

Terciodecimo post p̄missa quadragintaquatuoꝝ tristibus ad supradictam dominam consolatricem principalem accendentibus. primo omnium unus ex eis de carentia in genere bonorum corporis est conquestꝫ cui mox illa de suis puellis pro cōsolatione sibi impendenda duas satis pdoneas assignauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima itaqꝫ puella sic ait. O amice cur de bonorꝫ corporis carentia adeo tristaris. Hanc ob causam tristari non haberet si scripturas attenderes seu scientiales facultates. Ecce em̄ ut de potioribus puta de sacra theologia et fide catholica taceam. vel solam phiam p̄dictis inferiorē attēdas et discas de p̄dicta bonorꝫ corporis carentia nō dignū tristari. p̄sartim viro magnanimo apud quē eadem bona nō sunt magnipēdenda utpote facile amissibilia docē te ipa phia. que licet p̄dictis facultatibus sit inferior. tamē nibilo minus etiā illi ubi altioribꝫ nō tradidit tantū multum oculare et acuti iudicii fides est adhibenda illo illustri boetio eā sub metaphora mulieris describente atqꝫ ipam de oculis ultra munem hominū valētiā p̄spicacibꝫ omendāte. Hec aut̄ bona corporis p̄uipendit quasi magnanima. eo q̄ ea docet esse amissibilia. Audi quid dicit s̄monē suū dirigens ad mundanos. Extimate inquit qui vultis nimiū corporis bona dum sciatis hoc quodcunqꝫ miramini triduane febris igniculo posse dissolui.

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O homo cur anima tua tristatur et in malum suum. Cur ei tanta est de bonis corporis cura. Nescis q̄ teste salomone. qui delicate nutrit serum suum. postea sentiet eum contumacē. qui inquit sed nō min⁹ que aut forte magis ut intelligamus qui domin⁹ vel que domina. Sed quid. Certe dñā est aīma preserat secundū p̄tem supiorem que libera est secundū quam homo dominus est actuum suorꝫ. estqꝫ anima secundū illam ad p̄maginem dei facta secundū deum regem celi formata tanq̄ eiusdē regis filia. corpus vero tenet locum serui. quēadmodū secundū corporalem substancialē natura humana p̄ mundi sapientē dicitur multipliciter esse serua seu ancilla. Quid ergo tristatur anima de carentia bonorꝫ corporis. de bonis serui sui. Vult ne serum vel ancillam p̄ bona sua lasciare. vult ne in illis delicate nutritum sibi nō obediere. sed contumacem sentire. Vult ne serum in bonis suis esse diuitē. et seipam p̄ire et spoliari bonis suis. Quippe quo amplius dictum serum lasciare detigerit in bonis suis. eo magis ipsa dñā carebit bona p̄p̄is virtutū. s. vestimentis q̄ solebat ipam redimire. oīs em̄ glia ei⁹. s. hui⁹ filie regis ab intus in simbris aureis circumincta

7

varietatibus scz in varijs virtutū habitibus. qui sunt int̄ in aīma
et gratis circūstantijs opationū sibi in ratione finis attributarum
quēadmodū fines vestiū simbrijs aureis adōrnantur. Cuj ergo tri
statur aīma. et nō magis gaudet de bonor̄ corpis diminutōe pro
suar̄ virtutū p̄babili augmētatione vel salte d̄seruatione.

Capitulum secundū continens consolationes sup amissione seu
carentia pulcritudinis corporalis.

Seundo post p̄missa ad sepedictā dñam consolatricem ac
cessit et alijs tristis petens ab ea sup corporalis pulcritu-
dinis carentia d̄solari. At illa eidē pro consolatione tres
de suis pueris assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puerilla sic ait. O amice cur te tristat carētia pulcritudis
cur tam humiliter pulcritudinē appetis quasi vn̄ de illis de-
speratis stultis qui dixerūt. Non p̄tereat nos flos tempis corone-
mus nos rosis. His florib⁹ pulcritudinē dpare docet illa illustris
Boetiana consolatrix. Eorme inquit nitor ut rapidus est. ut velox
et vernaliū flor̄ multabilitate fugacior. Hec illa. et cur nō ppter
illud corporalis pulcritudo. quia fugitiua est nō potius dtemnit̄ q̄
a quoq̄ appetat. Vis habere de fuga ipi⁹ celeri satis edificatoria
demonstrationē. Ecce fertur frater petr⁹ de tarenthasia quondā or-
dinis p̄dicator⁹ infra breue temp⁹ p̄mo fact⁹ magister excellens
in theologia. statim post p̄uincialis frācie. et post statiz archieps
lugdunēsis. deinde cardinalis et statim post iñnocēti⁹ papa quin-
tus ad quas dignitates oīas fortassis infra unius āni spaciū est p̄
motus qui in papatu p̄uo tpe vixit et in agone d̄stitut⁹ in lecto eg-
tudinis circūstantibus p̄dicauit. Cursus inquit vite hoīs dpari p̄
currui ut sicut q̄tuor rotis volubilib⁹ sustentac⁹ currus ita et q̄tnor
sunt quib⁹ tanq̄ rotis inititur dictus hoīs cursus. Nam tanq̄ unī
rote initiar generis nobilitati. tanq̄ aut̄ scđe diuitiaz quantitatū.
tanq̄ tercie sc̄ie famositati. tanq̄ q̄rte rote corpis pulcritudini
seu formositati. Primit tribus mobilibus rotis de se declaratis. q̄
scz eas p̄ cursu suo habuerit. venit iste papa ad quartā rotā. dices
se et illā. s. corpis pulcritudinē seu famositatē inc̄m habuisse. q̄ dū
esset studens parisiū tam pulcer erat et formosus in persona q̄ ne
aspectas hoīim p̄uocaret in ipsum nō dabatur sibi ad villā licen-
tia. vel raro et difficulter. quod post p̄ direrat subiūxit. videte mō
vbi sunt rote cursus mei. vbi est nobilitas. vbi scientia. vbi diuitie
que āmodo non valebūt mihi. vbi est et pulcritudo corpis mei. Vi-
dete. q̄d dices discoopuit se circa pectoralia et tunc omib⁹ ipsum
intuētibus miser ap̄quit et miserabilis in corpe totaliter dsumet
sicut lazarus de sepulcro resuscitat⁹ per quod una cum roto alijs

moꝝ a se mouendis ostendit p̄cipue iam rotam pulcritudinis a ſe
motam eſſe et eam tanꝝ generaliter fugitiuā otemnendā fore.

II. CONSIDERATIO.

Pecunda puella ſic ait. O ſi eſſes vir magnanim⁹ mīme eſſes dē
corporalis pulcritudinis carētia perturbatus. Nempe vir magna
nimus parua nō pōderat. S̄z otemnit licet em̄ ſzm moralē pl̄m maxi
mum exteriorꝝ bonorum ſit honor. licetq; magnanimitas ſit circa
honores. tñ vir magnanim⁹ puipendit honore qui eſt a dtingēti
bus et in paruis. Viro igitur magnanimo cui p̄ paruo eſt opinio
hoīm qui magis curat veritatē p̄ opinionē huic leuis eſt oſolatō
et forte nulla de honore parue pulcritudinis pſertim magnaz tur
pitudinē palliatis ſeu de pulcritudine non vera. S̄z tñmodo opina
ta. Nec miꝝ quia absolute dicit jōhes os aureū. Leuis eſt oſolatō
qñ quis in ſeipo dñfusus eſt qđ ab alijs ignoratur. Sed quid. Nōne
hoīs qui pulcerim⁹ dicit⁹ pua eſt pulcritudo et magis opinata p̄
vera. Nōne em̄ corpus longum latuni eſt et profundum. Dulcritu
dō igitur que ſolū appetat in corporis ſupficie cuius interiora ple
na ſunt dñfisibili turpitudine. Nōne tibi pua videtur et magis oſi
ſtere in hoīm opinione p̄ in veritate. Certe ſic. Audi de hoc hoeti
anā oſolatricē oculis ſuis vltra dñmnez hominū valentiā pſpica
cibus pſpecto p̄poſito ip̄m pulcre declarantē. Si inquit ut aristo
teles ait. Linceis oculis homines vterent̄ ut eoꝝ viſus obſtantia
penetraret. nonne introspectis viſeribus illud achibiadis ſupficie
pulcerim⁹ corpus turpissim⁹ videret̄. Igitur te pulcrꝝ videri nō
tua natura. S̄z oculorꝝ ſpectantiū. reddit infirmitas. Hec illa. Quid
igitur. Reſtat niſi pua hñdī pulcritudinē puipendere et de eius
carentia minime dolere.

III. CONSIDERATIO.

Tertia pueſla feminaz de hñdā pulcritudine fatuum attendēſ
desiderium ſic ait. O amica cur velles eſſe pulcra. Ecce puer
bio dicitur. Mulieris pſeritum paupis prima miseria eſt ipius pulcri
tudo. certe quia illa in confuſionē miserabilē amatoribꝝ eā expo
nit. Q; ſi forte ppter pulcritudinē ducatur ab aliquo nō defendet
eam a miseria. S̄z fortassis augebit magis miseriā ipa ei⁹ pulcritudo
Cur hoc inquires. Audi illū theofraſtum. Dulcra inquit ſpecie ada
matur. feda aut̄ occupiſcit. Difficile cuſtodiſre quod plures amant
minor aut̄ miseria deformis habetur. p̄ foemosa ſeruat̄. nihil em̄
tutum eſt in quo totius populi vota ſuſpirat̄. Hec ille. Datet ergo
p̄ pulcritudo mulieris eſt ei piculo. eſt et viro ſuo. Quod ſi ad ef
fectum dñfutionis ſue pueniat melius illi erat ſi nata pulcra nō fu
iſſet. Sicut em̄ ipa viſu ſuū zelotipū p̄ cor ſuū cruciat qui facile cre
dit ip̄am ab alijs amari piculole et etiā ip̄am alios ſilr amarole Ita
viceversa a viro cruciabit̄ ſuſpicioſo a cui⁹ offeſa et odio nō pōt

eam sufficienter defendere ipsa sua pulcritudo. quēadmodum nec thamar pulcritudo defendere ipam poterat ab odio fris sui amon qui maiori eam odiuit odio postq̄ ipam corruptat q̄ ess̄ amor quo eam an dixerat ut liber regū manifestat. Verū postq̄ virimq; puenit. ad odiuz tam intēsum p̄mordialiter a pulcritudine mulieris originatū. quid vterius sequi solet nisi q̄ vterq; in alteri morte aspirat. et si quo mō potest latenter eam accelerat.

Capitulum tertiu continēs cōsolatōes hoīs strumosi gipposi et v̄l hoīm in corpibus suis vel mēbris deformitatē habentium.

Dercio post p̄missa ad dictam dñam d̄solatricem accessit et alius tristis sup̄ deformitate iuxta materiā p̄missi capituli conquerēdo. At illa sibi de puellis suis consolationis gratia tres adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Drīma puella sic ait. Cur tristaris amice de deformitate siue sit in aliqua partiu. siue in toto corpe. Dices forte. quia deformitas corporis iudiciū est q̄ et in anima sim deformis. Namq; h̄m mundi sapientē. monstrū in corpe est monstrū in anima. Sz te istud minime debz turbare. Nempe signū hoc fallibile est. Nam ut arrestiles scripsit ad alexandrū. Discipuli ppocratis depinxerūt formā eius in pgameno et portauerūt eam phili moni dicētes. Cōsidera hanc figurā et indica nobis qualitates et dplexiones eius. qui respiciens dpositionem et dispositionē figure dpauit partes eius ad partes dicens. Iste homo luxuriosus est. deceptor. amans coitum. ob quā rem voluerūt eū interficere. dicētes o stulte hec est figura dignioris et melioris hoīs qui sit in hoc mādo. Philimon autem pacificauit eos et correxit dicēs. Hec figura sapiētis. qd hoc q̄s uisti a me de mea sciēcia. hanc ostendi vobis et qd inde sentio h̄m ipam. qn ergo puenerūt ad ppocratē dixerūt ei quid fecerūt et quid r̄ndit eis philimon et iudiciū. quibus dixit ppocras. certe verum dixit philimon nec p̄termisit vnaꝝ literam. Verūtamen ex quo ego resperi et cōsiderauit hec turpia esse et reprobāda. cōstitui aimā meā regē sup̄ ipam. et retraxi eā ab eis et triūphauit sup̄ retētione cōcū pisctie mee. hec est itaq; laus et sapia ppocrtis ut cludit arrestoles i dicta eplā. ex quo clare patz q̄ fallit signū q̄ ex mala dispositōe corporis iudicat² de deformi dispositōe mētis. Vn et ad p̄positū loquēs illustris Seneca. Dōt inqt ingenui fortissimū ac beatusimā sub q̄libet cute latere. pt ex deformi hūiliq; corpuseulo formosus aim⁹ ac magn⁹ exire. nō deformitate corporis fedat⁹ aim⁹. Sz pulcritudine aimi corp⁹ ornat⁹. Hec ille. Et lic⁹ hoc sit p̄sus ḡtū verbū ḡtius tñ dictū reputarē. q̄ deformitate corporis multoties pulcrificat⁹ aimus fitq; placibilioz atq; p̄ciosioz. Quo pacto forsan inq̄s

Profecto deformis quo defectuosior est in corpore. eo multoties amplius conatur se ornare mox pulcritudine. et p̄sequens animi speciositate in virtutib⁹ cōsistente. p̄sertim una cū exteriorib⁹ operū ostensione. His nanqz qui hoc faciūt studiose. quicunqz sint illi de numero sint illoz. de quibus dicit fili⁹ syrach. H̄oies diuites in virtute. pulcritudinis studiū hñtes. et nonne istud exp̄sse insinuat illustris Seneca. Om̄is inquit res que nō habuit decus. virtute ad dita sumit. Nōne et ciceroniana sentētia huic discordat. Sicut inq̄t sanicas et pulcritudo corporis. ita est virt⁹ aime. Q̄ si hoc sit dictū in genere. sp̄aliter tñ pat̄z hoc in eo qui p̄pter deformitatē hñilia: tus se parvulū agnoscit apud se dicente qđam glosa. Qui puulū se agnoscit pulcer et speciosus decoro virtutū agnoscit⁹. Quid ergo miri si talis fit placibilis alijs quēadmodū illa in cui⁹ p̄sona cani: tur. cum essem puula placui altissimo. Quid etiā miri si talis v̄ddi: tur p̄ciosior. Est nimiz hñilitas in h̄cie q̄ puulū reddit inuēta q̄si una p̄ciosa margarita que licet videatur pua tñ ut magne virtutis et p̄cij est p̄ celestibus nūdinis companda. Deniqz si hñilis alijs ob deformitatē corporalē solo uno gradu fit humilioz. multo meli⁹ est hoc ei q̄ sit mala maxima deformitas corporalis cū sol⁹ ille ḡd⁹ ut supra sodal̄ mea maifestauit maximis ḡcijs ḡtijs datis p̄feratur.

H. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur amice int̄m de deformitate mēbroz vel totius corporis cruciaris. Nōne p̄ sororē mēā tue est tristie factum que p̄ verā te virtutū pulcritudinē d̄solatur. forsan di: ces est quidē vtrūqz. s̄ non plene. Nam habite hñilitatis in me au: gende suppositioni. d̄solatio hec innititur q̄ hñilitatē nōdum mi: nusqz eius augmentū cor meū exp̄it⁹. Si ita est amice dic mihi que: so. esto q̄ te deformitas non reddit hñilioz nunq̄ te non reddit saltem minus superbum. Estimo q̄ nequaq̄ hoc negare possis cōfite: or igi⁹ inquies. Quis ergo. Nunq̄ nō hoc magnū valde min⁹ esse superbum. Nempe gradus subteractus supbie si adhuc duraret pre: fectim v̄sqz in finem tui transitus. tanto eidem gradui maior pena deberetur. q̄ om̄is deformitas reperibilis in hoc mundo te si tibi iesset. nō posset tantū cruciare. quēadmodū supra ex dictis elici po: test cuiusdam sodalis mee.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Nescis homo quanta magnitudinis inter corpus et animā sit distantia. Ecce secundū magnū patre⁹ Au: gustinū. Ip̄a anima maior est q̄ tota celi machina. utpote cu: ius ip̄a capax est et eius s̄m ymaginē detinua est. Hinc aut̄ liqui: do patet q̄ corpus hoīs in compatione aime minus est ea. q̄ sit mi: nimus articul⁹ pedice respectu toti⁹ corporis. quēadmodū igit⁹ mi: nimū articulū hmōi deformē hñs toto residuo corpe pulcro ex̄te: stult⁹ ess̄ si de articuli talis et tā modici deformitate multū curarz.

Ita profecto satis stultus videtur qui animā pulcrā habere potest si de corpīs deformitate quod respectu aime tam modicū quid est tristis reputur. cum quod parū est nihil esse videatur. qm̄ et in om̄i facultate morali modicū p̄ nihil reputat². Dices forte fateor ita esse debere si h̄em maioris p̄tis pulcritudinē. s. ipius aie et si ista posset patere. Sed audi cōtra te in hac pte dictū magni Anthonij de virtute loquētis in qua quidē cōsistit aime pulcritudo. Holite inquit virtutis nomē tan p̄ impossibile pauere huus opis natura inserta est homi. Grecie studia in aliena verbe q̄rant magistros nobis nulla p̄ficiſcēdi nulla trāſfretādi necessitas imminet. Hec ille quasi dicat. Virtutē aiam pulcrificantē nō oportet q̄rere apud ares tōtōlē vel aliu quēcunq; in studio legentē p̄biam morale. aia em̄ virtutes acquiredi insertam habet facultatē. Et et de ipius apparetia virtutis. Audi illustrē Seneca. Nulla inquit virtus latet et latuisse nō est ipius damnū. Veniet qui cōditam et seculi sui malig-nitate dōſſam dies publicet. Hec ille qui de die huius tp̄is loqui videtur. qd̄ si etiā nō eſſ; modica xp̄iano cura esse deberet ppter diem illam sapienturā. qua iudeo vniuersorū illumibit abscondita tenebrarum et manifestabit cōſilia cordiū. et tūc laus erit vnicuiq; a deo. s. quē virtutū oga cōmendabūt. tunc et deinceps impetuū quod om̄i xp̄iano sufficere dignum esset.

Capitulum quartum continēs dſolationes super corporum vel membrorum displicibili quantitate.

Quarto post p̄missa ad dñam dſolatricem p̄cipuam accessit et aliis tristis q̄rens dſolationem sup displicibili q̄ntita te corporis vel membrorū. At illa ei duas de suis puel-his ad dſolandum ip̄m satis p̄doneas assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Drīma puella sic ait. O karissime. Cur de tua turbaris statura. Nōne illoſqui dixerūt de dño b̄ n̄ om̄ia fecit. vñ dirisse iudicas. Iudico inq̄es. quid ergo. Profecto si bene om̄ia fecit sequitur p̄ aut corpora n̄ia ſiue parua ſiue magna nō ſint de numero om̄i que p̄ eum ſunt facta. aut p̄ ſint utiq; bñ facta Dicere aut nō poteris ea nō eſſe de numero om̄i vel talia ut ſunt p̄ eum facta. qz conſtat oppoſitū p̄ aphetā. qm̄ inquit ip̄e fecit nos et nō ip̄i nos Si igitur cōcesseris ut oportet p̄ ſint bñ facta quo tunc ſpū temptaris ut turbaris de corporeli ſtatura tua. de qua ſz̄m hoc mīme deberes conqueri ſiue magna ſiue parua ſiue alta ſiue bassa. Presertim quando nescias cui fini p̄portionetur. propter quem talis a deo ſit facta quem etiā finē a deo intentū determinate etiā tu deberes intēdere indeinde ſez p̄ meliori tuo ſis talis factus ſemp p̄sumendo.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nescis homo q̄ oīm artifex sapientia q̄ dicit in puerbijs. Dñs possedit me ab initio viarū suarū antequam quicq̄ faceret a principio. qn̄ p̄parabat celos aderā cū eo cūcta componēs. Nescis in p̄ q̄ hec sapientia adhuc et semp̄ opat̄. aliter em̄ non esset oīm artifex. nec attingeret a fine usq; ad finē fortiter qd̄ tñ ei attribuitur. scz a fine seu termō a quo mundus esse incepit usq; ad finē seu terminū ad quem p̄fectionis totius mudi. Opatur aut̄ artificiosissime omnia opa dei al iter nō disponeret ut ei attribuitur omnia suauiter. Alter etiaz nō disponeret ut ei attribuic̄ oīa in numero et pondere et mēsura utiq; debita cui⁹ oppositū sentire nō careret sacrilegij rōne. Ex his aut̄ sequit̄ q̄ ut scriptura dicit dei p̄fecta sunt opa. Quid ergo. Profecto mirū esse videtur p̄ omnem modū quō aut̄ qua ratione possis de corpe tuo qd̄ plasma dei dstat esse tanp̄ de imperfecto vel defectuoso verecūdari vel turbari. magnam quippe in hoc attēdo in te p̄sumptōez. qui oīm artificis op̄vis corrigere nescies finē cui p̄portionatur. vel ppter quem factuz est tantum vel tale.

Capitulum quintū continens consolationes sp̄aliter sup nimia paritate corporalis stature seu breuitate.

Quinto post p̄missa ad dñam solatricē sepeditā accessit et aliis tristis sup breuitate sive exiguitate corporalis stature querulando. cui illa mox de suis pueris ad consolandum eum tres adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Drima puella sic ait. Cur homo velles maior esse. Necesse em̄ est te esse pusillū. siquidē nō necesse est. fac ergo te maiores. Sed certe nō potes. quis em̄ ut dicit saluator adicere pōt ad statuā suā am cubitu vñū. Et nec mimū additamentū. Eac ergo de necessitate virtutē. p̄sertim ex quo talē te esse voluit ille qui utiq; plus te diligit q̄ tu te ip̄m. quiq; certissime nouit quid tibi sit bonum. Scitq; ut reor si esses ut tu velles esse p̄ malū se extolleret insipiens cor tuū et in malum p̄petuum.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O hō karissime scias indubitāter q̄ amor dei erga te nullo mō sineret te esse destitutum in corpe nisi hoc recōpensaret aliquo dono gratie vel gracū faciētis vñ gratis date Interq; dona grē vñū exp̄mit̄ tali versu poetico. cōsilio pollet cui vim natura negavit. Vide aut̄ an nō mai⁹ honū consistat in cōsilio quo iā cui vim natura negat dicit̄ pollere q̄ malū sit ex dōtione corporalis puitatis vim diminutā hē. Certe sic Quippe tali pollere dōsilio multoties fēt de paupe dimitē. de rustico nobilē. de armigero milite. de milite baronē. de barone comitē. vel qn̄q; ducē et nō nunq̄ etiā de duce vñ de comite regē. taliter quoq; pollere dōsilio nōnū p̄ facit de viro honesto sc̄m oīz. de scō sanctiore. et de min⁹ reputato reputatōrē. ac libi et alijs vuliorē. verū q̄ humile corp⁹

consilio polleat ut versus insinuat. Hoc in figura patet in zacheo
qui statura pusilla erat. et tñ nomē eius iustus dñlio interpretatur

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O amice audi rem gestam et dñolare p ea.
Ecce postq; dñs regez saul qui alte stature erat reprobauit. et
vnu de filijs psay bethlehemite p samuelē in regē vngi voluit. pre-
sentato p psai filio bene psonato. dixit dñs ad samuelē. ut regū li-
bro legitur. ne respicias vultum eius. neq; altitudinē stature eius
qm̄ abieci eum. nec iuxta intuitū hois ego iudico. Homo em̄ videc
ea q̄ parēt. dēq; aut̄ intuet̄ cor Adduxit itaq; psai. vi. filios suos co-
rā samuele. et ait samuel ad psai. Nūquid iam dpleri sunt filij. qui
respōdit. adhuc reliqua est paruul̄ et pascit oves. et ait samuel
ad psai. mitte et adduc eum. nec em̄ discubem̄ priusq; ille hoc ve-
niat. misit ergo et adduxit eum. et ait dñs. surge et vnge eum. ipse
est em̄. tulit ergo samuel cornu olei et vnxit eum in medio fratrum
eius et direct̄ est sp̄s dñi a die illa in dauid et deinceps. Ex his
homo disce non gloriandū de alta statura. alta nanq; statura non
dat altū statū ut pmitit illum filioꝝ psai samueli presentū qui al-
tam supponitur staturam habuisse dñs dicatur abieciſſe. Similiter
nec parua statura alti status impedit assecutionē. cum p omibꝫ fi-
lijs psai ipm dauid qui statura paullus erat et oves pascebatur dñs
elegerit. et p samuelē in regē vngi voluerit. et spm saū in eum di-
rexit. De humili ergo statura hois cui exterioris ne tristeris. sed
eius poti⁹ occasiōe attēdas dictū arrestotilis. s. q̄ hō nō deb̄ sap-
hāna h̄ extēdere se ad imortalia qntuz potest. dictumq; illud il-
lustris senice. O q̄ cōtempcta res est homo nisi sup humana se erer-
erit. His verbis attēdis te coneris sup te exigere. et que sursum sūt
querere et erit homo tuus interior statura similis illi mulieri quā
insignis boſtius penes staturā eius describēs. pulsare inquit celū
sumi verticis cacumine videbatur. que cum caput altius extulisset
ipm etiam celū penetrabat. respiciētiūq; hoim frustrabatur intui-
tum. Hec ille. Docteris igitur o amice parua statura exterioris ho-
minis te mime impediēt imo ei⁹ occasione penes interiorē hoiem
tali p̄ alijs statura emiere que digna est impio que principaliter
apud deum et nōnunq; etiā in hoc mundo te plurimū poterit exal-
tare. Dices forte gnanus sum corpe. et quis posset quicq; boni in
me p̄sumere. Sed et si qua virtus apparet in me. magis esset grata
in eleganti corpe. Erras omnino sic dicens. Audi illustrē Senecā.
Errare inquit mihi videt̄ qui dixit. Gratiō est pulcro venies e cor-
poze virtus. nō em̄ ollo honestam̄ eget. Ip̄a magnā sui decus est
et corpus suū d̄scrat. p̄t ex casa vir magn⁹ exire. p̄t ex deformi-
hūliq; corpasculo formosus aimus ac liber et magna.

Capitulum sextum dñinens dñlationes sup canicie et caluicie.

Perto post pmissa ad dñam consolatricē principalē accessit et alius tristis sup canicie et caluicie q̄rulādo. cui illa de suis pueris duas solationis gratia deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella canicie attendens sic ait. **O** homo cur turbaris de canicie. Nescis p causa est exhibitoris reueretie. Nempe canicet senio attestat². **S**enib⁹ aut̄ ut testat² moralis p̄bs debem⁹ honore. **S**z q̄nti est hoc. Certe inter c̄patia bona p̄cellit honor. **B**ed et salomon ille sapietissimus exultatio inquit iuuenū fortitudo eoz et dignitas senū canicies. **E**x hoc videtur s̄m eum p̄ sicut fortitudo se habz ad iuuenes. ita et canicies ad senes. ac p̄ d̄sequēs p̄ sicut magna exultatio iuuenū in fortitudine. Ita senibus magna cōsistit dignitas in canicie. **N**ec curandū est eis tanp̄ exptis de ipsius canicie aliquali deformitate. p̄sertim cum durare nō habeat nisi q̄si p̄ momentū modicū huius vite. de quo scriptura dicit. modicū coerule p̄abilis vite tempus. illi nimirū vita p̄petua succedit. et canicies et omnis senilis defectus recedit. et sequitur decētissima cesaries iuuenilis. Illius in statu vite beatus petrus canus nō erit p̄t nūc depingitur. Cum em̄ venerit qd̄ pfectū est euacuabitur canicies q̄ ex pte est et capita electorū decētissima cesarie decorabuntur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella caluiciū attendens sic ait. **O** homo cur de caluicie tristaris. cum magis ad mundiciā conferat p̄ ali p̄ imādiciā inducat. Audi scripturam que dieit **V**ir de cuius capite capilli fluunt caluus ac mundus est. et si a fronte ceciderint pilī recaluerter et mundus est. **D**ices forte. In obprobriū dictuz de nōnullis repitur. In vniuersis capitibus eoz caluicies. **S**z et p̄ caluicij im̄properationē sanctis viris illuditur. quēadmodū illusum est helisēo per pueros qui dixerūt. ascende calue ascende calue. **B**ed hec licet vtrunq; mouerent pueriles homines et mundanos puerilem multiciam sectantes. nequa p̄ tñ mouere debent homines maturos presertim celestes habētes animos et qui nō sunt vt ceteri qui spēz non habent. **Q**uid cure est de caluicio viris sanctis vel discretis q̄ spēm habent. p̄ quasi per momentū tñ huius vite breuissime pilis seu capillis carēt. quibus ipsa veritas dicit. capilli capitū vestri omnes numerati sunt. et iterum capillus de capite vestro nō p̄bie. **N**imirum vt doctores tradunt capilli sunt dati in ornatū hōim. sed corpora electorū debent resurgere cum omni ornatū. igitur resurgent cum capillis. **H**inc est p̄ sanctus paulus qui hic calu⁹ de pingitur. non erit in celo caluus. sed pulcerrimis crinibus adoratus. **V**n̄ caluicie in capillorū carēcia d̄sistente p̄ dictū momēcum tñ duratē p̄dcrare seu curare d̄tēnet hō magnām̄ q̄ indubitatē

Sperat q̄ restituetur ei capilloꝝ ornatus post carentie quasi momē
tanee interuallū ppetuo duratur. S̄z que erit in hoc caluorꝝ oſo
latio. Profecto ceteris paribꝝ calui magis alijs ad honores ascē-
dere osueuerūt. Vn̄ et verbū puerorꝝ qui heliseo illuserūt dicētes
ascēde calue ascēde calue videtur fuisse ap̄heticum de pterito. Ip̄e
em̄ iam ascenderat a iugis boum ad ap̄heticū statum. Quippe ut re-
gum libro legitur. Dixit dñs ad helypam. Vade in damascū. cunqz
veneris illuc heliseū vnges ap̄hetaz pro te. et sequit̄ helpas regit
heliseū arantē in duodecim iugis boum. cunqz venisset helpas ad
eum misit pallium suum sup eum. lic̄ etiā legatur q̄ helypse fude-
bat aquā sup manus helye tñ intantū ascēdit q̄ in eo teste scriptu-
ra cōpletus est spiritus helye. Deniqz etiā naturalis industria ita
abundat in caluis q̄ illam formidās quidam ad alterum dicebat.
Si nō vis calui fugias consortia calui.

Capitulum septimum continēs oſolationes sup oculorꝝ defectu
at deformitate necnō sup totali oculorum amissione vel cecitate.

Septimo post pmissa ad dominā oſolatricē pdictaz accesserunt et alij duc tristes sup materia pmissi tituli grauiter
conquerētes quibus illa mox de suis puellis ad oſolan-
dum eos quinqz satis pdoneas deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Drīma puella defectus et deformitates oculorꝝ unius eorꝝ per-
pendēs sic ait. O amice cur tristaris de defectu oculorꝝ et ipo-
rum caligine seu obscuritate vel etiā de rubedine. Nempe defect⁹
huiuscemōi mortis memoria ingēt defacili. Audi qđ de hoc liber
loquatur geneseos. Benuit inquit psaac et calligauerūt oculi eius
et videre non poterat vocavitqz filium suum maiore et dixit ei. Vi-
des q̄ senuerim et ignorē diem mortis mee. S̄z qđ. Certe memoria
mortis homini est perutilis. Vn̄ et paterne psuadetur in scriptura
Audi filiū syrach ad suum filium loquente. Eili inquit memorare
nouissima tua. cur aut de hoc āmonet. Profecto multa bona opera
tur mortis memoria. pserit pmissa oculorꝝ caligo et obscuritas
seu alia defectuosa dispositio de ap̄inquo indicat imminere. Facit
nanqz hoīem studiosum ad disponendū domui sue. Facit hominez
pñtem vitam paruipēdere. et mundū cōtemnere. Facit hominē ad
feliciter moriendū. et ad eternā vitā se disponere et pparare. seqz
sanctis hoīibus et deuotis tota denotione recomandare. que om̄ia
magis sunt bona q̄ mala. sic dicta oculorꝝ q̄litas seu dispositio de-
fectuua. Deniqz hec dispositio oculorꝝ quēadmodū et edentulorꝝ
defectus magnā illam virtutē hūilitatis generare et generatā na-
ta est oſeruare. pserit etiā alia notabili deformitate ocurrēte.

II. CONSIDERATIO

Secunda puella alterius tristis oculorum carentia et cecitatem attendens sic ait. **O** homo ut quid turbaris ex oculorū amissione. Hoc nāqz bonū dsecut⁹ es inde. q̄ supportaris a multorū malorum visione. que quidē videre peius est qnqz q̄ mortem incurrere. quod nimiz conicio ex eo q̄ egregius ille miles iudas machabe⁹ dicebat. **M**elius est nos moai in bello q̄ videre mala gentis nrē et sanctorum. **O**b hoc itaqz q̄ a plurimorū visione malorū cecus supportatur. pfecto causam habz ut p̄ sua cecitate deo regratiet⁹ iuxta exemplū quod quadā in hystoria legit⁹ videlicz q̄ juliano apostata sacrificāte deo suo apud dstantinopolim ep̄s calcedonī. p̄ nimia senectute cecatus qui manu alterius regebat eum apte appellauit apostatā cui dicente juliano neqz galileus deus tu⁹ cura re te potest. respondit. deo gratias q̄ te non video pietate nudatū. Deniqz etiā democrit⁹ p̄b⁹ fertur sibi oculos eruisse ne videret bñ esse malis ciuib⁹ quod scz malum estimabat.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad eundē tristē sic ait. Cur turbaris de oculorum amissione. **N**unquid non fatū est turbari de inimici sui pditiōne. et castri ipius p̄lertum si predo sit destructione. que destructō si fiat poti⁹ est gaudendū q̄ dolendū. **D**ic queso est ne ita. Est inq̄ ea ne inficiationi loc⁹ est. **Q**uid ergo. **P**rofecto teste scriptura inimici hominis domestici eius id est sensus corporis quoq; nimiz castra sunt iporū organa ut aures. auditus. nares. odoratus. oculi. ipi⁹ visus. **D**estructio itaqz oculorū est castroq; inimici tui destruc̄io. ac p̄inde ipius tui inimici exterminatio et cura. cū et ip̄e oculus p̄donis habeat rationē. Quippe in trenis dicitur. **O**cul⁹ meus dep̄datus est animā meā. in cūctis filiabus verbis mee. **D**ices forse quo pacto aut in quo dicit hec dep̄datio. **P**rofecto in priuatōe rerum aīme nobilissimaz quibus homo p̄ visuz oculorū spoliatur. **Q**ue nam inquies sunt res ille. certe visio seu dtemplatio interior et supnorū amor sincerior. Vis scire p̄ oculi priuatē hominē visione mentis interior et celestū dtemplatione. **E**cce eo hoc faciūt oculi quo a celestibus auersi ipm faciunt homiem p̄ dcupiscentiā quā gerant inferius delectari. dtra quoq; intuitum concupiscentiā gerante p̄ Gregorij papam dictū noueris. Non licet intueri quod non licz dcupisci. **S**ed et terquillian⁹ ille de democrito p̄bo dicit q̄ excecauit seipm ideo. quia mulieres sine dcupiscentiā aspicere nō poterat. concupiscentia aut̄ subuertit cor. scz secundū cuius primariam dispositionē deus fecit hominē rectum. dtra quod quidē cōcupiscentia subuertit ipm et incurvat interiorē homiem natura rectissimum ad terrenas delectationes. **H**inc nāqz daniel puer iunioe spiritu suo diuinitus suscitato ad rnum quidē de inquis iudicib⁹ suannaz accusantib⁹ sic ait. species decepit te et dcupiscentia subuerit cor tuum. **D**e quibus etiā iudicibus suo in libro premittitur p̄

exarserunt in concupiscentia eius et euerterunt sensum et declinauerunt oculos suos. ut non videret celum. per quam hystoriā liquido patet quod oculi depoendantur aiam celestium contemplatione. s. propter inferiorum rex occupabiliū incutā visionē. **V**is autē rursus scire propter cōsequētē delectationē in rebus infimis oculi qui hāc cauſant aiam non mediocriter depoendantur supnorū amore. **A**udi egredium pastore Gregorii. Tanto inquit quisq; a supno amore disingatur. quanto inferius delectat. quod quidē etiā innuit ipse pater clareuallis. **E**iscus inquit prauī desiderij et delectationis animam volare non patitur. s. rursus alīs suis interioribus. de quibus Iohannes in apocalip̄. Date sunt inquit mulieri ale due. s. ala intellect⁹ ad volandū sursum per celestium contemplationē. et ala voluntatis seu affectus ad volandū sursum per supnorū amore. **Q**uia igitur oculi his rebus aime utiq; nobilissimis et maximis ipsam aimā depoendantur. **I**nde est quod oculi ratione depredatōis homī censentur non in merito esse hominis iimici. **V**nū et petrus quidam quondam abbas clareuallis. cū vnū oculū ex fluxu reumatis pdidisset dixit se vnuz de iimicis suis euasisse et supstite plusq; pditū formidare.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad eundem tristem sic ait. Cur homo doles de p̄ditione oculorū quoniam quidē p̄ditionē nō grauiter esse ferendā potest plurib; rationib; p̄suaderi. **A**udi ih̄m filiū sprach. Deus inquit vite mee extollentiam oculorū meorū ne dederis mihi. **A**udi quoq; et circa hoc quid dixerit in patrū libro sancta sincretice. Si inquit amictus oculos non feramas grauiter. extollentie ēm instrumētū amissim⁹ s; magis gaudeam⁹ quia interiorib; oculis gloriam dñi speculamur. **H**ec illa. **S**ed et illustrē seneca audito. Oculos inquit pdidi quod multis cupiditatibus via inscia est. oculi irritamenta sunt vicioꝝ duces scelerū. **I**dem itidem oculos pdidi habz et nox suas voluptates nō intelligis partē esse innocentie cecitate. **F**le illa illustris et bñ p̄ omnia. quis eo melius quo et clari⁹ dixiss cecitate partē esse innocentie. **N**imirū cecitas facit nō videre ac p̄sequens non inuidere s; magna p̄s est innocentie nō inuidere. **R**ursum cecitas facit nō impudice videre s; et hoc addit ad innocentia quēadmodū impudica visio ad vidētis culpā. culpam inq; mortalem et nōnunq; ad vise p̄sonae spūalem mortē. quippe h̄m magnum p̄rem Aug. **I**mpudic⁹ oculus impudici cordis est nūcius. et nonne hinc dñgit p̄sepe male videre. **P**resertim qn̄ vidētis oculi sūt qsi oculi basilisci. suo fixo intuitu inficiētis et interficiētis seu intoxicantis cor hois sic visu. et nōne melius est tibi p̄ cecitate nō videre qd̄ sit male videre qd̄ p̄sequēt p̄sonā p̄cipue tibi dilectā ipso tuo venenoso intuitu interficere. **C**erte sic. p̄ certo. nā et si sic ocul⁹ tuus ne p̄ fuerit totū corp⁹ tuū tenebroſus erit. tenebra. s. p̄cti mortalis et infernal̄ seu dyabolice q̄litatis. **V. CONSIDERATIO**

Prima puella ad sepedictā tristem sic ait. **T**u hō qui te cecum
estimas forsitā verum iudicium si hēes non te cecū iudicares.
et per dsequens ppter cecitatē non doleres. quippe ut decretorum
dicitur libro. **C**ecus dicitur qui supne dtemplationis lucem igno-
rat quā quidē ignoratiā magis psumendū est inesse oculos habēti
q̄ ei ceteris paribus qui prinatione oculorū cecus dicitur appella-
tione vulgari. **N**imirū de democrito phō refert ille agellius q̄ fu-
erit diuissimus qui om̄e patrimoniuꝝ suum suis ciuibus relinquens
athenas pfectus est et ibi oculos sibi eruit ut vegetatioꝝ cogi-
tationes haberet. **S**ed quid p vegetatioꝝ nisi cogitationes ma-
gis viuaces et p dtemplationē de die in diem in altum crescentes
et p se loquendo sensibus alijs p accidens minime impedientibus
certius directius et magis dñine in deum tendentes. **M**as nimirū
cogitationes viuatioꝝ ac directius et certiꝝ in deū tendētes nō
nunq̄ opatur cecitas corporaliū oculorū. **Q**uedmodū em̄ sagittari
us claudit saltē vñ oculū ut alio oculo dirigente certius mittat
telū ad metā seu terminū. **I**ta clauso p cecitatē oculo carnis aliis
oculus scz mētis cogitationū suarum visione certius attingit metā
seu terminū id est ad deum finem ultimum. **S**ed quid. **D**rofecto di-
ctas cogitationes vegetatioꝝ cū cecitate hē multomeliꝝ est hōi
q̄ malū sit homini cecum esse vñ oculos nō habere. **N**imirū cogita-
tiones quo sunt vegetatioꝝ eo sunt et altiores scdm quas crescit
homo in gratia et cognitione dei iuxta illud petri. **C**rescite in grā
et cognitione dñi nr̄i ihu xp̄i et nunc et in diez eternitatis. p tales
vero cogitationes ppter incrementū caritatis qđ ipas dsequiꝝ eter-
na beatitudo in gradu pfectiori obtinetur. cui quidē gradui om̄is
visio oculorū temporalis est oīno incompabilis. **I**ta videlicz q̄ respe-
ctu visionis bñfica s̄m gradum ad quem dicto modo pmouet ceci-
tas om̄is temporaliis visio vel que eam dsequitur est ut in pluribus
quasi nō visio. quo modo moraliter pōt intelligi illud psalmigra-
phi. **O**culos habent et nō videbūt. sic quoqz et anthonomatice po-
test intelligi verbū xp̄i euangelicum. ce ci vident.

Capitulum octauum continens consolationes super aurium et
auditus carentia sive sup surditate.

Ocauo post pmissa ad dominā d̄solatricem venerandā ac
cesserunt et alijs duo tristes. quoz vñus de aurū al. de
auditus carentia et sua surditate querelā pposuit. **A**c illa
eisdem compatiens quatuor de suis puellis cōsolationis
gratia assignauit.

I. CONSIDERACIO.

Prima puella ad priuatū auribus sic ait. **C**ur homo tristarīs de
aurū carentia. vides' quidē q̄ nō oportet cū caretia hec vel
crinibus capitīs vel alijs capitegijs valeat occultari. **S**z esto p̄o

peiori q̄ pateret et eaꝝ p̄escisio preteritū furtū forsitan iudicaret malū quidē hoc esset. sed nō sic malū quin maius bonū foret subse quens inde cautela amputans obprobriū mali nō modo forinsec⁹ nullum simile omittēdo. s̄ etiam intrinsecus inclinationē ad p̄petrāndū similia destruendo. **Nimiqꝫ** sicut p̄ actus multiplicatos generatur habitus et augetur. sic per cessationē ab actibus dispositō siqua p̄cedit facile corrūpitur. et per d̄sequens homo a cōfusibili morte suspēdi⁹ q̄ manente dispositione facile incurrit p̄seruatur. **Eliciaꝫ** ergo hoc bonū qđ et aurū p̄scisio deniuatur et videbis q̄ nulla est compatio mali p̄ditionis aurū respectu boni qđ inde visibiliter est secutum.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad secundū tristē surdum attendēs sic ait. **C**ur homo de auditus carentia p̄turbaris tanp̄ p̄ hoc malū patiaris et tanp̄ ignorans quantū inde bonum cōsequaris q̄ eīm p̄ hoc plus de bono d̄sequaris q̄ sit malum qđ pateris. ex hoc intellige. q̄ qui vera carent surditate his suadetur ut se surdos faciant saltē arte. **Dicit** nanqꝫ scrip̄tura. **S**epi aures tuas spinis et facito seras auribus tuis. **V**erum si vis nosse bonū multiplex ad quod surditas te disponit. **E**cce primū est q̄ vana non audis. hinc etēm dixit sancta sinclitice. **S**ardi facti sum⁹ nūc d̄gnouimus q̄ auditū vanuz anūsim⁹. **S**econdū est q̄ habitare sursum poteris p̄ duersatōem in celis. hinc nanqꝫ quantā ad artificiale surditatem dicit psalmas propheta qui obtarat aures suas ne audiat sanguinem. et claudit oculos suos ne videat malum. iste in excelsis habitabit. **P**erciū est p̄ audire melius poteris auditū hominis interioris. hoc nanqꝫ patet p̄ simile. **O**rātes eīm in silentio et seip̄os intelligere volentes maltotiens manibus suis ipsas aures obstruūt ne p̄ scnum verborum seu vocū alioꝝ imp̄ediantur. **Vñ** et saluator dixit. **S**urdi audiunt quod moraliter sic intellige. surdi per p̄iuationē audie⁹ exterioris audiunt auditū interioris hominis. **N**ec mir⁹ quia etiam ad hoc q̄ hom⁹ exterioꝫ aliquid audiat et videat oport̄ s̄m arrestōlē auditum esse absoluū et visum sine colore. quanto igitur magis requiritur ut hom̄em exterior auditus non imp̄ediat ad hoc ut internam locutionē audiatur et mente p̄fecte intelligat. **H**inc est etiam q̄ psalmis religiosis que ad verba diuine inspirationis auditū mentis seu aure cordis p̄fecte p̄cipienda aptiores q̄ alij debēt esse. certis locis et temporib⁹ silentiū ut vacet auditus exterior seriosi⁹ imperatur. huius nimiqꝫ silēm ad diuinū sermonē desup inspiratū audiendum p̄ utilem circūstantiā philo ille doctissim⁹ innuens. **Dū** inquit quietū silentiū dīnerēt om̄ia et nor in suo cursu iter mediū haberet omnipotens sermo tuus dñe exiliens de celo a regalibus sedibus venit. **D**eniqꝫ sunt et alia bona surditatis q̄ in sequentibus sorores mee manifestabunt.

III. CONSIDERATIO.

Ercia puella ad eundem tristem sic ait. **N**onne homo karissime
ex pmissis dictis sororis mee clare ppndis q̄ ceteris paribus
surdī melius q̄ alij audiūt aure cordis occulta et secreta verba di-
uine inspiratōis et quasi susurria dei hominē interius secret⁹ allo-
quētis pcipienda modis occultis. **D**e his em ad sanctū job locut⁹
est elephas themanites. **A**d me inquit dictum est verbū abscondi-
tum et quasi furtive suscepit auris mea venas susurrii eius. **V**bi sic
ordinarius appatus. verbū inquit absconditū locutio intime aspi-
rationis vel absconditū. q̄ silenter in corde sonat sine strepitu lo-
cutionis. et quasi furtive. quia raptim et occulte. nisi em ab exteris
oribus abscondat̄ interna nō penetrat. **S**uscepit supple auris mea
nō susurriū supple tm̄. sed venas eius supple etiā. **S**susurriū est ipsa
locutio intima. vene modi quibus illa ad mentē nrām venit. quia
aliquā nos amore. aliquā terrore opūgit et alijs modis. **V**enas ergo
susurrii furtim audire est occultos diuine inspirationis modos la-
tenter agnoscere. hec in dicto appatu ppter q̄ etiam dicit psalmi-
graphus. **A**udiā quid loquatur in me dñs deus quasi dicat. tan-
q̄ surdus nec audiens quid sōnet vel dicatur extra me forinsecus.
Audiā quid loquatur in me dñs deus glosa. or. a strepitu mundi
qui foris inquietat auersus. **N**eddit aut causam dicēs qm̄ loquetur
pacem in plebem suam. et sup sanctos suos. et in eos qui duertun-
tur ad cor. **O** quantum bonum per hoc innuitur. qm̄ inquit loque-
tur pacem. **S**ed quid est pax. **A**udi magnū patrem Augustinum. **T**a-
le inquit bonū est bonum pacis ut in rebus creatis nihil gratiosi
solet audiri. nil delectabilius cōcupisci. et nihil vilius possideri.
Hoc autem bonum loquitur deus in plebem suam qui sc̄z seruiunt
ei. et magis indigent interna pace. quia ab extra omes qui pie vo-
lunt viuere pseuctionem patientur et super sanctos suos. vt nō so-
lum pacem habeant internaz in hoc seculo. sed etiam supernam in
futuro. et supple loquetur pacem rniuersaliter in eos qui conuer-
tuntur ad cor. glosa in eos oīs qui duertuntur ad cor. qui primo
excesserant vel secundū aliam literam qui conuertūt cor ad ipsum
et non ad alium.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad tristem eundem sic ait. **O** Homo tu qui foris
surditatez pateris te ad bonum multiplex disponentē interne
auditionis noueris preter pmissa bonum aliud singulare expressuz
esse in canticis vbi dicit sponsa deiformis. **A**nima mea liquefacta
est ut dilectus locutus est quasi dicat cum psalmigrapho. **E**actuz
est cor meum tanq̄ cera liquefzens. sc̄z qn̄ dilectus aīme ipam ani-
mam alloquitur interna aspiratione. de quo ei⁹ alloquio dicit psal-
migraph⁹. **I**gnitum eloquiu tuum vehementer. **I**gnita aut ceram
resoluunt et liquefcere faciunt. Ignito igitur eloquio seu alloquio
interne aspirationis attacta anima velut ab igne cera in sui dilecti-

dulcedinem continuo resoluitur et liquefit. Sed quid. Profecto
cum omne calidum et liquidum sit penetratius. sequitur quod anima sic ca-
lido diuini et amorosi eloquij liquefacta diuinorum secretorum abdi-
ta penetrat. cum enim anima per calidum in se ardenter amoris calet. et ad
vocem dilecti sui superdulcissimam adeo liquefit quod non numerum ad suau-
itatem vocis eius ignorare. ac perinde resolutio et liquefactio ex-
tacitaz incurrit passionem. quid eam impedire possit quin subtilissime
et acutissime diuina secreta subintraret et ad eos quando expimere
talem noticiam pueniret. Porro cum etiam liquida non apparet sed
terminis magis terminentur alienis. quid restat hoc anime ex permis-
sa occasione liquefacte. nisi quod omnis eius affectio quasi non in propria
natura subsistens ad modum gutte aquee in vino duerse apparet co-
lorum et saporem non retinetur resoluatur in ipsius spiritu sui diuiniissimam
et inscrutabilem voluntatem per quod consequitur tantam deiformitatem et
quandam deificationem ut iam ei quodammodo nomine conueniat deitatis
iuxta illud psalmi. ego dixi dñe es tu. Nec mirum si ob hoc diuum
aliud non numerum appearat in vultu persone cuius anima fuerit talis.

Capitulum nonum continet solationes super nasi et odiorum defectu seu carentia atque super nasi limitate vel grossicie nimia.

Dono post permisso ad prefatas dominas consolatrixe accesserunt et
alii duo tristes super materia permitti capituli querelam ponentes
quibus mox illa per ipsorum solatione de suis pueris tres
satis prodigias deputavit. **I. CONSIDERATIO.**

Prima puella ad utrumque dictorum tristium sub indifferetia predi-
ctorum nasi defectum consolandum sic ait. Carissime defectus nasi
quem pateris non te debet perturbare valet namque tibi haec defectum
homo. Vis scire quare. Profecto eo valet tibi quo minus procedis in
publicum magisquam domi manens custodis cubiculum tuum pacior se-
qui redemptoris nostri solili. Tu inquit cum oraueris intra in cubi-
culum tuum et clauso ostio ora premum tuum. et certe ex hoc sequitur quod
oriones tue erunt puriores et deuotiores. nec credas per etiam in pub-
lico ecclesie quis hoc sit tempore et loco frequenter totum diuum
officium tantum tibi offerat ad puritate orionum. Quanto autem oratio-
nes fuerint puriores tanto ceteris paribus sunt magis exaudibiles
Vn post permisso redemptoris verba sequitur. et pater tuus qui videt
in abscondito reddet tibi. **Sequitur etiam exprimitur per intentiones tue**
oculus erit magis simplex. Sed quid. certe sequitur ulterius saluato-
ris oratione permisso. Si inquit oculus tuus fuerit simplex totum
corpus tuum lucidum erit. nimis quanto quid simpliciter tanto purius et
quod purius tanto lucis diuine capaciter. s. in aia quam magnum premum
Augustinum tota est in toto. et tota in quilibet parte corporis. certe non sine
luce sua ratione simplicitatis recepta ergo dicitur totum corpus tuum lucidum erit

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad vtrunq; tristiu eorum et eodem modo sub
indifferetia p̄memoratorꝝ defectuū cōsolandū sic ait. Tu hō
qui dictor nase defectuum alterꝝ pateris scias q̄ hoc valet tibi.
valet et multis alijs. Multis quidē eo valet quo hac occasione mi-
nus eos in tui occupientiā deo et sanctis detestabilē p̄uocabis.
Tibi aut̄ vtiq; eo valet quo defectus nasi quē pateris erit occasio-
ne alij q̄ plures suos oculos in te figant. qui quidē eoz oculi p̄-
minentes et in te defixi tanq; essent basilisci foesitan te suo intuitu
intoxicaret. Deniq; impudicus oculus impudici cordis est nunci⁹
quo recepto nuncio et accepto imppetuū malum tuū facile per eū
induci posses in temptationē. Ceterꝝ sup̄ om̄ia valet hoc q̄ care-
tia seu defectus turpioris nasi hoīem humiliat de facili supbiāq;
sociam pulcritudinis nō sinit in eo regnare que radix est om̄is ma-
li que quidē si inualesceret radicē om̄ virtutum ip̄am. s. hūilitatē
extirparet. Illa autē acquisita vel retēta occasione hmōi nil est de
quo habeas dqueri reddente te illa si nō vilibus in hoc mūdo ver-
miculis tñ grataz in celo altissimis quēadmodū dictū est illud. cū
essem paruula placui altissimo. cui quidez soli placere pluris est et
eligibilius erit p̄sertim in extremo examine q̄ toti mūdo placuisse
B̄ed et pri⁹ soror mea egregie locuta est de ipsius humilitatis pre-
ciositate.

III. CONSIDERACIO.

Tertia puella dsequenter p̄memoratis associata post nasi viciū
attendens eius officiū seu actum odorandi. ad tertium quen-
dam tristem ratione organi defectui odorādi patientē sic
ait. Carissime paruipendas p̄ceptionē odorum rerum corpaliū nō
semp tibi p̄ntium nec haberi possibiliū ad ipaꝝ odores sentiendū
Expedit quidem magis vt dtendas satiari et delectari in odoribus
virtutū ac in odorib⁹ inde p̄uenientiū in corporib⁹ sanctorꝝ. Nē
pe q̄to magis odores corpū naturales paruipēdes. tanto magis
ad spūalia ac ad supernaturales odores p̄cipiendos pficies et ascē-
des. Dices forte q̄ pfecti et delectabiles sunt odores illi. Reuera
maxime. Nulli em̄ dubiū quin illi copiosior insit q̄ recipiēti pfecti-
onis abundātia. ex quo sit i illud recipiēs pfectōis cuiusvis redū-
dātia. Conicies ergo de odorib⁹ virtutū q̄ sint pfecti. ex quoꝝ qui
dem q̄si redūdātia seu corrñdetia dttingit multiplici scriptorꝝ testi-
monio miros odores corpales in sanctorꝝ reliquijs sensibiliter ex-
periri. Quippe sic de quodā sanctorꝝ canitur. corpus sacrum quod
fuerat apotheca carismatum vniuersam exupat fragrantia aroma-
tum. cuius hystoria rationē reddit. Decebat inquit vt corp⁹ quod
per possessionē virtutū sanctispūs odoriferꝝ extiterat organum vn-
guentorꝝ fragrantū fieret alabastrū vt odor odori p̄ duenientiaz
responderet. B̄ed quid. Profecto si hoc ita se habz in corporibus
nondū glorificatis nec dum reaimatis. q̄nto magis in glorificatis

animabus sanctissimis cum virtutū suarū p̄cipuis odoribus intime
 sibi vnitis iōpis virtutū spūalibus odoribus in corpora glorioſa per
 redundantiam corporaliter descēdentibus. et si hoc in alijs sanctis
 qnantomagis in virgine glorioſa quantoqz incompatibile in ipo
 xpo. H̄imirum odores utriusqz generis glorioſe virginis experit
 ecclēſia ſub pulcris methaphoriz in pſona eius ita loquēs. Ego qſi
 vias fructificauſ ſuavitatē odoris. et iterū ſicut cynamomū et bal-
 ſamum aromatizans odorem dedi. et quaſi mirra electa dedi ſuavi-
 tate odoris. De ipa quoqz ſic cantat. cuius inestimabilis odor erat
 nimis in vſtimētis eius. et iterū odor vnguentorū tuorū ſup oīa
 aromata. Et rurſum quā videntes filie ſpon vernātem in floribus
 roſarū et lilijs duallium ut ſic de odore eius ſit p̄magnandū quaſi
 ſit h̄m p̄missa grātiſſime mixt⁹ ex odore lilioꝝ et roſarū cynamomi
 et balsami et aliorū bene redolentū. Doro ꝑ ſuavis ſit et dicta
 rū filiarū ſpon attractiū odor xpi. hoc ſpōla inſinuat in pſona ſua
 et ſodaliū ita dicens. In odore vnguentorū tuorū currimus. adole-
 ſcētule dilexerūt te nimis. Hec mixt⁹. eſt em̄ odor eius nō minus ꝑ
 odor matris sanctorū multipliciter reficiens odoratū quaſi ſit gra-
 tiſſime mixtus ſeu oposit⁹ ex odoribus roſe lili⁹ viole et oīm bene
 redolentū ac herbarū ceterarūqz rerū odoriferarū in agro mudi
 naſcentiū. utpote xpo figurato i iacob. de quo dixit pater eius. Ec-
 ce odor filij mei ſicut odor agri pleni cui bñdixit dñs. hui⁹ quidē
 odoris xpi ad odores aliorū compati p̄tam fore putas p̄cellentiā
 Ecce em̄ prout alibi p̄docetur ſupnaturalis odoris ſuavitas cuius
 eunqz corporis glorioſi tantū p̄portionaliter excedet naturalē ſuavi-
 tam odoris roſarū lilioꝝ cynamomi et balsami et oīm aromatiz
 ſiuſ odorabiliū huīus mundi. qntum claritas et pulcritudo corpo-
 rum sanctorū in futuro excedet naturalē claritatē et pulcritudi-
 nem omniū corporū totius mundi etiam celi ſyderei. Atqz ob hoc
 ibidē taxatū noueris vel grossa estimatione. ꝑ ſuavitas odoris in
 corpe mimi ſancti quinqesies erit tanta quanta eſt quecūqz na-
 turalis ſuavitas odoris qui hoc in mundo p̄t repiri. Quid ergo de
 ſuavitate odoris ſancti maioris meriti. qd de ſuavitate odoris cor-
 poris virginis ſancti dei maxiſi meriti. Quid deniqz de ſuavitate
 odoris corporis ipius xpi. Drefecto nulli dubiuz quin odor corporis
 ſancti cuiuscūqz. quanto fuerit maioris meriti. tanto eius ſuavitas
 odorem naturalem in mūdo repibilem magis excedat. et ſuavitas
 odoris corporis virginis adhuc multo magis. ſuavitas aut̄ odoris
 corporis xpi in imensum. Tu ergo homo qui hiſ ſe habētib⁹ ſpe-
 ras tandem ineffabiliter recreari p̄petuo odoribus hmci talibus. f.
 et tantis tam sanctorū aliorū. ꝑ ipius xpi. nonne dignū putas par-
 uipendēdos eſſe odores huīus mundi. ac proinde nō curandum ſi
 defectum habeas in actu vel instrumēto odorandi. Tanto nanqz
 hautdubium perfectius et delectabilius dictā imensam ſuavitatē

celestium odorum p̄cipies. quanto in presenti magis ad hoc p̄ modum meriti te dispones. detinendo sc̄z p̄sentium odoꝝ naturaliuꝝ recreaciones. ac p̄ d̄sequens m̄me curando defectum sensus v̄l̄ or ganī quo ip̄os sentire posses.

Capitulum decimū continens solationes sup̄ oris lingue sive loquela atq; dentium carentia seu defectu.

Decimo post premissa ad supradictā dñam solatricem accesserunt quatuor tristes sup̄ materijs p̄missi capituli per ordinē querulātes quibus illa mox de suis pueris solationis gratia quatuor deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad contrastatū ppter defectū oris sive carentiā attendens sic ait. **O** homo cur turbaris ppter defectū oris. esto lōganīmis et attēde statum resurrectionis. in quo non erit alicui⁹ membra carentia. **S**ed et quāto p̄ntem defectū oris et q̄to defectū osius fuerit patientius sustinueris. habebis os in resurrectione tāto rubicundius. pulcrius. decentius. ac risu iocundius. de quo ore pro illo statu dicit scriptura. **D**onec repleatur risu os tuū. et labia tua iubilo. **R**ursum etiā in p̄nti. tanto interior homo tuus. habebit os illud cordis pulcrius. et excellenti⁹. **D**e quo dicit psalmi⁹ ph̄. **O**s iusti meditabitur sapientiā et lingua eius loquetur iuiciū. de quo etiā ore meditatio nō penes exteriorē. sed penes interiorē hominem attēto in magno patre Augu⁹. canit ecclesia. **A**ccepta baptismi gratia positus apud hostia thiberina cum m̄re sua colloq̄bātur soli valde dulciter et inhyabant ore cordis pariter in superna fluenta fontis vite.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad lingue carentiā seu defectū attendens sic ait. **O** homo si nosse diuine prouidentie modum non te forsitan adeo tristaret lingue carentia seu defectus. **S**olet nāq; deus p̄f simus quod deficit in syllabis recōpensare in tēporib⁹. id est quod in uno aliquo deficit corpali p̄ aliud aliquid presertim spūale ad corpore analogatū recōpensare. **S**ic em̄ h̄m versum poete. cōsilio pollet cui vim natura negavit. **I**ta. s. q̄ qui vim nature non habet vi mentis p̄ualere solet. sic destituti multociēs visu exteriori. visu pollere solent interiori. s. intellectus estimatiue vel p̄magine. **V**irtutis nempe quo ad hoc mira de cecor̄ industria referuntur. **E**certar em̄ p̄ aliquis cecus visus est qui p̄ tactum panni alicuius semper cognovit colores eius. **A**liquis visus est cec⁹ qui nouit singula in ciuitate hospitia inuenire. et eis de remotis onera vel res alias apparetare. **S**ic agatha mamill̄ suis amputatis m̄t̄ in aia se h̄re mamillas integras gloriat⁹. **Q**uid igit̄ miri si quis i lingua defectū h̄ns p̄ potiorem linguā expitur p̄fectū. quippe apostolus ait. **S**i linguis homin̄ loquar et angelor̄. **S**ūt ergo lingue angelor̄

quas potiores esse innuit p̄ linguas corporeas hominum. cuiuscē
modi etiā angelorū linguis homini duenit loqui aliter cum diris-
set si linguis loquar hōim. forte nō addidiss; et angelorū Sane lm-
guia s̄m mundi sapientē agruit in gustum et loquela nec angelica
lingua est inferior quo ad hoc s̄ supior. qualem etiā h̄ns linguam
homo interior quod primo s̄tiuit internū. tandem gustat eternū.
Firmissime igitur tene et nullaten⁹ hō dubites. quin nisi p̄ impati-
entiam ponas obicem p̄ defectu corporalis lingue eo vel tandem cō-
tingat tantū interioris expiri p̄fectū p̄ nūc merito exterioris lin-
gue defectū debeas equanimiter tolerare.

III. CONSIDERATIO.

Dercia puella muto dpatiens seu balbutiētū sic ait. Cur ob loq-
ue carentiā seu defectū adeo perturbaris. Nescis p̄ alia quedā
inferioris hoīs est secreta loqla multo intimior dulcior et suauior
qua hō loqla s̄m jeronimū prem̄ venerandū. si hoīm copia defue-
rit loquit̄ cum deo. Qua etiā loquela loquit̄ hō cum virginē glo-
riosā. qua loqla loquit̄ hō cum angelis. cū michahele. grabriele.
raphahele. Cūqz p̄prio suo angelo. qua deniqz loqla loquit̄ homo
cum vtroqz iohāne euāgelista et baptista cum petro et paulo. cum
magdalena. agnētē et katherina. cum quolibz alio sancto. cūqz ce-
teris quibuscūqz de numero beatorū cum caris suis vel parētibus
quos sperat esse in societate ciuiū supnoī. Nec miñ p̄ s̄m interio-
rem hoīem quantumcūqz balbutiēs siue mutus loqui poterit cum
et s̄m illū cātare ei possibile sit paulo hoc inuente. Cantātes inq̄
et psallētes in cordib⁹ v̄ris dño. Sane q̄nta eoī sit multitudo qui
bas mutus loqui pōt q̄nteqz sint dignitatis pat̄z p̄ p̄missa. Que cu-
ra igitur ei erit si paucis respectiue et multo indigniorib⁹ q̄si ver-
miculis hui⁹ mudi hoīb⁹ loqui nō pōt. Sz nec transeūduz p̄ sicut
dicit egregius p̄ Gregori⁹. Tanto vnuquisqz a supno amore dis-
jungitur. q̄nto inferius delectat⁹. Ita p̄fecto tanto vnuquisqz ab
interno cū sanctis colloquio impeditur. q̄nto inferius terrenis cre-
aturis colloquēdo delectatur. et rursus ecōtra tanto quisqz mutus
ceteris paribus magis in supno cum caris suis colloquio delecta-
tur. q̄nto inferius exteriori colloquio prīuat⁹. Cesset ergo eius loq-
la de loquele caretia. et dicat verbum cōsimile de colloquio cum
amicis vel cum quibuscūqz hominibus terrenis quale verbū mag-
dalena teste illustri origene dixit de colloquio cum angelis. No-
lo inquit angelos videre. nolo cum angelis manere. si ceperint mi-
hi multa narrare. et si voluero illis ad om̄ia r̄ndere. timeo ne amo-
rem meū magis impediāt p̄ expediant. Hec ille.

III. CONSIDERATIO.

Quartā puella hoīem p̄pter carentiā dentiū tristatū alloquēs
sic ait. Cur hō turbaris nō h̄ns sufficientē causam tristie seu
turbationis. Aut em̄ tristaris ex eo q̄ defectus seu amissio dentiū

etatem arguit morti appropinquante. aut ex eo quia impedit cibo
rum masticationē. aut ex eo quia impedit verboꝝ formationē. aut
forſan ex eo quia riſum tuū reddit minus gratū et decentē. Sed nō
ne hee rationes ſunt insufficiētes. Sūt utiqꝫ. Prima em̄ ratio defi-
cit. quia homī ad memorā mortis p̄ficit quā nup valere ad multa
neptis mea clare cōdit. Secda ratio ad magnā tristiciā non ſufficit
quippe illi defectui leuiter p̄ artem dſuſit qn̄ cibis masticando
vel cutello vel instruſto alio ſufficiēter dminuit. Dero tercia rō
eo min⁹ ſufficit. quo ad ſilentiū p̄ficit. de quo ſcriptura dicit. In ſi-
lentio et in ſpe erit fortitudiō v̄a. Sed et hac in re illa dſert dſola-
tio quā ſup lōquele caretia paulo añ ſoror mea p̄misit. Demū qua-
ra rō eo multū deficit. quo dentiū caretia p̄ accidē dissolutū riſum
tempat et reſtringit. Quippe magis decet ſeruata facie ore clauſo
ſubridere p̄ apto ore ridere et cachinnos emittere. Hinc nanqꝫ di-
cit iſtud Seneca. Niſus tu⁹ ſit ſine cachino. Postremo dſoletur
hoc edentulū q̄ nō habet niſi defectū momentaneū mor post p̄n⁹
breuſ vite tempus in reſurrexiōne emendandū qn̄ restaurat̄ om̄e
depditū p̄fectioni glorie oportunū. pro tūc em̄ alludēdo ſcriptu-
re pōt dici de hoie. dentes eius erūt candidiores lacte quo fiet. p̄
nūc edentul⁹ poterit p̄ tūc reſtitutis pulcerrimis dentib⁹ ſine de-
fectu moris et nature riſu pleniore atqꝫ iocūdiorē oris labia cum
iubilo apire. Iuxta verbum per ſororem meam prius inductum re-
pleatur riſu os tuum. et labia tua iubilo.

Capitulum vndecimū continens dſolationes ſup brachiorū ma-
num vel digitorū ac nōnullorum aliorum membrorum amputa-
tione ſeu caretia.

Didecimo post premissa ad dominā cōſolatricem principa-
lem acceſſerūt et alijs duo tristes. unus qui primo de mē-
bris pluribus. alijs qui poſtea de ſolis manib⁹ querelā
proposuit. quibus illa de ſuis puellis mor duas ad con-
ſolandum eos adiunxit.

I·CONSIDERAT·O.

Prima puella ad primū dictorū tristū ſic ait. O amice cur de mē-
bris de quibus intēdis caretia p̄turbaris. Nō deberes qui-
dem. Minim⁹ ſi ea haberetis veriſimile eſt p̄ rel qn̄qꝫ eorū occaſiōe
temptareris ad aliqua illicita ppetrandū ut de pcfuſionib⁹ vel oc-
casionib⁹ iniuste inferēdis. ſiue de amplexibus vel tactib⁹ impa-
dicis. ſpecialiter quo ad manus et brachia. ſiue de ſcripturis litte-
rāz deo displicib⁹ quo ad digitos. ſiue de nōnullis alijs quo
ad alia mēbra. ecōtra autem dictorū membrorū caretia te nata ē
a temptationib⁹ talibus plurimū ſupportare. q̄s quidē temptationes
ſi haberetis nescis an vñqꝫ eas vicere poffet. ſi veriſimili⁹ i toto ſub-
cubereſ vel in pte Ex hoc plane ſeq̄tū ſi de mēbrorū p̄dictorū tur-
baris caretia p̄ de tua uilitate turbaris. de q̄ poti⁹ gaudendū eſt

Audi venerabilē jeronimū decretorū libro inductū. **S**i quis inquit fortitudinē latronis vñ p̄yrate enumerat et infirmos reddit. p̄dest illis sua infirmitas. debilitata em̄ m̄bra quib⁹ prius nō bñ vtebātur. a malo ope cessabunt. **H**ec ille. **M**uic aut̄ sententie satis cōcordat illud osilium saluatoris. **S**i manus tua vel pes tuus scandali sat te abscide eum et p̄ice abs te. s. saltē corde. bonū est tibi ad vitam ingredi debilē vel claudū p̄ duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem eternum.

I. CONSIDERATIO.

Secūda puella ad manū parentiā specialiter attendēs secūdo tristi sic ait. **O** amice nō te p̄turbet defectus manū hois extērioris. Attēde potius ad man⁹ interioris. **V**is utrūqz de hoc scire Audi ex patrum libro quid dixerit sancta sinclitice. **M**anus inquit n̄re ex aliqua passione debilitate sunt. s̄ interiores patas habem⁹ aduersus inimici temptatōnes. et quid miri p̄ manus habet hō nō ster interior. cum quod magis rarum est habeat et mamillas. **Q**uique ut prius neptis mea p̄libauit beata agatha extēriorib⁹ suis amputatis. de mamillis interiorib⁹ gloriabatur. **N**am dum ingredere tur in carcerē ait ad iudicē. **I**mple crudelis et dyre tyranne nō es confusus amputare in femia qđ ip̄e in matre luxisti. ego habeo mammillas integras intus in aīma mea. quas ab infācia dño dsecreau. **H**ec agatha. **D**ari igitur modo si manus n̄re amputētur extēriores bona cura erit. habemus et eo magis integras intus in aīma robustiores manus fortiorū operū doctas ad plūm et dtra inimicum. **I**uxta verbū sancte sinclitice pugnatural et nōne bñ dixit illa. bñ certe p̄ omnē modū. **N**empe temptatōes inimici iacula quedā sunt venenata mortifero veneno plena. cor patētia si non scutum fidei patum habeam⁹ et interioris hois manib⁹ op̄m illud semp obiciamus. quippe fides sine opibus mortua est. **Q**uo scuto quibusqz reuera manibus necesse est interiorem hominem dtra inimicū temptā tem viriliter dimicare. **Q**uid ergo. **D**rofecto si bene sic dictis maioribus dimicauerim⁹ merebimur p̄ ip̄e rex glorie apprehēdet manū dexteram n̄rō rectōrū op̄m. et deducet nos ad brauiū glorioſuz. **H**inc psalmista dño loquēs ita ait. Tenuisti inquit manū dexteram meam et in volūtate tua deduxisti me. et cum gloria suscepisti me.

Capitulum duodecimum continēs solationes super pedum parentiā seu amputatione.

Dodecimo post p̄missa ad p̄dictam dñam osolatricem accessit et alius tristis ppter pedū parentiā pponēs grauem querelā. At illa eidē pro cōsolatione tres de suis pueris satis pdoneas deputauit. **I**. CONSIDERATIO.
Prima puella ad p̄fatū tristē sic ait. **O** ho nescis p̄ de q̄busdā dīt scriptura. **D**edes illoꝝ ad malū curr̄. Eorte inq̄es ad qđ malū

Profecto non ad unum. sed ad multiplex siue multa. que nam inquietus sunt illa. ecce fortassis sunt spectacula. sunt choree. sunt mudi solacia. Sunt inquieres hec mala. sunt oino. Rerum namque sunt quibus ille hostis antiquus solet ut ad stultorum aias capiendas. Dic queso mihi quid rethi similius quam chorea in circulum ducta. in qua in circuitu impij ambulant immo et cursitant atque ad sinistram procedentes ad infernum properant. et ibidem vanis hominibus si tamen hominibus. et non potius lascivietibus bestiis se sociant. Sane si contendas quod sint hoies eo per iuxtam propriam hominis passionem sunt risibiles ostendam. et ego et ostendam quod non sunt sicut rationales. Ita tanquam bestie silue propter lascivos motus sunt hoies bestiales. et bestiis similes. Ad quoniam consortium currere et tu ipsis discurrere si propter pedis seu pedum aut aliorum etiam membrorum parentiam impeditus fueris hoc minime cures. per hoc namque datur tibi occasio magna querendi interna solacia et superna. Nonne enim discurrendi seu vani discursus impossibilitas occasionem praestat sani ac sancti discursus. Si ob parentiam pedum non valles discurrere per lata spacia terrarum poteris discurrere discursus rationis seu pedibus intellectus et affectus. per immensa et gratia celi spacia. per celestes officinas ad superna spectacula an non credis et illic spectacula esse. Sunt igitur plurima. Illic namque spectare licet etiam nunc vel mentetenus celestium spirituum hierarchias nouem choros distinctas. Illic spectare licet patriarcharum et prophetarum psalmas reverendissimas. Illic spectare licet martyrum victorias gloriose. Illic spectare licet professorum stolas candidissimas. Illic denique spectare licet pulcherrimarum virginum choreas. de quibus quidem mater ecclesia sic Christus canit. Qui pascis inter lilia septus choribus virginum. et rursum. Quocunque pergis virgines sequuntur atque laudibus post te canentes cursitat hymnosque dulces personat. Absit autem a te quod hec vnde sentias dicta esse truphatice si velis sacrilegium evitare. Mirum si hec dicta essent secundum aliquem similitudinem solum metaphorice. tu deberes contentus esse. eo quidem quod similitudinem illam sensus metaphorici preferre debes in imensum sensui litterali. Veruntamen pro futuro resurrectionis statu non est absurum vel absurdum dicere ad litteram vera esse que canit ecclesia de choribus virginum. ut secundum Thomam illum aquinensem motum agilitatis que virgines vel alii sancti habent in virtute quandoque exerceant quatenus diuinam sapientiam eomendabilem esse ostendant.

H. CONSIDERATIO.

Secunda itaque puella sic ait. Ad quid homo de pedibus parentia corporalium adeo perturbaris. Eorsum inquieres. quia non possum motu processu ire spaciatum ad ipsos ortos voluntatis.

P

nec ad prata virētia vel ad grata nemora. Sed que de istis tibi cura. Sunt nāqz tibi possibilia meliora. Non ergo cures prata vel nemora vel alia loca mundi voluptuosa sed potius iuxta cōsilium venerabilis jeronimi. Paradysum mente deambula. paradysum inq̄ ille tu celestē subintell̄ge. in quo est oīe lignum pulcr̄ visu et ad vescendū suave. Ibi est illa vitis vera palmitum suor̄ dilatatione admirabilis facta. Ibi est illa cuius emissiones padysus malorum punicor̄ cum pomor̄ fructibus. In cuius etiam ps̄ona dicit ecclesia. Sicut cedrus exaltata sum in libano. et quasi cip̄sus in mōte syon. quasi palma exaltata sum in eades. et quasi plātatio rose in iericho. quasi olna speciosa in campis. et quasi platan⁹ exaltata sum iuxta aquam in plateis. Sicut cynamomū et balsamū aromatizans odore dedi. et quasi mirra electa dedi suavitatē odoris.

III. CONSIDERATIO.

Tertia puella sic ait. O frater vitā scires pro malo vel p min⁹ bono eligere magis bonū. Osulo vt butix et mel comedas ut cias reprobare malū et eligere bonū. Limix vt alibi dicitur bucurum cum melle comestū est maturatiū. et ideo apte signat matutinū iudiciū rōnis mali et boni discretiū. Hoc igitur iudiciū maturum comedē. id est ore cordis masticare satage. vt discrete scias reprobare malum et eligere bonum. malum reproba quod nedū salomō sapientissimus. sed et filius amos de peccatoribus notū fecit. Desedes inquit eoz ad malum currunt. Elige igitur potius bonum sc̄ cursum illum. de quo paulus ait. Bonum certamen certavi cursum cōsumauī. qui et dixerat. sic curro nō quasi in incertum atqz sic sua sit alijs. Sic currite vt apprehendatis. Quorsū putas cucurrit. Profecto in celestē paradysum. nam et duersatio eius erat in celis. Allic certe bonū est ambulare melius autē currere. Quippe currens ibi non habebit offendiculū. Ibi est grata planicies. mūda p̄sus et immaculata. quia nihil inquinatū incurrit in illam ciuitatē ihrl̄m celestē. Pro cursu igitur pedum corporaliū in hoc mūdo lutoſo et fetido elige etiā in pñtā pedib⁹ interiorib⁹ quasi in spacio odorifero post spōsum currere una cum spōsa q̄ ipi sponso loquitur in cāticis. Curremus inquit in odore vnguentor̄ tuor̄. Cursus pro pedum corporalium tardo motu elige cursum pedū interiorū velocissimum. non quidē minus celerem. nec minus lucentem q̄ sit ille discursus iutor̄. de quibus dicit scripture. Eulgebūt iusti et tanq̄ scintille in harūdineto discurrēt. Deniqz pro cursu pedum exterioruz qñqz multum laborioso elige sperare in dño te in cursu pedum interiorum ad summū bonū p̄mouente et a labore p̄seruante. Audi rusum filium amos. Qui inquit sperant in dño mutabunt fortitudinē. assument penas sicut aquile current. et non laborabūt. ambulabūt et nō deficiēt. Cogitabis forte. Quid ad pedes interiores cursus illi quos denotant p̄missae scripture qui ad dotem agilitatis glorioſor̄

corporum videntur in futuro potius pertinere. Sed absit a te hec
ne cogitatio. quippe non solum motus agilitatis saluandorum mem-
bris corporeis in futuro tanto celeriores ducent ceteris paribus
quanto hic illi patientius ex pedum caretia solaciosis caret discursu-
sibus. Verum etiam eodem pacto perfectius quam alias dicti motus de-
lectabiles sum enim significatibus metaphorarum sunt attribuendi
nris pedibus interioribus. Si itaque sum hec respectu interiorum pa-
curare habeas usum pedum corporalium quid restat. nisi quod et per curas cu-
res caretia taliū pedū cum pedes natura dederit solūmō propter usum.

Capitulum decimumtertium continens dissolations claudorum super
pedum suorum curvitate ac super ipsorum deformi claudicatione.

Terciodecimo post promissa ad memoriam dominam dissolatrice
illustrem accessit et alius tristis super materia promissi capi-
tuli grauiter querulando cui mox illa ad dissolandum eum du-
cas de suis puellis satis pulchras assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella pedū et tybiae curvitate et sequentem ambulādi
difficultatem et claudicationem attendens sic ait. O amice cur
turbaris propter ista. nescis dictū esse de tuorum membrorum plasmato-
re. bñ omnia fecit. surdos fecit audire. et mutos loqui. Cur nō etiam
credis ipsum facere claudos ambulare. et curuos pedes habentes re-
ctos gressus facere seu recte ambulare. facit utique etiam ista. Numq̄t
non fecit claudos ambulare cum ipsum qui est veritas constet dixisse
claudi ambulant pro hoc innuentem etiam illi possibilitatem inesse perfecte
ambulationis. Quippe claudicatio exterior ad perfecte ambulandum
nonnullos promouet quod propter difficultatem vel deformitatem quod eis inest
ad ambulandum minus delectant ambulare in publicū. et huius nimis pro-
coleques propter defectum ambulandi corporaliter eo perfectius ambulat
spualiter. quicquid hac occasione doctrinā sequuntur pauli. eo dicente
spū ambulate ut dicere possint cum eodem. non sum carne ambulamus sed sum
spiritus. Sed quorsum putas ambulat. Certe versus celestē prius ad ciuita-
tē ihesu quēadmodū et paulus ipse dicebat. Alligatus ego spiritu vado
in ihesum. Huius nimis possibilitate pro locore mea prius tactā vene-
rabilis pater jeronimus ad quendam scribēs inuebat. Heremi inquit
vastitas te terret. sed tu paradoxus mente deambula. quotienscumque cogi-
tatione ac mente illuc descendens totiens in heremo non eris. Sed quod
Profecto heccine deambulatio non est claudicatio. sed est quidem altera
curvitate et claudicationē pedū exteriorū rectiorū. pedum et gres-
sus horum interioris grata exercitatio. et certe qui ita ambulat. Pro
illis potest dici. Pedes eorum pedes recti. pedes inquit intellectus et af-
fectus. Ad horum gressus imitandum videtur itidem paulus dicere soluta
genua erigite. et gressus rectos facite pedibus viris. ut non quis clau-
dus erret. magis autem sanetur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella attendens in clando gressus sui deformitatē sic
 ait. **A**udiuisti fr̄ claudicātis solatorū remediū dtra. s. pedū
 et gressus curvitatē recipe nunc pari modo eiuscēmodi solatio-
 nis solacium dtra pedum et gressum tuorū deformitatē. **E**cce quā
 tum attinet ad interioris deambulatōis motus. dictū noueris spō
 se in canticis. qm pulcri sunt gressus tui in calciamētis filia prin-
 cipis. **S**ed quid hoc. **D**rofecto aima maxime deiformis est illi⁹ fi-
 lia principis. **D**e quo quidē ille arrestotiles bene sic cōclusit vñus
 ergo princeps. **A**d quam reuera filiam dicit sponsus. q̄ pulcri sunt
 gressus tui in calciamētis. quasi dicat valde sunt puri motus tui
 in suis oblectamētis. **S**ciendū est em̄ aime deiformis tot esse gres-
 sus quot sunt ipius motus in deum et pfectus. **Q**ui merito pulcri
 id est puri dicuntur qn̄ a suis dtrarijs fortiter separantur. ac a mate-
 rialibus coquinari immūdicijs nullatenus pmittuntur. **H**inc est
 q̄ h̄m angelicū illum **O**ponisū. **P**edes in angulis signāt motiuū
 et acutum et celerē ad diuina ambulationē sempiterne motionis.
 id est virtutem se a materialibus mouēdi et intellectualia sciendi
 sicut pedes secant aerem ratione acumis sui. et celeriter in diuina
 proficiēdi apter virtutē desiderij se semp in deum pmouentis. **C**ō-
 formiter itaqz duo pedes filie principis antedicti possunt dici in
 pñti duplex virt⁹ motiva distincta p officia. s. virt⁹ a materialibus
 se mouēdi et virtus suo acumie aere scindēdi. id ē intellectualium
 regionē se cernēdi et celeriter in diuina pficisciēdi id est pficiēdi.
Horū pedū aurea calciamēta ipis pedib⁹ adaptata et apportionata.
 est adaptata sapiētialis lumis claritas et apportionate dulcedinis
 veritas. **S**ine istis calciamētis nullomō possunt prupta ardua mon-
 tuose regionis intelligibilis pigrari. **V**n̄ et hocipm exptus in se-
 ipo pp̄eta aiebat. emitte lucē tuā et veritatē tuā ipa me deduxerūt
 et adduxerūt in montē sanctū tuuz et in tabernacula tua. q̄si dicat
 nisi nobis infuderis tui intelligibilis lumis claritez. et celestis
 dulcedinis veritatē. nō valebim⁹ ad cōtemplatōis altitudinē pue-
 nire. aut in potētias angelicarū ierachiarū introire. ad q̄s quidem
 deambulādo et angelicas officinas pambulādo etiā puenimus in
 potentias dñi. id est ad oipotēs solitorū ipius dei. **S**ane quo hoc
 amplius et pfecti⁹ occasione corpalis ad ambulādum impoten-
 tie pualēmus. eo amplius de dicta corpali impotētia solatōez re-
 cipimus. vt sic claudicationis defomitatem p nihil reputemus.
 cogitantes p impotentēs ad ambulādum antonomatice abulare
 dici possunt. et p alijs ecōtra pedes h̄nt et quasi nō ambulabūt.

Capitulum decimūquartū continens solationes sup genitaliū
 carentia et generandi impotentia sive super personarū vt riuisqz sex
 us sterilitate vñdecunqz causata.

Quartodecimo post premissa ad dominā consolatricem suis
predicātā accesserunt due psonae seruum diuersorū sapientia
teria pmissi capituli qrelas pponentes. at illa eis de morib⁹
tres de suis puellis solationis gratia deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prīma puella ad psonam serus masculini sic ait. **O** frater ut te
possim solari velle a te informari. **C**ur adeo genitaliū carens
te tristat. **D**ices forte quia his carentes membris condemnat
lex mosaica. **H**ec quippe dicit. **N**on intrabit eunuchus atritis vel
amputatis testiculis et absiso veretro ecclesiā domini. **S**ed hoc in
casu bona cura tibi sit. hoc em̄ ceremonialē est abolitū et si placet
ex scriptura phylonis doctissimissimi. **T**udi in contrariū verbū cōsolatoriū. **S**pado inquit qui nō optus est p manus suas iniquitatē. da
bitur em̄ illi fidei donū electū. et sors in templo. acceptissim⁹. bo
norū enim laborū glorioſas est fructus. **I**n hac verboꝝ serie si ad
pcedentia respicias necesse erit ut hoc nomen felix subintellectum
in principio adicias sicq; struendo dicas. felix spado qui non est
opatus p manus suas iniquitatē. **E**t nōne bene dicitur felix cū p eo
causa sequatur. **D**abitur em̄ illi fidei donum electam id est fides nō
informis sed formata que alias in hōie ad iniquitatem genitalib⁹
stimulato sine bonis opibus esset mortua. vñ dabitur illi fidei do
num electū id est excellens. s. fides p dilectōe opans. et sors in
templo acceptissima. id est in ecclēsia magna celesti inter sanctos
sors acceptissima. s. fructus. nō mō tricesim⁹ ut in matrimonio cō
stitutis abstinentibus ante suis. nec sexa zelimus ut viduis castis.
abstinentibus tam a suis q̄ nō suis. s; multo acceptior. s. fruct⁹ cen
tesimus ut virginibus rōne ppetue incorruptōis qui sperand⁹ est
eunuchis p̄cipue qui semetipſos castrauerūt ppter regnū celorum
nec mīz. q̄e hoc facere graue est et labore intensiue maximus equi
pollens extensiue multis laborebus. et ideo p eo causa immediate
subiungitur. **B**onorū em̄ laborum glorioſus est fructus. s. fruct⁹
centesimus antedictus vel fruct⁹ beatifice fruitōis in gloria his
qui bona egerunt re promissas. **E**t sic patet q̄ genitalibus priuato
cedit hoc ad maximam gloriam in quo timerent faciū magnam pa
ti ignominiam.

II. CONSIDERATIO.

Seunda puella ad eundem tristē sic ait. **C**ur te tristat genera
di impotentia. **S**i est in causa difusio vel opprobriū apud con
uentuz mulierū vñ aliorū fatuorū. aut timor forte p uxoris tua agat
ad diuortiū recursuz habe sap̄ ad meā sanguineā et innenius oso
lationē patam. **S**i vero in causa est liberoꝝ carentia. solari te po
terit alia mea sanguinea. **S**pāliter aut si i cā est q̄ quis in libens
nōm tuū ne totalr peat deseruare. bō reprobat illa sīr ex scriptura.

Audi psaiam prophetam. Non dicat inquit eunuchus. Ecce ego lignum aridum supple non aptum ad seminandum sequitur quia hec dicit dominus eunuchiis qui elegerint quod ego volui et tenuerint fedem meum. Dabo eis in domo mea locum et nomine melius a filiis et filiabus. nomen sempiternum dabo eis quod non pibit. **A**udi quoque ad horum intellectum ordinarii appatum alludentem his verbis saluatoris. Sunt eunuchi qui de matris utero sic nati sunt. et sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus. et eunuchi sunt qui semetipos castrauerunt. propter regnum celorum. Hanc distinctionem repetes dictus appatus subiungit de deo loquens omnes consolatur. quia in lege dicebatur maledictus qui non reliquerit semem super terram. Sed quid. Certe contra hanc maledictionem deus omnes eunuchos adiecta conditione per eligant quod ipse vult. scilicet castitatem et teneant fedem suam. scilicet caritatem. consolatur dices per prophetam. Dabo eis locum. scilicet noiatum mansionis perpetue in domo mea in qua sunt mansiones multe et nomine melius a filiis et filiabus secundum excellentius quam si filios et filias generassent. quia nomine sempiternum quod non pibit. supple quemadmodum per nomine quod filiorum per creatio potest dare. Sed nec causeris quod hec premissa dei futura respiciunt. Nam et in presenti in rebus naturalibus nihil est vita delectabilius et optabilius. sed secundum illum galienum medicum noiatissimum eunuchi ceteris hominibus vivunt diuicius.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad personam sterili sexus feminini sic ait. Porro mea karissima cur te contristat sterilitas tua. Si antiqua maledictio est in causa non oportet. dudum enim hanc abstulit virgo illa simul et mater ex qua ille ortus est qui soluens maledictionem dedit benedictionem. Si in causa est quod es corpore nimis arcta quid hoc ad te si virgo es et vis talis permanere. glorieris magis de illius similitudine que clausa semper fuit et erit in eternum de qua dictum est in figura Porta hec clausa erit et non apietur. et vir non transibit per eas. quia dominus deus Israel ingressus est per eam. Si vero es maritata nihilominus mea te quedam in hoc articulo consolabitur consobrina. Si liberos habere desideras per consolatione neptem meam supra requiras. Cuius quidem consolatio evidenter tibi demonstrabit quod licet sis sine fructu ventris. non tamen sine nobilissimo et multiplici fructu mentis. presertim si te conservaveris sine inquinamento corporis. de quod licet sic dicit philosophus doctissimus. Felix est sterilis et incoquinata que nesciuit thoracem in delicto. habebit fructum in respectione animarum sanctorum. scilicet vel illum centesimum si virgo est vel saltem fructum bonorum opus multiplicium. quem licet hic opata fuerit. tamen post hanc ritam in respectione animarum sanctorum fructus gloriosus suorum opus manifestetur. et in memoria eterna perdurabit. glorietur ergo sterilis et sit iocunda. quis enim sit corpore infecunda. tamen eo est aptius ad spirituali generatione castam et mundam. de qua admirando dicit

mater ecclesia. **O**p̄ pulcra est casta gēneratio cum caritate. immor-
talis et eīn memoria illius. q̄ et apud dēū nota est et apud hoies
Veniq; p̄ consolatione sterilis que nō parit nō est p̄transendum
periculum parentiū. Nam dicit scriptura que multos habebat fili-
os infirmata est. et iterum in dolore p̄ies filios. et rursum scriptu-
ra alia. p̄ mulier cum parit tristiciā habet. Nec mir. quia est in pi-
culo mortis nec totaliter a tali piculo p̄seruat eam pariendi dsue-
tudo. Visam quippe est multotiens q̄ que ante pluries peperit et
euasit. postea in partu perīst et morte incurrit.

Capitulum decimquintum continens solationes psonarum
antiquarū super senectute et calamitatibus ipsarum.

Quintodecimo post p̄missa ad dominā cōsolatricē p̄memo-
ratam accessit et aliis tristis dquerēs de senio et de cala-
mitatibus sue senectutis. Cui illa dñā veneranda ad olo-
lādum eū mox assignauit septē pulcerrimas de suis puellis

I. CONSIDERATIO.

Drīma puella ad tristē illum sic ait. Cur de senectute turbaris q̄
te iuuenib⁹ p̄fert multis p̄rogatiuis. Nempe senes iuuenib⁹
p̄ferantur in suspicionibus remouēdis. In excusationib⁹ admittē-
dis. In testimonijs phibendis. et in platis eligēdis. Vis de hoc scire
Profecto hec pūcta oia non carent noticia humane rōnis. et nibi
lominus repiuntur in volumine decretorū diuersis in locis. In cu-
iusmodi etiā locis repit. q̄ licet quanto quis senior est. tanto ci-
tius mori presumitur. tamen quod melius est pro senectute p̄sumi-
tur dignitas. probitas. scientia. mox grauitas. sermo verator. et
iusticia examinacior. Preferuntur etiā senes iūnioribus in pe-
nis seu punitionibus dissimulandis. Vis de hoc scire. Ecce in ante-
dicto volumine repit. q̄ canis senum parcitur. et senectuti defer-
tur vlt̄erius senes iuuenibus in laboribus supportandis. Vis de
hoc scire. Audi patrem clareuallis. Eelices inquit vos qui intra-
sistis quinq̄gesimā requiei et iubileū annū fratres n̄ros loquor qui-
bus iam dixit spiritus vt requiescat a laboribus suis. amplius p̄fe-
runtur senes iūnioribus in fructib⁹ auctoritatis. Vis de hoc scire
Audi casz. Honeste inquit transacta adolescētia superior etas fru-
ctus capit auctoritatis. Rursum senes iuuenibus p̄feruntur in tra-
ditionibus eorum inuolabiliter obseruandis. Vis de hoc scire. Ec-
ce in decretorum venerabili volumine sic habetur. Ridiculum est
et satis abominabile vt traditiones quas antiquitus a patrib⁹ sa-
cepimus infringi patiamur. Vlt̄erius p̄feruntur senes iūnioribus
in presumptionibus de eorū deuotione et sp̄is feruore habendis.
Vis de hoc scire. Lege cuiusdam alexandri epistolam decretalem.

viii

In hac em de senectate quodam epo sic habetur. In te vigor deuotionis et fidei in corpore senescente non deficit sed vergente deorsum conditio ne corpora feruor spiritus in sublimiora cōscendit. Denique pferuntur senes iuniorib⁹ in estimationib⁹ de sapientia eorum et prudētia habendis. Vis hoc scire Ecce senex sibi gramaticos a senos dicit⁹ quod est sensus. quasi talis bene sit sensatus. Nimirū scriptura dicit. In antiquis est sapientia. et in multo tempore prudētia. Vnde et sicut indu citur in volumine decretorum. In puerib⁹ dicitur. Gloria senū caniculas. hec vero caniculas designat sapientiam. de qua scriptum est caniculas hominum prudētia est. Adhuc senes iuniorib⁹ pferuntur in hominibus reuerētis et seruitis exhibēdis. Vis de hoc scire. Ecce se nes magis morum honestate pollent quod iuuenes. ppter quod et major eis reuerētia exhibetur. Vnde et sibi p̄em clareuallis. Reuerēda senectus dicitur ppter morum honestatē. Senes etiam eodem pacto iuuenib⁹ dñantur et ipi iuuenes ceteris pibus se eis seruire digne debere arbitrātur. Audi illū cyprianum. Sicut inquit in senib⁹ sobrietas et morum pfectio requiritur. Ita in adolescentib⁹ obsequiū et subiectio et obediētia rite debet. Postremo pferuntur senes iunioribus in laudabilib⁹ conditionibus iporum senum etati attributis. Vis hoc scire. Audi post pmissas senū et senij commendationes ppter quod illas que in primo p̄ meas fuit sorores etiā h⁹ nūc ultimo quod magnus ille antistes ambrosius dicit de senectute. Senectus inquit ipsa in bonis dulcior. in osilijs subtilior. ad constantiam subeude mortis potior. ad reprimendas libidines fortior infirmitas corporis. sobrietas mentis est. Plec ille. Sed et alii quidē senectutē commendās hec inquit etas nos a potentibus et tyrānis liberat. voluptatibus imponit finē. libidinis frangit impetū. viget sapientia etiā in multis et saniora dat osilia. termin⁹ est miserie. et felicitatis est principium. recessus a piculo. ad brauiū ascensus. profectus in merito. et dispositio ad pfectum.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nonne frater vel quoniam verbū illud audi uisti. O mors quod amara est memoria tua. Nec mirum quia ut ait ille princeps phorū aristoles. finis omnium terribilium est mors. Illud igitur tibi non sit ad turbationē. sed ad solaciū. quod dictū terrible. et nonnullis tam graue et horribile est munimē atque subleuamē. et ne in longū sermonē protrahā. Vis scire quibus illud terrible sit graue quibusue sit leue Ecce graue est iuuenib⁹. et magis leue senibus. Nempe hoc bonū habet senes quod facile detemnunt mortem. et quod mors est eis leuis. Audi ih̄m filium syrach. O inquit mors bonum est iudiciū tuum homini indigēti et qui minorat viribus defecta etate. Audi quoque et arestotile. Omibus inquit fit corruptio ppter calidi alicui⁹ defectū. ppter quod et paruis passionib⁹ aduenientib⁹ in senectute velociter moriūtur. ppter paucū enim esse calidū

velut plurimo euapoato in multitudine vite siqua utiqz molestia particule cito extinguitur. quēadmodū em̄ momentanea et parua in ipso flāma existēt. ppter paruū motū exānguitur ppter quod si ne tristitia est que in senectute mors. nulla em̄ violentia ipsiſis contingente moriuntur. sed insensibilis anime absolutio fit oīno. Hec arrestociles. Hinc et ille egregi⁹ rethor tullius. Mors inquit dicit adoleſcētibus aduersante et repugnante natura et ideo grauis. Senibus vero venit tanq̄ spōte nulla vi adhibita et ideo leuis. Si cut ergo poma ex arboribus si cruda sūnt vi auelluntur. s̄ matura et cocta decidunt. sic vis adoleſcētibus vitā aufert. senibus matritas. Frustra vero sperat adoleſcens cum se vel p̄mitit diu victūrum. quid em̄ stultius q̄ incerta p̄ certis hē. quin etiam illa etas multo plures q̄ senectus habet mortis causas. Facili⁹ em̄ in morbos adoleſcētes incident. grauius egrotāt. tristius curantur. Hec ille rethor. Cui addendū q̄ sicut dicunt tam magnus Ambrosi⁹ q̄ pater ille clareuallis. Mors iuueni⁹ quidē est in infidijs. semib⁹ aut in annis. Sed nec illorū mors finis est omniū terribiliū nec sp̄ amara cōmibus. s̄ iniustis ut pallegato in loco dicit scripture.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur homo de senio tristaris. Non deberes quidem. Nam om̄ia bonum appetunt. Sed tu signū in bonū et de bono habes. Dices forte. quod est illud. Ecce qui multū sitit reputat se signum hē bonū qñ videt circuluz vel aliud vini venalis signum. Sed quid. Certe istud in sene locū habet si sit tñ ut esse debet videlicet ut dicat veraciter cum p̄pheta. Situit anima mea ad deum viuuū. Tunc em̄ p̄ senectutē et eius accidētia hoc signū habz q̄ cito poterit hoc qd̄ situit internū gustare. eternū. s. diuuiū quod faciet dñs vindemie defecate. et hoc p̄t in illa et de illa que de se dicit. Ezo quasi viti⁹ fructificaui. potissime aut in se et de seipso qui est viti⁹ vera. qui et botrus ille est. De quo sponsa magnā in eo signans gustandā dulcedinē dicit in canticis. Botr⁹ cypri dilect⁹ meus mihi in vineis engadi que etiā dicit. Introduxit me rex i celum vinariā. cōdinavit in me caritatē. P̄sum nōne hoc signū bonum est et valde bonū. p̄ quod captiu⁹ incarcerat⁹ cognoscere potest se q̄ntotius liberandū esse vel p̄ quod nauigās in mari magno iudicare potest. q̄ cito poterit ad portū p̄tingere. aut p̄ quod pegnus pōt aduertere q̄ cito possit ad p̄iam puenire. Certe om̄e tale signū est multū d̄solatoriu. Sed quid. D̄fecto aīma hoīs que s̄m magnū p̄em Auguſtinū est marime q̄ntitatis excedens q̄ntitatē celestis corporis. Hec est p̄ d̄sequens quasi in prisione in hoc mundo. ac si p̄inde dictū sit in mundo p̄ssaram habetis. Iacetqz in carcere mundi quasi in sterquilinio seu putredine rōne sui corporis dicente scripture. homo putredo et filius hoīs vermis. S̄ hō sener p̄ ipm senū et ei⁹ accidētia signū habz apud se. D̄rosus infallibile q̄ in

proximo saltem secundū animam liberabitur de predicto carcere.
Et etiā hō in hoc mūdo rōne terrene amaritudinis in nauicula pe-
tri nauigās q̄si in mari magno amaro ac tempestuoso. **S**ed si est se-
nex atq; iustus phabile signū secū habet cītus pueniendi ad por-
tum salutis eterne. **H**inc et illustris **S**eneca verbo portus utit' in
hac materia. **G**ras inquit ago nō sentio in aio etatis iniuriā. cū sen-
tiam in corpe tm vicia. et cu virtuz ministeria senuerint viget ani-
mus et gaudet. nō fiscū sibi esse cum corpe. portus est aliqn nunq̄
recusandus. **D**eniqz dum sumus in corpe pegrinam' a deo et sum'
aduene et pegrini in hac valle miserie. **S**z hō si est senex signū ha-
bet penes se p de dicta valle ad celestē p̄iam p̄sertim virtutū lu-
cifluis gradib' cito poterit ascēdere et p̄spero itinere. **D**icēte illo
p̄spero. Ad p̄iam vite de noctis valle vocati. **V**irtutuz gradibus
scandite lucis iter.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **C**ur hō odis quod poti⁹ est amandū. **C**ur
de hoc ttistarīs qđ est iocundissimū. **E**t certe vñqz horuz tibi
est p stulticia iputandū. ex eo q turbaris ppter seniū. **E**acis quip-
pe in hoc dtra sapiētissimi rethoris iudiciuz. **E**orsan inquies. quis
nam est ille. **E**t pro certo vir illustris **S**enecā loquor qui ppter do-
ctrinaz suaz traditōes saluberrimas vir esse dephendit' toti⁹ vir-
tutis. **Q**uid inquies dicit iste. **E**cce pmo amplectēda inquit et amā-
da est senectus plena est voluptatis si illa scias. vti deditos vino
potio extrema delectat qđ in se iocūdissimā hois volūtas habz in
finem suū differt. **H**ec ille primo. **S**ecūdo quoqz sic dicit iocundis-
sima etas est senect⁹ iam nō tam p̄ceps p̄ dulce est cupiditates fa-
tigasse aut reliquisse. **I**dē etiā tertio repitur sic dixisse. **M**agnum ex-
pecta gaudiū cū puerilē aim deposueris et te in virz phie trāstule-
ris. **S**ed nōne hec duo sunt seni p̄pria. **S**unt oīno salte debita. s. pu-
erilē aim deposuisse. et in virz phie se transtulisse. id est p amorem
sapientie ipam sapiam sibi despōsasse. et ad modum vni in spōsam
accepisse. quippe phia amor dicitur sapie q p gaudiū spōso suo pi-
at testat' philo ille doctissim⁹ de ipa loques. **I**ntrans inquit in do-
mū meā dquiescā cū illa. nō em̄ habz amaritudinē duersatio illius
nec cedium conuictus illius sed leticiam et gaudium.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **O** amice arbitroz q nō tam ppter senium
turbaris q ppter accidētia et sequelas senectutis. puta ppter
rugosam faciē. ppter oculoz lippitudinē et obscuritatē. ppter pal-
lorē et defectū viuidi coloris. et p incuruatus incedis. et qz senex
min⁹ est amabilis p̄ iuuenis. **S**z qso bñ hec aduertas et iudicio nō
deficias. **N**empe si senectus rugas habz corpis. tūc iuuēt⁹ rugas
habet mētis. s. rugas duplicitatis. **S**i senectus bz obscuros et lip-
pos oculos corpis tūc iuuent⁹ patitur cecitatē vel maiore lippitu-
dinē oculoz m̄us. **S**i senect⁹ defectū habz in corpali colore. tūc

iuentus defectum habet in coloribus virtutum. quoniam caret pulcritudine. de quibus loquitur pater clareuallis. hanc inquit mores colores suos. hanc et odores. nigra sunt vicia. virtus autem candida est. Utterius si senectus facit hominem sibi corpus incuruatum incedere tunc iuentus reddit hominem incuruatum et deponsum mente nec sinet eum equaliter senectuti esse erectum in virtutis culmine. In sene enim attestante decretali epistola supra per sororem meam recitata vergente deorsum editione corpora feruor spiritus descendit in sublimiora. Denique si iuentus plus diligit² quo ad nos siue potius tanquam gracior oculis fatuorum tunc senectus magna est amabilis et grata mentalibus salte oculis exproximis propriebus deuotorum et super omnia oculis beatorum. Nunc ergo vide quid horum melius que non sibi idem duenunt. Profecto melius est esse iuuenie et recentem sibi interiorum hominem. et semel sibi exteriorum. quam sit ecouerso iuvenile esse et recente sibi exteriorum et sibi interiorum esse veterem etiam deficiente. Sed ecce sicut doctor gentium doctorum nam paulus tradidit. licet is qui fortis est non homo corruptur cum is qui infelix est renouatur de die in die. Rursus haec dubium multo melius est inter siue sibi interiorum hominem quem deo omnium princeps principaliter inhabitat mundum esse et pulchrum cum aliquali immundicia vel deformitate hominis exteriorum quam sit ecouerso mundum esse vel pulchrum sibi exteriorum cum imundicia vel deformitate hominis interioris. Hec nimis compatio exemplo patrum. Nonne enim quilibet non carens sensu vel rationis usu non plus habet perseruum in magnorum hospitiu pretiosa. domum pulchram. mundam. ac bene depictam interiorum. et rude exteriorum. quam pulchram et depictam exteriorum. et deformem et fedam interiorum certe sic. Sed quid. Profecto inter senectutem et iuuentutem seu inter senes et iuvenes operationem sicut se habet ut in pluribus faciendo iuenerit plerumque contrahit deformitates et imundicias viciorum hominis interiorum. immo et exteriorum. Esto per sensibiliter non appearat. sed mundior et pulchrior exterior videatur. sed per senectutem vel omnes vel saltem valde multe tollunt deformitates et imundicie interioris hominis licet exteriorum ipsi senes minus mundi et pulchri appearant corporalibus oculis quorum tamen senum exterior deformitas quasi tamen illis appet qui interior ceci sunt vel usum actualiter interior oculorum tamen non habent. quoniam usum si actu aliter haberent. maxime per cognitionem intuituam. tanta in sene vel vetula muliere eius claritas sic totum hominem interiorum et exteriorum informans et illustrans apparet. per quam deformitate exterioris hominis forsitan non sentiret quemadmodum si nunc claritas solis vetulam aliquem vel vetulam totaliter illustraret. vel sicut si imundum aut de se deforme vitrum eadem solis clarietas totaliter penetraret.

VI. CONSIDERATIO.

Aulta puella sic ait. Cur amice per consolationem tua non attendis per senex pulchritudinem est per iuvenem. etiam in corpore licet anima mediante. Nec de hac cures mediatione tanquam derogate cum etiam velles ornari

et pulcer reputari pulcra veste mediante. p vero in corpe pulerit
dine cōseq̄ris pulcra anima mediante. hui⁹ rei accipe testimoniu⁹ il-
lustri viro Benece referente. s̄m hūc em ex deformitate corporis anima
nō defedat vel inqnat. sed ex pulcritudie aie corpus decorat et
ornat. Vis hui⁹ scire rōem. Ecce corp⁹ nō est forma anima. et ideo
deformitatē suā sibi soli retinet. nec de illa informat animaz immediate
vel etiā mediate. Aima vero est forma corporis. et idcirco cū sua pul-
critudine quā semp in quocūqz subiecto fuerit secū defert ipm sub-
iectū qđ informat id ē corp⁹ hoīs etiā formaliter ornat. Dices for-
te q̄ in parte. nūquit in sola facie. Certe in om̄i parte interius et ex-
terius nō solū in p̄fundo. s̄ etiā in superficie eo q̄ s̄m magnū p̄em
Augustinū. Aima tota tanq̄ forma formaliter est i toto. et tota in
qualibet parte. Nimir aliter cum anima sit illud quo corpus for-
maliter viuit. si quecumqz pars corporis anima informate carerz illa
pars nequaq̄ viua esset. Quid ergo. Profecto in animab⁹ iuuenuz
quibus passiones magis q̄ senib⁹ dñantur est p cōsequēs magis at-
tendere deformitatē deo abhomiblē vition⁹. econtra animabus
senior⁹ in quibus passiones iam nō regnāt inesse p̄sumendū est gra-
tam deo virtutum pulcritudinē q̄ s̄m p̄missa corporibus suis una se-
cū formaliter afferūt et cōicāt. q̄re nisi stet p te deo coopante pul-
crior esse poteris. q̄ si esse iuuenis etiā i tuo corpore. Nec causeris
q̄ hec pulcritudo existēb⁹ in hoc mūdo nō valeat sensibiliter ap-
parere. Sufficiat tibi ad gloriā q̄ celestib⁹ ciuib⁹ nota eē poterit
intuitus. et nihilomin⁹ etiā terricolis pōt innotescere saltē clara
lumie rōis ipam indicāte.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. Cur homo dñquereris q̄ sis senex cū post
modicum corruptibilis vite tempus cessare valeat q̄rela tua.
Nimir quo tu semoz es. eo magis disponeris ut deponas s̄m pri-
stunam duersationē veterem hominē qui corruptitur secundū desi-
deria carnis et remoueris spiritu mentis induens nouum hominē
eoqz magis appropinquans ad gratissimā interioris hominis iuu-
tutem que hic quidem est ex parte. In patria autē semi citius attin-
genda. illic em cū venerit quod pfectuz est euacuabitur quod ex
parte est cū nō iam noster homo interior renouabitur. sed perfe-
cte renouatus non indiget ulterius renouare de die in diem. s. de
die gratie in diem glorie. qñ iam formosus est in stola sua inductus
stola glorie decoratus una stola securusqz de reliqua.

Capitulum decimum sextum dñtinens d̄solatōes sp̄aliter vetula-
rum sup grandeua etate earum.

Perdecimo post p̄missa ad illustrē dñaz d̄solatricē acces-
sit et quedam vetula satis tristis et turbata conq̄rens de-
grādeua etate sua. Cui illa dpaties ad d̄solandū eā tres
satis pdoneas de suis puellis eidem mox adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** bona matrona nō turberis de tua etate. **G**aude potius. qz nō es iuuacula. sed magis ab adolescētia elongata de cuius defectu magnus loquēs Ambrosius. **V**icina inquit est lapsu adolescentia. quia variarum estu cupiditatū feruore calentis inflāmat² etatis. **G**aude igitur q̄ vetula es a vetādo dicta repte qm male facere vetat natura. quodqz idcirco supportaris a pugna. quippe mūdus caro demonia diuersa mouet plia. **D**icat iuuenula bella mihi video bella parātur. **T**u autē magis glorieris in victoria d̄tra carnis et mūdi impugnationē tibi pata. **S**pēqz ha beas vincēdi etiam demonia eo q̄ tibi nō pualent mundus et caro que duo sunt ipsoz demonū p̄cipua instrūcta. **V**er si mundus vel demonia p̄ supbie viciū te temptaret in illo etiā impugnationis genere magis tibi q̄ iuuēculabus pata esset victoria. **N**umix licet visuz sit qñqz totū mundū demonū laqueis plei. i esse tñ auditū est diuinis p̄ om̄s illos hūilitas posset euadere. **S**z qd. **C**erte ad hāc victoriosam virtutē per senectutē et eius accidentia multo magis es disposita q̄ si es iuuēcula. **A**udi ad hoc p̄dictū magnū antistitē. **S**ara inquit sane viuentib⁹ est hūilitas. **I**deoqz mirāda dū etas viget. dum vires solide. dum sanguis estuat. dū sollicitudo nescitur. dum ignorat² debilitas. dum leticia frequentatur. tunc feruet iactantia. tunc se iuuētutis extollit affectus. tūc humilitas quasi vilescit. abiecta cōtemnitur. **M**enū redeundo ad priora motiva gaude de hoc q̄ ab adolescētie lapsu es remota. p̄qz tua senectus magis q̄ inferior etas p̄sumitur esse sancta et deuota. quēadmodū et magis est mūda. **H**inc etem de sara que senex erat et vetula legitur in libro genezeos. Desiderūt fare fieri muliebria. qd qdē dicitur de corpali eius mūdicia imundicie venere voluptatis impropozcionata. vñ et quasi deridēdo cū āmiratione dixit. **D**ostq̄ d̄senui et dñs meus vetul⁹ est voluptati opam dabo. quasi dicerz talis opa esset ammodo derisione digna.

H. CONSIDERATIO.

Ecunda puella sic ait. **C**ur mater bona de senili ḡuaris etate. **V**tinam teipsam ab intra cognosceres et videres q̄nta ibi mūdicia tuam cōsequatur etatē. hautdubiū inde valde gauderes. **N**imix de simili tibi s̄m naturā audi naturalē etatis sequelam. **E**lizabet baptiste m̄rem d̄sideratōni tue offero. **D**e qua magn⁹ p̄ Aug⁹ erat inquit Elizabeth senilis corpe. sed fecunda virtutibus. tarda s̄boli. sed non tarda deo. **E**ratres Elizabeth sancte parcus non ablatus est. s̄ dilatus. donec trāsiret tempus carnis. passio corporis. diuigij necessitas. voluptatis causa. cupiditatis sensus. et totum quod humanū d̄fundit grauat onerat d̄scientiā. mūdabat² em̄ lōgo tempore sacrificij domus. sanctitatis hospiciū. angeli domiciliū. aula sanctispūs. dei templū. dei templum estis vos inquit aplus. et spiritus dei habitat i vobis. hec magn⁹ pater. et nota q̄ dixit donec

transiret tempus carnis passio corporis et. usq; ibi inclusus. Nuda batur longo tempe. quod quidem totum naturale erat. licet non habe ret. quod sequitur ex natura. s. ut esset sacrificij domus. sanctitatis hospitiu. aula sancti spiritu. dei templu. Sane tempus de quo promiscitur erat naturale. et potest tempus simile nunc tibi dueniens pari pacto sicut ipsam eum te disponere ut sis et tu sicut ipsa dei templu conferente ad hoc naturali conditione qua es et tu iam mundata longo tempe. Is enim qui fabricatus est aurora et solem. quiq; frondes et flores ac multiplex genus auium et cetera animaria adeo excel lenter depinxit. miraque pulcritudine decorauit. putas inuenita in te tabula rasa in qua nihil est depictum tanquam mundo sanctarum ymaginum formandas receptuo vacabit ab ope artis sue pictorie et non disponet etiam te in habitaculum sibi. Absit. quinimum sperare habes quod non modo per eum depingeris ut similitudo templi. sed potius ut sanctitatis hospitium et verum templum dei.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O bona mater merito poteris super etate tua consolari. Nempe scire debes quod sancte vetule seu deuote dissolutis pueris iuniores sunt censende etiam sum corporis. Vis scire quo pacto. Ecce cuius corpus magis est nouum. persona illa magis iuuenis est censenda. Sed quid? Certe corpus sancte vetule seu deuote magis est nouum quam dissolute puelle. Nimirum sancte vetule seu deuote non sunt solum spiritu mentis renouatae sed etiam terreno corpore renouatae quidem claritate spiritualis doctrine. Audi sermonem magni cuiusdam patris et forsitan Augustini. Olim inquit per prophetam dicitur in erat. effigie in de spiritu meo super omnem carnem. et alibi emitte spem tuum et creabuntur et renouabis faciem terre. Vere nova est nra corporis terra. dum spualis in nobis fructificat in mundo doctrina. Hec ille. Sed tu forsan dices adhuc. quoniam modum. Ecce terra huius mundi dum singulis annis novos perfert flores. frondes et fructus. videtur innouata. ut prout is qui plantat et rigat dicere possit. ecce noua facio oiam. quare et terra nra corporis dum ex spirituali doctrina corporalis in ea resultat honor opus fructus. videtur esse noua. quippe quod hoc renouatio mentis vide in nouitate corporis redundasse. Sane licet prius capitulu tantum loquatur de etate veterum. facile tam dicta in eo reduci possunt ad gradeum etatem iuuenilem factam etiam veterorum.

Capitulum decimoseptimum continens dissolutiones super debilitate corporis et carentia fortitudinis copalis.

Decimoseptimo post premissa ad predictam dominam consolatrix accessit et aliis tristis conquerens de sua debilitate et caretia fortitudinis. cui illa pro dissolutione tres de suis pueris satis gratias deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad tristē sic ait. **T**u qui tristaris de carētia corporis fortitudinis. nequaq̄ te deberes taliter habere si reuerendissimorum patrum sententiā attēderes. **A**udi qđ dicat pater clareuallis. **S**emp inquit in robusto et vegeto corpore animus mollior iacet atq̄z tepidū cor. et rursum in corpe debili et infirmo fortior viget promptiorqz spiritus. quod utiqz experitum in se d̄testans apostolus. cum infirmor inquit tunc fortior sum et potens. **A**udi rursum quid dicat pater alius venerabilis. s. jeronimus. **F**ortitudo inquit corporis imbecillitas anime. et rursum imbecillitas corporis est fortitudo anime. **N**unc ergo vide quid eligas constat pfecto cum dicta diuisio secundū cātorū patrū autori tamē dñeat veritatem. si elegeris corporis fortitudinē p male eligis. eo quidē p minoris portionis fortitudinē eligis cum graui iactura p̄is potioris et maioris. **N**ōne huius memor es qđ pridē asservuit soror mea. p videlicet q̄ntitas anime excedit sua magnitudie celestis corporis q̄ntitatē. respectu cuius corpus hoīs. imo tota terra s̄m boetianā d̄solatrice vix rōem pūcti videt h̄e. **D**icta igitur tua electio ridetur esse talis ac si eligeres mīmū pedice articulū esse fortē et totā residuā corporis tui substantiā esse debilez. cū tamē potius gaudere deberes de corporis debilitate tanq̄ de signo p̄babilit̄ p animam h̄es fortē. **R**ursum constat p dicto mō eligens male eligeres. cum seruū dñō suo p̄ferres. quippe corpus seruū est dñeēē doctore gentiū. **E**xhibete mēbra v̄a servire. homo vero s̄m anima teste p̄ho gētiliū est dñs actuum suorū. cui tñ anime seu aimo derogares. et quid peius posses facere p̄ peccare in animā tuā. cum eam nobile et insignē velles rusticō corpi subiugare. cum eam s̄m p̄missa velles esse imbecille molle quoqz animū tuū et cor tepiduz ut rem deo abhoiabile. **A**n non legisti dixisse dñū. quia tepidus es incipiā te euomere ex ore meo. gaude ergo potius de corporis imbecillitate. qua em rōne gaudere habes de anime seu animi fortitudine sive sp̄s p̄mpitudine. eadē ratione nō modo nō debes tristari de carentia fortitudinis corporalis. sed magis gaudere debes de imbecillitate corporis.

II. CONSIDERATIO.

Seunda puella sic ait. **C**arissime. num vel qñqz audiūisti scripturā dicentē. Ne gloriet̄ fortis in fortitudine sua. **S**ed quare hoc. **P**rofecto s̄m poetā d̄silio potlet cui vim natura negauit **R**ursum aut̄ alia scriptura dicit **M**elior est sapientia p̄ vires. et vir prudens melior p̄ fortis. **E**lige igitur non mō rem meliore. s̄z p̄ tu ip̄e sis melior. **H**oc aut̄ nō sit p fortitudinē corpalem. s̄z magis p prudential q̄ quidē facit d̄silio te pollere. p̄ tunc in te magis est presumentū si cares fortitudine p̄ si in corpe sis robustus. **O**r si esse appetas et de d̄trario doleas qđ aliud erit tibi ad verecundiā inuentū nisi p̄ teipm nō desideras esse meliorez. **S**i itaqz robustioris

corporis vigore careas. gaudet tanquam signum habes hois melioris.

III. CONSIDERATIO.

Dercia puella sic ait. Cur homo appetis fortitudinem corpalem. Cui in hoc mouearis dtra ratione. Domo. qz nimis modicu fortitudo illa durat. secundo. quia corpus quo est fortius. eo tanquam hostis validius te impugnat. Vis scire qz non durat. Audi scripturam. Modicu inquit corruptibilis vite tempus. Et quid. certe etiam repitur in scriptura modicu tanquam nihil. et bene. In omni enim morali facultate modicu pro nihilo reputatur. ac proinde merito contemptu habetur. Quibus forte inquies. Profecto viro principue pollenti magnitatis et longanimitatis virtute. Nempe magnanimo in quantum homini sola videt ponderada et longaimi expectada futura nostri corporis fortitudo. qua in futuro statu erimus infatigabiles. teste filio amos. curreret inquit et non laborabunt. erimus etiam impassibiles. multo magis in statu glorie pro corpore ade in statu innocentie. quod sum thomam aquinensem nec ignis vovere. nec gladius scandere potuisset. et tamquam sensum habuissim. Dorro si vis scire pro corpore te impugnat. Ecce unum illorum est atque mediuz de quibus famose dicitur et soleniter cantat. Nudus caro demonia diuersa mouet prelia. Vis autem iuxta hoc scire cum quibus adiutoribz te impugnat. certe cum domesticis et extraneis. domestici sed non domiti sunt sensus proprie in malum ab adolescentia sua. exnei vero sunt ipse res sensibiles cum turmis suis maximis corpori apponentes et se tibi opponentes diuersis sub vexillo contra te suas acies dirigentes. Nempe plurime res pulcre et ad vendendum delectabiles sub formalis sua ratione obiectiva. tanquam sub vexillo suo proprio te impugnant. Sic plurimi soni et toni cantus et sermones ad audiendum delectabiles persertim affabiles et amicabiles sub formalis sua ratione obiectiva tanquam sub suo proprio vexillo te impugnant. Sic et plurime res odorabiles. et gustabiles. ac etiam tagibiles persertim delectabiles et suaves sub dissimilibz vexillis te impugnare. quorum oim modi quos habent impugnando sunt presus hostiles et terribiles. quz ipugnatur ex toto ipetu nature sue moduz tpare vel ab impugnando cessare aut perire nescientes. ac hominem non modo cape. sed magis occidere cum ipsius corporis impugnatis ruina cupientes. et huc more gerunt dtra hois salute tam sum prohoz quam sum theologorum et sanctorum traditiones. Sane omnes predicte acies sunt in malum hois precipue sano et robusto corpori seruientes. Ex quo dilucide patet hoc esse dtra ratione pro hoc turbat et non habet corpore fortitudinem.

Capitulum decimumoctauum divisione solationes in genere super caretia vel amissione sanitatis corporis et gravamie infirmitatis corporalis.

Decimoctauo post promissa ad memorata dominam solatricem accessit et alii tristis nimis querulando de grauamie infirmitatis. At illa eidem pro solatione mori adiunxit septem speciosas de suis pueris.

I. CONSIDERATIO.

Drima puella ad illum tristem sic ait. O homo tu quis es qui de infirmitate tristis es. Dic q̄s mibi. es ne dei amicus. vel ei⁹ aduersarius. Si quidē aduersarius es scias p̄ tua infirmitas citatō est de pace cū deo faciēda Q̄ si nō cōtumax fueris pax ad quā cīta tus es multū erit honorabilis. Nimirū om̄is offēsa tibi dimititur et insup pax tua quasi cum regno celorum emitur. Porro si sis dei amicus scias et ipsum vicēnsa amicū tuū esse. quippe ego inquit diligentes me diligo. Tacta ergo cogitatū tuum in ipo dño amico tuo qui de om̄ibus tibi necessarijs cogitabit ipo factō. si etiam sis amicus fac sicut amicus vt qualē deus te esse voluerit sanū vel infirmū. talis voluntarie velis esse Nempe magna est consolatio veri amici ei⁹ qui est alter ip̄e. sui. s. amici voluntatē scire vt se illi pos sit dformare et eam pficere. Audi quid huic dformē dixerit quidā senex. Si te inquit occupauerit infirmitas corporis noli pusillanimis fieri. quia si vult te dñs deus corpe debilē esse. quis es tu qui moleste feras. nōne ip̄e p̄ te cogitat de om̄ibus. nūquit sine ipo viuis patienter. ergo fer et roga eū vt donet tibi que expediūt hoc est qđ voluntas ipsius est facias.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O frater cur respuis bñficiū et gratiam visitationis dei. Per infirmitatem em̄ quam tibi dat teneas p̄ te visitat et non aliter nisi optabiliter vt amicus. Ego inquit quos amo arguo et castigo. cogita p̄ assit tibi virtute sua te pficiente. te qz inhabitāte ipa te infirmitate disponēte vt inhabitet in te vt vir tus xp̄i. Vis ne h̄ē testimoniū de hac visitatione qua sic deus in sa lucari suo te dignatur visitare. Ecce legitur in p̄m libro. p̄ quidā senex cū frequenter infirmaret̄ corpe et langueret. contigit vt uno anno nulla eum egritudo dtingeret. et ppterēa flebat et ḡuiter fe rebat dicens. reliquisti me dñe et noluisti me pñti hoc āno visitare. Vū ergo deus infirmitates tibi imitiat gaude de signo salutis spe rans tibi hoc fieri ad dandā scientiā salutis tue in remissionē pec catorum tuorū per viscera misericordie sue. in quibus te visitauit oriens ex alto.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Nōne legisti amice vel qñqz p̄ virtus in infirmitate pficitur. quod quidē potest sic intelligi p̄ infirmitas materia est patientie circa quā actus patientie multiplicari ha bent. quot em̄ infirmitatis sunt puncture. tot occurere possit act⁹ patientie. Sz ex multiplicatis actib⁹ nō solum virtus generat̄. Sz et Generata augetur et pficitur. et sic cum virc⁹ patientie ad fortitudinem reducatur. debilitas corporis patienter tollerata. causa est p̄ mens seu sp̄us siue homo interior robora⁹ virtute fortitudinis. hec mutatio dextre excelsi que fortissima existens fortitudinē hmōi tri buit. O p̄ vule cābium. et p̄ bonū forz. o q̄le dmerciū. quo homo

corporis vigore careas. gaude tan^p signū habēs hoīs melioris.

III. CONSIDERATIO.

Dercia puella sic ait. Cur homo appetis fortitudinē corpalem. **T**eu in hoc mouearis d̄tra rationē. Drimo. qz nimis modicū fortitudo illa durat. secūdo. quia corpus quo est fortius. eo tan^p hostis validius te impugnat. Vis scire q̄ nō durat. Audi scripturam. Modicū inquit corruptibilis vite tempus. Sz quid. certe etiā reputur in scriptura modicuz tan^p nihil. et bene. In om̄i em̄ morali facultate modicū p̄ nihil reputatur. ac p̄inde merito contēptui habetur. Quibus forte inquieras. Profecto viro p̄cipue pollenti magis nimicitatis et longanimitatis virtute. Nempe magnanimo inq̄ntum homī sola videt^r ponderāda et longāimi expectāda futura n̄i corporis fortitudo. qua in futuro statu erim^r infatigabiles. teste filio amos. currēt inquit et nō laborabūt. erim^r etiā ipassibiles. multo magis in statu glorie p̄ corp^r ade in statu inocētie. qd̄ s̄m thomā aquinēsem nec ignis vrere. nec gladius scindere potuisset. et tamē horū sensum habuiss^r. **D**orro si vis scire q̄ corp^r te ipugnat. Ecce vñ illorū est atq̄ mediuz de quibus famose dicitur et solēniter cantat^r. Mūdus caro demonia diuersa mouēt prelia. Vis aut̄ iurta hoc scire cum quibus adiutorib^r te impugnat. certe cū domesticis et extraneis. domestici sed nō domiti sunt sensus pni in malum ab adolescentia sua. exnei vero sunt ipē res sensibiles cū turmis suis maximis corpi apponētes et se tibi opponētes diuersis sub vexill^r contra te suas acies dirigētes. Nempe plurime res pulcre et ad vindendū delectabiles sub formalī sua rōne obiectua. tan^p sub vexillo suo p̄prio te impugnant. Sic plurimi soni et toni cantus et sermones ad audiendū delectabiles p̄sertim affabiles et amicabiles sub formalī sua rōne obiectua tan^p sub suo p̄prio vexillo te impugnant. Sic et plurime res odorabiles. et gustabiles. ac etiā tāgibiles p̄sertim delectabiles et suaves sub d̄similib^r vexillis te impugnat. quoꝝ oīm modi quos h̄nt impugnādo sunt p̄suis hostiles et terribiles. qz ipugnāt ex toto ipetu nature sue moduz tpare nel ab impugnādo cessare aut pcere nesciētes. ac hoīem nō modo cape. sz magis occidere cū ipius corporis ipugnātis ruina cupientes. et hūc mōrē gerunt d̄tra hoīs salutē tam s̄m phorū q̄ s̄m theologorū et sanctorū traditiones. Sane oīs pdicte acies sūt in malū hoīs precipue sano et robusto corpi seruientes. Ex quo dilucide patz hoc es se d̄tra rōem p̄ hoī de hoc turbat^r q̄ nō habet corpale fortitudinē.

Capitulum decimumoctauū d̄tinēa d̄solutiones in genere super caretia vñ amissiōe sanitatis corporis et ḡuamie if. rmitatis corporalis. Ecimooctauo post p̄missa ad p̄memorata dñam d̄solatrice accessit et aliꝝ cristiis nimis q̄rulādo de grauamie infirmitatis. At illa eidem p̄ d̄solutione mor adiūrit septē satis speciosas de suis pueris.

I. CONSIDERATIO.

dicit. Cum tamen pena martirū fuerit breuis in compatione ad pe-
nam que in purgatorio sustineat. Hec ille thomas. et potest esse ex-
emplum de datione elemosine que cum in vita datur quis sit pua-
tū magis est meritoria. et etiam satis factoria qm mille marce post
mortē date. Sed et si essem obligatus ad soluendum mille marcas
auri vel aliam magnā sumam florenorū et non haberem inducias
nisi decē vel viginti annoꝝ essemqꝫ certus ꝑ ex tūc stare me opos-
teret in dura captiuitate quoꝫ psoluerem vniuersum debitū et
modo possem creditori satis facere et me absoluere dando ei modo
pro toto debito vnu solum denariū nimis possem de hoc consolari
et hilariter dare denariū illum. Ita reuera est in pposito ꝑ maltum
deberet te consolari p̄sens egritudo. cuius penā si voluntarie susti-
neres in hoc mundo. hoc liberare te posset a maximis penis et diu
sustinendis in purgatorio.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O frater ꝑ deo tibi infirmitates immittēte
turbari non debeas. Sz ei potius gratus esse tribus hoc tibi ex-
emplis declarabo. Nunquid em̄ si quis ab hostibꝫ suis sup equo ve-
loci ad locū duceret vbi esset occidendū ḡtum haberet. si quis equū
illum vulneraret vel lederet. vt sic eum ab hostibꝫ liberaret. Dro-
certo sic. Sed quid. Profecto corpus seu caro hois est quasi equus
ipsius spiritus dicēte scriptura. equi eoꝫ caro non spūs. qui. s. spi-
ritus ad modum equitatis corpus habet regere ne cespitet vel ni-
mis velociter currat vel deuiet freno rationis. quod quandoqꝫ nō
bene potest fieri. quia equus iste erit umbraticus et nimis lasciuꝫ
gratum igitur homini debet esse ꝑ corpus suum dissolutum tanꝫ
equus lascivus in quo ad eternam mortem ducitur infirmitate gra-
natur vt a crudelibus inferni tortoribus liberetur. // Bursum si tu
cum aliquo pugnans in duello videres hostem tuū preualere gra-
tum haberetis si quis illum intantum debilitaret vt eum posses sup-
are. Sed quid inter corpus et spiritum videtur esse quasi duellum.
caro enim concupiscit aduersus spiritum. et spiritus aduersus car-
nē. Vnde ille qui videt ipsam carnem aduersus spiritum preualere
gratias debet deo agere si carnem eius debilitet infirmitate vel
alio modo quocunqꝫ. Hinc in hoc casu ad complacendū per grati-
tudinē deo patri dicit scriptura quedam. mementote ad disciplinā
patris exhibere placidum quando te prospicis ad bella infirmum
// Bursum infirmitas corporis est quasi cauterium in membro mi-
nus nobili per adustionem factum ad membrum magis nobile sa-
nandum. Nimirum quando corpus molestia egritudinis quodam-
modo vritur tunc ab infirmitate mens sanatur. Audi pro hac sen-
tentia egregium patrem Gregorium. Durum inquit n̄ estimes om̄e
qd pateris dum exterius cruciatibus ab interna passione liberari.

felici cōmercio pro fortitudine exterioris hominis accipit fortitu-
dinem interioris et nobilioris hois in infinitū. De tam felici com-
mercio posset homo nedū dōsolarī. sed et gloriari. quēadmodū ille
strēnuissimus paulus qui dicebat. libenter gloriabōz in infirmita-
tibus meis. vt inhabitet in me virtus xp̄i. s. actiua virtus xp̄i coo-
perans ad generationē habitus fortitudinis. et ip̄a virtus fortitu-
dinis habitualiter inherēt p̄ hoc verbum inhabitet importata. q̄
etia est virtus xp̄i. vt ab eo principaliter habita et generata.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur karissime de infirmitate tristaris. Ne
scis q̄ p̄ infirmitatē emūdaris pariter et emendaris. Vis scire
ntruqz. ecce in p̄m libro legit̄. q̄ quidā magn⁹ senex infirmati di-
scipulo suo dixit. Ne tristaris fili ex infirmitate vel plaga corpis
tui. sumā em̄ religio est ut i infirmitate quis agat grās deo. si ferrū
es p̄ ignē eruginē amittis. Si vero aux̄ es p̄ ignem pbatus. a ma-
gnis ad maiora pueheris. Hec ibi. Vbi nota q̄ senex dixit. si ferrū
es p̄ ignē eruginē amittis. nō est aut̄ dubiū si es es eruginosus fo-
ris i corpe p̄ eruginis amissione infirmitatē quā nūc habes velles
ad temp⁹ libēter sustinere. q̄nto magis si peccator es p̄ duricia cor-
dis ferro compabilis libēs debes infirmitatē sustinere p̄ eruginis
peccati amotionē. quippe erugo et q̄libet turpitudo aime excedit
turpitudinē corpis. sicut aima excedit corpus in nobilitate. Nota
ulteri⁹ q̄ senex dixit. Si aux̄ es p̄ ignē pbatus a magnis ad maio-
ra pueheris. nūquit aut̄ bñ dixit. certe sic. Nautdubiū ei sic ad ma-
iore p̄fectionē extēderis et ad modū pbati auri ad vasa dominica
fabricaris. ab illo sc̄z aurifabro imo stellifabro qui fabricatus est
auroz̄ et sole. ab illo quidē si pcussurā infirmitatis patiēter susti-
nueris mereberis puehi et extēdi siue fabricari in vas electionis.
in vas quidē capax dei seu liquoris diuini. id ē copiose et gratiose
influentie dei. Ad quod rursuz seruit verbū illud pauli. Libēter glo-
riabor in infirmitatib⁹ meis ut inhabitet in me virtus xp̄i. id ē s̄m
eius ordinariū appatū ut cōsummetur in me grā xp̄i. hec aut̄ grā a
xp̄o infusa bñ ratōez habz liquoris diuini que s̄m p̄ez clareuallis
balsamū potest dici dicēte eo. gratia balsamū purissimū est. et ideo
purum solidum et pfundum vas requirit.

IV. CONSIDERATIO.

Qvinta puella sic ait. queso frater pro tua consolatione. Audi
tantummodo thomā illum de aquino loquentē de illis electis
in quibus adhuc multa peccata purganda sunt in purgatorio. hic
etēm dicit. q̄ illi subito purgabunt̄ per ignē cōflagrationis ppter
tres causas. quaz unam assignās dicit. quia viui voluntarie susti-
nent penam. pena aut̄ in hac vita voluntarie suscepta multo plns
purgat q̄ pena post mortē inflicta sicut patz in martirib⁹ q̄ siquid
in eis purgandū inuenitur passionis falce tollitur. ut Augustinus

pro re bona et putili multum obligaris. **A**udi dictum cuiusdā notabile. Dicebat em̄ quidam q̄ cum domin⁹ dat infirmitatē alicui si p̄ ea seruiret ei centū annis nō ess̄ nimis. **V**is scire sexto q̄ p̄ infirmitatem celerius duerteris. et deo appropinquabis. **A**udi psalmographū. **M**ultiplicate s̄int inquit infirmitates eoz. postea accele rauerunt. s. ad deum. **N**ec min⁹. quia medic⁹ est animaꝝ ad quem egroto est accelerandum. **V**is scire septimo q̄ per infirmitatē salutem consequeris. et dānationem euadis. **A**udi illustrem regularez hugonem loquor. Quosdam inquit p̄sciens de multa peccare posse flagellat eos. infirmitate corporis ne peccent. ut eis utilius sit frāgi languoribus ad salutē. p̄ remanere incolomes ad damnationez. Deniqz vis scire nunc octauo et vltimo q̄ p̄ infirmitatē ad gaudiū interioris hois vilis ei⁹ domūcula incipit destrui. ut spem habeat q̄ domū regiā habiturus sit in celis. **A**udi paulum vas electionis. Scimus inquit quoniam si terrestris domus nostra huīus habitati onis dissoluatur q̄ edificationem ex deo habeamus domū non ma nufactā. sed eternā in celis. **O** quale fundamētum et q̄ in alto con stitutū dom⁹ sperate in celis. qui ut dicit scripture solidissimi sunt quasi ere fusi. min⁹ dicit et plus intelligit. **O** que cōpatio inter do mun huīus habitationis luteā et putredine plenam. et domū ecer nam in celis inter lucidissimas mansiones constitutam.

Capitulum decimumnonum continens consolationes super dolore vulnerum et capit is colice passionis seu viscerum renum vel calculi dentium quoqz ac in genere sup̄ infirmitatibus dolorosis.

Decimonono post premissi ad dominā solatricē principa lem accesserunt et sex alij tristes suꝫ materijs p̄missi capi tuli q̄relas suas p̄ ordinem p̄ponentes quib⁹ illa mox p̄ ipoz cōsolatione de suis pueris sex adiunxit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella ad primum illoꝫum tristium de dolore vulnerum conquerentem sic ait. **O** amice cur de vulneribus tantum do les. **O** si scires a quo illa haberet. et ad quid forsitan non doleres. Dices forte scio q̄ ea habeo tantū ab inimicis. **B**ed fallum dicis. **N**ec enim pūcturā acus corpori tuo poss̄ imprimere inimicas qui cunqz deo non immediate coagente. et certe hoc ipso faciente pro tue mentis sanitate quēadmodū de abbate benedicto qui non erat corporis sui inimicus. quippe dicente scripture. **N**emo vñq̄ carnē suam odio habuit. de illo legitur q̄ propter temptationē carnis nudum se proiecit in spinis. ex quo secutum fuit ut extunc nihil calū sentiret. **H**inc de ipso testatur egregi⁹ pater Gregorius q̄ vulnerere

Hic pater itidē dicit. diuina dispensatione agitur ut prolixiora vi-
tia. s. anime pliōrē eritudo corporis. s. exurat. Causa beris forte q̄
infirmitas impedimentū p̄stet quo minus stare possim⁹ ad orandū
vel cantandū. Cap̄ter audi ex patr̄ libro id quod dixit sancta Sin-
clette. Si inquit infirmitas nobis molesta fuerit non cōtristemur
tanq̄ p̄ infirmitate et vulnere corporis nō possimus stare ad orandū
et psallendū dñō. Hec autē om̄ia nobis p̄ficiūt ad destruenda cor-
poris desideria. qm̄ ieiunia et labores ppter turpes delectationes
nobis d̄stituta sunt. Si igitur eritudo retundet supflua de his ob-
seruādis. Ratio est. sicut em̄ magno et forti medicamie egitudo. ita
eritudine corporis vicia recidunt. Infirmitas totū corp⁹ n̄m tenet
sed interiori hoi n̄o sanitas crescit. Hec illa. Cuius verbum de ho-
minis interioris sanitate una de sororib⁹ meis inferius pulchra ad
ditione decorabit.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. Scias homo ex venerabili decretorum
volumine q̄ infirmitas non sine causa a deo immittit. licet ab
hoīe causa ignoret. Tu autē si causam scires et q̄ vel quāta p̄ infir-
mitatē d̄sequi posses ppter infirmitatē non ita tristis es̄. forte di-
ces. Que nam sunt hec que d̄sequar. Ecce ppter plura p̄ sorores me-
as prius dicta p̄ infirmitatē cōsequeris q̄ virtutē aimi tui expris.
per infirmitatē occasio tibi dat̄ maioris iocūditatis q̄ an̄ habue-
ris. p̄ infirmitatē ad gaudiū tuum debilitatur hostis tuus familia-
ris. p̄ infirmitatē melior efficeris q̄ an̄ fueris. p̄ infirmitatē a deo
tibi immissam ad seruēdū ei tanq̄ p̄ re bona et putili multū obliga-
ris. Per infirmitatē celerius conuerteris. et deo appropinqbis. per
infirmitatē saltem d̄sequeris et damnationē euadis. Deniqz p̄ infir-
mitatē ad gaudiū interioris hoīs vilis domūcula eius incipit de-
strui. ut spem habeat q̄ domum regiā habitur sit in celis. Vis
scire primo q̄ per infirmitatē virtutem aimi tui expris. Audi illu-
strem Senecā. Non inquit in mari em̄ aut in p̄lio vir fortis appet-
sed exhibet̄ etiā in lectulo virt⁹. Vis scire scđo q̄ p̄ infirmitatē
occasio tibi dat̄ maioris iocūditatis. qm̄ an̄ habueris. Audi rursus
eundem illustrē. Bona inquit valitudo iocūdior est eis qui de ḡui
moरbo recreati sunt. q̄ qui nunq̄ egroto corpe fuerūt. Vis scire
tercio q̄ p̄ infirmitatē ad magnū gaudiū tuū debilitat̄ hostis tu⁹
familiaris. s. corpus qđ p̄ eam spiritu subicitur. Audi doctore gen-
tium. cum inquit infirmor. s. corpe tunc potens sum. s. spū. Vis
scire q̄rto q̄ p̄ infirmitatē melior efficeris q̄ an̄ fueris. Audi peti-
tionem cuiusdā milius. et r̄sum optimū sancti viri. Cum em̄ miles
rogaret quendā sanctū virum ut a morbo liberaret eum p̄cib⁹ suis
Vir sanctus audito q̄ melior es̄ in eritudine et deuotior q̄ in sa-
nitate dixit. oro dñm ut seruet te in statu i quo melior es. Vis sci-
re quinto q̄ p̄ infirmitatē a deo tibi immissam ad seruēdū ei tanq̄

vixis siue alterius precipui amici dolorum medietatem videres
hoc ita te moueret. q̄ interim dolor ap̄ij capitū in te vim doloris
non haberet. Deniq; reor si capitū cui dolorē patienter tollerares
caput mentis non doleres. nūc vero videris similis puerō illi qui
bis dixit. caput meū doleo. caput meū doleo. doles quidem caput
corpis. quod et experis. doles etiā licet insensibiliter caput men-
tis. Bz p̄chpudor de solo dolore capitū corporalis te turbatū ostē-
dis. cum tñ incomparabiliter sit nobilis et delicaciō caput mēas.
Dostremo. vis re dolor capitū cui intercipiat. assamas p̄ opassi-
onē dolores capitū principalis cordialiter ut teneris et vel tuus.
dolor intercipiet vel patienter toleratus coronam capitū mentis
promerebitur et tandem etiam ornatum capitū corporalis.

III. CONSIDERATIO.

Quartā puella ad quartū tristē. nūc colicam passionem. vel vī-
scerū torsiones. nūc dolorē remū vel calculi. nūne dolorē den-
tium patientē. et ob hoc querentez sic ait. O homo ad quid tñ cu-
ras de dolore quarūdam corporis tui ptium. Esto q̄ sentias grauem
colicam passionē et viscērū torsiones quēadmodū illi de quib⁹ dis-
xit psaias. Torsiones et dolores tenebūt. quasi p̄curiēs dolebunt.
Nō ppter hoc clamare deberes gemino clamore vētrē meū doleo.
vētrem meū doleo. hoc sc̄z intelligēdo de solo vno vētre tuo corp-
ali. cura potius tibi p̄i de ventre interiori. s. mentis. quippe
in scripturis nōnun p̄ ventrē mens sole intelligi. de dolore illis-
us ventris maxime cures q̄. s. illo in ventre dolore impatiēte las-
ceraris quo te nimirū priuas futuro modo suauissimo ventris eti-
am corporei hic virtute patientie compando. An credis deum to-
tius consolationis adeo crudelem esse. q̄ hmōi dolorem viscerum
immittendo aut etiam caculi passionem cum et ibi sint dolores ut
parturientis te velit vulnerare. et nō ob hoc si patienter tolerau-
ris aliquid tibi melius puidere. Profecto reor q̄ si vulnera marti-
rum ab alijs illata ip̄e decorabit nihil minus sperare habet p̄dicta
patienter paties. q̄ ip̄e sua vulnera antedicta que certus in locis
imprimet seu loca ipsa velit etiā decorare. vel si ea foſtan aliq̄ cul-
pa respondentē in penam meruisti ob illam culpā hic punitam te a
pena speciali et grauissima. in futuro forte ppteruo sustinenda mi-
sericorditer supportabit. et hoc solum tibi deberet sufficere p̄ tua
consolatione. Deniq; quantū ad dolorem dentium arbitror esse con-
formiter sentiendum et quantū ad penam. si forte quis dentib⁹ de-
liquit et pena ob hoc in futuro. ibi quidem ubi erit stridor dentiuz
sustinenda. hic in dolorem dentium misericorditer omittata sit. et
quantū ad decorē quem deus sine culpa hic patienti ipsis denti-
bus dabit. quorum decor nitorem lactis et omnem candorem mu-
di supabit.

V. CONSIDERATIO.

corporis sanavit vulnus metis. et nonne magis de deo presumis quod ipse deus qui nedum te vulnerari permittit. sed ipsa tua vulnera unde cuncti pueriant saltē co-efficit. in hoc tuā sanitatē intendat. Vulnera igitur tua sic a deo accepta. non attendas sicut mala. sed ut pietatis tua. dicente scriptura meliora sunt vulnera diligētis quod fraudulenta odientis oscula. licet enim vulnera videantur esse cauteria. tamen potius dicēda sunt remedia a deo data. sequitur ergo quod non sint formidanda tanquam mala. sed amāda tanquam bona. dicēte domino. Vos cum sitis maliti nostis bona data dare filiis vestris. quanto magis pater vester reges.

II. CONSIDERATIO.

AEcunda puella ad secundum tristē similiter de dolore vulnerum querentē sic ait. O homo nūquid scis te esse militē et christum regem. Scio inquires quod militia est vita hominis super terram. Sed quid de rege nonne legisti. Vulneratus est propter iniquitates nostras et liuore eius sanati sumus. Cur ergo doles de vulnera cum ingloriū sit militi non aliqua de plōio vulnera reputare. propter seruum ipso rege in causa militis vulnerato existēte. Quid dicas. Ecce rex tuus vidēs te ab olim vulneratum accepit et ipse vulnera per te. quatenus crux suā tanquam medicina sanaret te. Quapropter propterea dignus es esse reprehensione si non vel rōne gratitudinis et digne passionis velles libenter propter eum vulnera tua sustinere. ac etiā suscepisse in tuo corpe. verū esto quod vulnera tua nata non fuerint morte inducere. Nec videaris propter ea aureolā martini meruisse. sperare tamen poteris ea in celorum regno. propter si ipsa patienter et propter regē tuū ad deformandū te. sibi atque per suis regiandū beneficijs libenter sustinueris ad honorem tuū et gloria spālem. tandem decorē recipere quē omnis decor mundi non posset adequare. Cur ergo de vulnerib⁹ solationē non recipis in quibus post breue et appendiculatum huius tempis spacium admodum gloriosus appebis.

III. CONSIDERATIO.

Tertia puerilla ad tertium tristē de dolore capitum querentē sic ait. Cur frater doles de dolore capitum. Cur non de hoc verecundaris. maiores etem motus expellunt minores. et idcirco querela tua signum est de quo erubescendū quod non magis mouet te dolor capitum tui et omnium fidelium aliorum. scilicet christi qui est et caput omnium principatus et potestatis. quem dolorum suum attendi desiderat dicens per prophetam. O vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Nec mirum quia teste scriptura. A planata pedis usque ad verticem non est in eo sanitas vulnerum et liuorum et plaga tumens non est circuligata. neque curata medicamie. neque fons oleo. Sed et dolores nostros ipse portauit et sibi appropriauit. quare et nostri dolores sunt dolores tamē capitum. Nonne ergo dignum erat propter passionem de ipius tamē capitum tot doloribus adeo te moueri. ut dolorum propriū capitum non sentires. Rerum quidē si perfruis vel filij aut

destre multo preciosior sit auro quod per ignem probatur inueniatur in laudem et gloriā et honorē. ecce dicit modicū nunc si oportet cōtristari. quod alludit p̄missa distinctiō senece intelligendo eū hoc dicere vel ex eo. q̄d̄ tristis temptationū sit modica intēsue. vel ex eo q̄ sit modica extēsue in duratōne. q̄li illa nō nisi p̄ modicū nūc durante eo q̄ sicut tota terra respectu celi est q̄li punctū boetiana consolatrice testante. ita totū tempus p̄nitū dolorū et miserie sit quasi modicū nunc respectu eternitatis seu durationis eterne gl̄ie nobis in p̄mio p̄e p̄senti miseria tribuēde. Deniqz ad idem audi quendā de sanctoz oīm festo p̄dicantē egregie. In celestib⁹ inq̄t castris pax et acies hñt flores suos quibus milites xp̄i coronātur. dei em̄ ineffabilis et imensa bonitas etiam hoc p̄uidit. ut laborum quidem tempus et agonis non extenderet nec longum faceret. aut eternum. s̄ breue. et ut ita dicam momētaneū ut in hac breui et ex tua vita agones essent et labores. i illa vero celesti vita eterna es fec̄ corona et p̄mia meritorū p̄uidit quidē ut labores cito finirentur meritorum vero premia sine fine durarent. et post huius mundi te nebras visuri essent candidissimā lucem et accepturi maiorem cunctarum passionū acerbitatibus beatitudinē. testante hoc apostolo ubi dixit. non sunt dignae passiones huius tempis ad supuenturā gloriam que reuelabitur in nobis.

Capitulum vicesimū continens solationes in genere super infirmitatibus contagiosis et fetentibus.

Ticesimo post p̄missa ad dominā solatricem principalem accessit et alius tristis d̄qren̄s ei in genere de infirmitatibus suis fetentibus et contagiosis. at illa mor̄ eidem consolacionis gratia tres de suis puellis assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Drīma puella sic ait. O mi frater cur de istis de quibus quereris infirmitatibus cōtagiosis et fetentibus perturbaris. Dic queso mihi hoc. ut inde recipias remedium solationis. Dices forte. q̄pter eas vitas a multis quorū mibi familiaritas grata esset et delectabilis. Sed tu caue ne decipiaris et ne ex familiaritate contagiosa vel in anima efficiaris similis. quēadmodū q̄ntum ad contagionē corporis dicit scriptura. Quidqd̄ tetigerit imūdus imundū fiet. et sequit̄ imēdiate. et anima que eoz quippiā tetigerit imunda erit. Tu quereris de multorū familiaritatis carentia quorū fortasse familiae colloquium contagiosum esset et feteret. Si quidē corrūpunt bonos mores colloquia mala. qualia ut in pluribus sunt colloquia mundana sc̄z vana et p̄fana. et quis es tu. q̄ te non corruptent talia. Eateare ergo illa te corrumpe posse. Sed quid. Nōne contagiosa sunt colloquia que corrūpunt. Sunt itaqz. talib⁹ igitur familiaria

Quinta puella ad quintū tristem similiter dolorē viscerū necnō
scis p̄ solacium est miseris habere socios penarū. igitur et dolorū.
Itaqz vel apter solaciū huius gaudeas magis p̄ turberis de dolo-
ribus quos pateris. quis em̄ sit dyrus dolor viscerū. maxime celi-
ce passionis torsiones pacientium. tñ si dolorē hūc patieus ip̄m pa-
tiatur patienter merebitur pro viscerū dolore d̄solari p̄ viscera mi-
sericordie dei nostri. An nō credis q̄ hui⁹ infirmatus et ceterarū
dolores grauissimos patienter patientes deus ip̄e habeat intimi⁹
in visceribus caritatis. p̄sertim si et ip̄i cōpatiēdo attendat xp̄m dei
filium virū dolor et scientē infirmitatē. Hoc em̄ pacto sequitur q̄
sicut eum hic sociū habent passionis. ita tandem et post breue sociuz
consolatōis. nōne autē gaudiosum est illi associari in se. et in suis
membris associari Agathe. katherine. Laurentio. Vincētio grauis-
sime passis. et ceteris martirib⁹ vniuersis. Est utiqz. Sane int̄m est
magis gaudiosum. inqntū post societatē passionis et doloris infal-
libiliter sequitur societas d̄solutionis. talis quidem et tante q̄ nec
similem oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hoīs ascendit.
Peniqz q̄ de doloribus minime sit dolendū vna de sororib⁹ meis
dudum supius declarauit.

VI. CONSIDERATIO.

Aesta puella ad sextū tristē adhuc in genere de infirmitatibus
dolorosis d̄querentem sic ait. O amice tu et alij socij tui de di-
uersis estis dolorib⁹ d̄questi quiter. nec min⁹ qm̄ ḡues erāt. Sz au-
di pro tua d̄solutione etiā nūc illustrē Benecā Agnos inquit cru-
ciatus habet morbus. sed hos tolerabiles interfalla faciunt. sumi
doloris intentio cito inuenit funē. Nemo p̄t valde dolere et diu-
sic nos amātissima nr̄i natura disposuit. vt dolorē aut tolerabilem
aut breuē faceret. hoc itaqz solaciū nr̄i doloris est. Nec ille vir gē-
tilis. Sz q̄ dicit de breuitate melius intelligerz hō fidelis qui mo-
mentaneū seu punctale censeret dolorez totius p̄ntis tempis. pre-
sertim attēta gloria eterne retributionis. Audi ip̄m creature plas-
matorē dictam circa p̄ntum dolorū miseriā breuitatis censurā tibi
ap̄pheticō oraculo sic insinuantē. Ad punctum in modico dereliqui-
te scz nō p̄seruādo a morte vel miseria. et in miserationib⁹ magnis
congregabo te scz per collectionē puluerū in resurrectione futura
in momento indignationis abscondi faciē meā parump a te. s. te n̄
admittēdo ad videndum faciem meam in patria. et in misericordia
sempiterna mis̄ r̄sum tui dicit dominus. s. miseratione omnis mi-
serie et dolorum tuorum p̄petuo exclusua. Audi rursum sup̄ dicta
breuitatis censura prīncipez apostolor̄ in sua canonica. qui in cō-
patione ad sepatam exultationē et gaudium patrie sic dicit. Modi-
cum nūc si oport̄z d̄ristari in vanis temptationib⁹ vt p̄batio fidei

dicitur odoratus est dñs odorē suavitatis. Sed quid. Certe fetens infirmitas et stagiosa hñtem se hoiem ppter temptū quē patitur sā modū hñiliat. et ad odoriferā hñilitatis virtutē ipz infirmū di sponit. q̄ si infirm⁹ ipē obicē nō ponat. pfecta in eo motu fortioris odoris que i alto redolet mōrē motū corporalis fetoris supat et excusat. Deniqz p̄tū bonū sit hñilitas diuersis in locis huius opis p̄ sodales meas est dilucide declaratū ppter q̄ oia bonitati ei⁹ p̄maxime eq̄ri non pōt et minus p̄ualere malicia infirmitatis antedicte.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O amice q̄so dic mihi cur int̄m turbaris rōne fetētis et stagiose infirmitatis. Forsan dices p̄ ob infirmitatē hm̄di adeo vitaris p̄ sol⁹ manere cogeris. O si ita ē p̄ bñ tunc tecū agit⁹. nam p̄ hoc sanctaz cogitationū societas mīme impeditur. s̄z in te et tibi aggregat⁹ tuaqz dilectio ad pauciora fert⁹ et purior reddit⁹. atqz hoc pacto illius dilectionez pfecti⁹ meret⁹ qui dicit. Ego diligetes me diligo. et itez. si dederit inquit homo omne substantiam dom⁹ sue p̄ dilectione mea quasi nihil despiciet eam. Deniqz quantū ad pfectiōnē dferat solitudo scire poteris ex his profecto q̄ cognate mee sapius tradiderūt. Sed nec causeris de cui contēptu. hunc etem h̄ēs p̄ nihil ponderare. si dñderare velles q̄ sis cum illo patienter tolerato acceptabilis in curia p̄cipis. in illa magna curia que cure p̄suis nescia. Que ergo cura tibi de contēptu inter vermiculos hic in terra cū i plenitudine sanctor̄ i curia regis glorie si p̄ te non steterit acceptus sis et approberis p̄ statum infra tradenda manifestius declarabunt.

Capitulum vicesimoprimū dñm̄ solationes sā imundissima lepra corporis ut nāso et ore corosis et oculis rubeis et obscuris manibusqz incurvatis.

Ticesimoprimo post p̄missa ad prius dictā dñm̄ cōsolatri cem accessit et alius tristis et de materia premisi capituli graniter est d̄questus. cui illa d̄patiens mox de suis puelis solationis gratia quatuor deputanit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella attēdens in leproso imundiciā sui corporis sic ait. O amice cur sic tristaris de corporis tui imundicia. sufficiāt tibi p̄ solatōe hec verba euangelica p̄ xp̄m de ipis leprosis dicta et anthonomatice intellecta. Leprosi mādant⁹. Nimirz lep̄ vel alia abhoiabilis infirmitas corporalis mltis est occasio mādicie interioris hois. quo em̄ magis q̄ alij a mltitudine alior̄ hoim sepanc⁹ eo s̄m interiorē hoiez mādiores redditur. qz cū mādo qz magn⁹ p̄ Aug⁹ imundū appellat. O inquit māde imude cū illo eo min⁹ cōicat. Ne eo magis dueniūt cū illis de quib⁹ dicitur refugētes coinqnatōes mādi. quēadmodū dicit⁹ p̄ strariū. q̄ tigerit pīce coinqnabit⁹ ab ea

colloquijs carere. hanc dubium magis est bonum quam malum sit habere tuum morbum. ne sic illorum familiaritas contagione pestifera te sicut alios plurimos perdat. **R**ursum nonne que corruptunt bonos mores sunt fetentia et fetere faciunt. quemadmodum et fetentes morbi ex corruptione aliqua prueniunt. Certe sic. Nec min. **H**a-
bent enim mores sibi praem clareuallis colores suos. habet odores et sicut putus ad colores subdit. nigra sunt vicia. virtus autem candida est. Ita pari modo putum ad odores virtus bonos mores corruptientia sunt fetentia. opera autem moralia virtuosa sunt optime redolentia. **S**ed quid. Profecto minus malus est fetor infirmitatis corporalis et magis per consequens eligibilis quam fetor moralis. ut pote qui absente etiam corpe magis in longinquum procedit ut per totam priam vel per renum unum aut pruinciam.

H. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime quam per sororem meam nunc audiisti de morali odore et fetore. Hoc per exempla discere poteris ita se habere. Quippe supbia facit hominem fetentiam. et humilitas ecclorū optime redolere. Vis scire primum. Certe primum figuraliter patrum machaborum libro in rege antiocho de quo ibi sic dicitur. dicit illud impetu eunte de curru cadere et qui corporis collisione membra vexari. **I**psa supra humanum modum supbia repletus nunc humiliatus ad terram in gestatorio torquebat. ita ut de corpe impij vermes scaturirent. ac carnes eius effluerent odore etiam illius et fetore exercitus grauaretur et nemo eum poterat propter intolerantiam fetoris portare. Sane hic fetor corporalis videtur a morali fetore supbia quo super humanum modum erat repletus per modum redundatiam processisse. quemadmodum a morali odore virtutum in nonnullis scionibus aimabus supabundantem videtur in eorumdem corporibus hic vel in futuro odore corporalis valde extreus et mirabilis supernaturaliter procedere per modum redundatiam. Rursum patet propositum de fetore. Nam propheta Iesaias promisit quod plurius ad superbiam pratinentibus quando dicit. Auferet dominus ornatum calciamentorum torques et monilia in aures et annulos et gemmas in fronte pendentes et mutatoria et specula et syndones subiungit dices. et per suavitatem odore fetor. id est sibi intellectum per odorem virtutum fetor viciorum. **D**orro per ecclorū humilitas suauiter redoleat patrum similiter per hoc in figura quod de maria ad pedes ihu se humiliante dicitur. maria accepit librā vnguenti nardipistici preciosi et unxit pedes ihu. et domus impleta est ex odore vnguenti. Cur autem hoc profecto quia defectum erat de nardo parua herba humilitatem designante. De qua tantum de magnuodore habete et ne dum militatibus ecclesie domus replente. sed et fortiter ad celum usque redolente rei glorie dicit sponsa in canticis. cum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum scilicet in celo apud ipsum. quemadmodum et in libro geneseos

emendantem procurare ne sint etiā contempti apud deum. sed magis q̄ per mundiciā cordiū et opm tan p̄ imaculati secundū animā gratiam inueniant apud deum.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella dtemptum leproson accendes sic ait. **C**ur ppter hoc q̄ extra caltra solū habitare te oportet extra dsortium hō minū causaris te despctū. **C**ur non potius dcentaris quēadmodū spensa de solo spōlo dtentat̄ et in despctus remedium qñ dicit in canticis. **Q**uis mihi det te fratrē meū ut inueniā te solum foris et deosculer te. et iam nemo despiciat. **D**rofecto psona leprosa fidēter his verbis vti posset ad xpm spōlum ecclesie. et sic dicere. **Q**uis mihi det te fratrē meum. quia et si dei filius sit frater omniū fidelium in fide et casta generatōne cum caritate regenerator̄. speciali en ratione eīt leprosoꝝ frater quasi fere alter. s. ppter exteriorē similitudinē. dicente de ipo psaia p̄phetā. **D**ucanimus eum quasi leprosum et pcussum a deo et humiliatū. et dsequenter v̄ inueniā te solum. quia tu solus ibi mibi sufficis in te vno simal om̄ia habenti foris. s. in loco mee habitationis extra castra. cum et tu humilia tus fueris extra caltra. quod supponēs paulus dicebat exeam ad eum extra castra imp̄eriū eius portātes. sequit̄ et deosculer te. id est affectuose vniar tibi sequit̄. et iam nemo despiciat. id est nemo presumat me despicerē per te taliter honoratū ratione tue p̄fentie vnitiae. et certe q̄ sic. **A**nima viri leprosi in remediū solitarie habitationis despctū arguētis extra castra. s. p̄ntiam sponsi cōtra despectum et ad solaciū desiderat. hoc facile cōsequitur restante illo theofrasto. **N**unq̄ inquit minus sum solus q̄ cum sim solus. Nam si hom̄ copia defuerit homo loquitur cum deo. **S**imile scripsit verbum d̄tra iouinianū venerabilis jeronimas. **S**ed et dei filius candor lucis eterne et speculū sine macula diligit venire ad habitatō nem leprosi. s. vt verbis scripture ritar extra caltra in locū mundū nec abhoiatur leprosum cum et ipm legamus recubuisse bethanie in domo symonis leprosi. et quid miri. **I**p̄ est em illa sapientia de qua dicitur q̄ nihil inquinatū in illam incurrit. **D**eniq̄ ceteris pribus libentiꝝ est cum leprosis q̄ cum alijs tan p̄ cū socijs sue passionis. vt pateat ex iam dictis.

III. CONSIDERATIO.

Quartā puella titulū p̄missi capituli pfectius attēdens ad tristē sic ait. **O** homo dic queso mibi cur nō talis velis esse quale te esse dquereris. s. immūdo corpe rubeis oculis naso et ore corrodis. **D**ices forte qliscunq; sim ab extra. cor tñ ab intra porto amozosū. et idcirco etiā ab extra amabilis vellez esse. vellem ab amica deosculari. **V**elle delectabiliter drectari. sed nec anhelitū p̄prium et fetore meū ferre possum. nec inspicere p̄ speculū audeo memetipm. vellem esse hominibus amabilis. et sum heu totus abhomiabilis.

Tursum non solum ipsa lepra confert ad mundiciā ipsius leprosi. Verum etiam leprosorum instrumentū nōnunq̄ d̄fert ad mundiciam aime et corporis utentis eo ac etiā r̄sum eius videntis. Refertur em̄ q̄ mulier quedā pulcerrima ad p̄piam corporis et aime sue mundiciam in itinere sue p̄egrinationis d̄seruandā r̄sa est instrumento leprosorum p̄ quod simulā se leprosaz esse declinādo p̄ump̄ a via et pulsā do fugabat viros a se. quos vidit sibi occurrere. **L**epra igit̄ nō solum d̄fert ad mundiciā aie i p̄ius leprosi. s̄ etiam sicut pulcritudo corporis ostētata d̄fert ad imundiciā infinitaz aimaz ipm hominē pulcz d̄cupiscentiū. **I**ta p̄ d̄trariū leprosi deformitas d̄fert ad mūdiciam multaz animaz hoim aliorū ipm mīme d̄cupiscentiū. **N**ōne ergo leprosum esse est d̄ditio bona et salubris p̄rie aie. necnon et aiab̄ aliorū d̄ditio in p̄ incompatibiliter. s̄ hec magis salubris et p̄ d̄sequēs eligibilis q̄ esset mundicia vel pulcrido p̄pij corporis.

H. CONSIDERATIO.

Ascūda puella attendēs leprosi maculas sic ad eū ait. **O** bone fr̄ quid curas de maculis corporis tui. cura magis de peccatorum maculis quibus in aima macularis. quibus p̄fecto si careres nō obstantib̄ maculis lepre. dignaret̄ fortassis sp̄sus aime i hec verba p̄rumpe. **T**ota pulcra es amica mea et macula non est in te. **D**ices forte. **N**anquit sic diceret de p̄sona leprosa an de sola aima q̄n nec in intellectū. nec in affectū. nec in virtute cogitatua qc̄p̄ esset fedū vel deformē. s̄ quidqd̄ ibi repiretur totuz pulcz esset et deiformē. **E**cce audeo dicere q̄ etiā de p̄sona leprosa nō obstante q̄ s̄m corpus esset maculosa. **S**ed quo pacto inquies. **C**erte considerata corporis puitate respectu q̄ntitatis aime que secundū magnū patrez **A**ugustinū vt tactū est supra diuersis in locis incompatibiliter maior est respectu corporis. q̄ totū corpus sit respectu mīme carnis. que nō h̄ec q̄ntitatez grani synapis. et si in tātilla p̄te corporis esset macula. non p̄pter hoc tam modicū minus sine macula dici posset tota p̄sona. eo p̄ p̄ticula tam modica nō esset in sorte d̄putanda. s̄ p̄ nihil reputāda. s̄ qd̄. **D**rofecto macule ipsius lepre sunt occasio facilis euadendi maculas aime. **Q**uippe lex mosayca quā cōsuetudo approbat. sic dicit. **Q**uicūqz maculat̄ fuerit lepra sol̄ habitabit extra castra. quo aut̄ hec solitudo leprosum separat ab alijs. eo amplius aimam eius p̄seruat a mādi maculis. **P**er esto q̄ in leproso corpe attēdere essent macule. nōne multo melī et tolerabil̄ esset hoc sine maculis oīno. aut cum paucioribus maculis aime. q̄ occasione pulcerrimi corporis multo plures maculas aime d̄traxisse. **C**erte sic. **S**ed et nō solum ratione separationis leprosorum a consortō hoim. sed etiā rōne d̄temptus eoz facile d̄sequuntur leprosi mundiam imaculataz aimaz. **N**imiriz ipi cernētes se esse d̄temptos apud mundū ne ex omni p̄te sint d̄tempti et infelices facile d̄cipiūt p̄ cōtritionē et cōfessionē se a maculis peccatorum emundantē pariter et

qui se existimat stare videat ne cadat quasi dicat necesse est ut cause se habeat. Nonne enim qui labenti innititur necesse est ut cum labore labatur. sed in aquâ fluxibilius rex de quibus poetice dicitur. Omnia pereunt more fluentis aque. Nonne sensus hois sunt caduci qui proni sunt in malum ab adolescetia sua. Nonne sum sanctos doctores oia tempalia bona. sunt bona caduca. Nonne omnes maligni spiritus sunt caduci quorum principi dictum est. quomodo cecidisti lucifer qui mane oriebaris. Nonne omnes hoies mali sunt caduci dicente filio propheta quasi in paupemeto cadens sic casus malorum festinanter veniant. Denique nonne omnes terrenis dediti secundum animam sunt caduchi dicente psalmographo. Cadent omnes qui descendunt in terram. Sed quid. Profecto cum caducus moraliter non minus sit octagolus pro corpus caducum. sequitur plane quod tu istius caducis spiritibus te per caduca temptatibus acquiesces vel alijs caducis. sed sensibus rebus et personis coabitas et concubans. non est verisimile quin cum caducis homini saltet sum aiam caducus fias. a quo tamen ratione cautela te posterit morbus tuus perseverare utpote qui ad cautelam merito in hoc habendam piculo occasionem tibi maximam pot dare. Quocirca noueris quod hec cautela ordinata contra piculosum casum anime seu cui sum aiam. et tandem sum utrumque corpus. sed et aiam longe plus habet de bono quam morbus tuus de malo.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice morbus tuus qui plerumque puerit ex aliqua superfluitate necessario cogit te. ut stadeas in cibo et in potu vivere tempate. facit etiam te cautius vivere quo ad aiam et ad salutem te disponere nec in hoc tardare. eo quidem quod nescire. Ideoque habet frequentem de sua salute cogitare. sed hec sancta et salubris est cogitatio que nimis ob eius utilitatem magis est bona quam infirmitas tua sit mala. Sed et malicie tue infirmitatis respondet bonitas temptantie in refectione moderata. Audi iohannem os aureum. Nihil inquit sic salutem. nihil sic sensuum acumen operatur. nihil sic egritudinem fugat sicut moderata refectio. Sed et magnus pater Augustinus. Sobrietas inquit mentis est et sensus membrorum omnium. corporisque tutela. castitatis munimentum. honestati semper diuncta.

Capitulum vicesimoterium continens consolations super paralisi.

Teresimotero post premissa ad dominam consolatrix preme morata accessit et alias tristis super paralisi querelam proponebat. cui illa mox pro consolatione tres de suis pueris adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O frater cur despereris te paraliticum esse factum. Dices forte propter mala accidentia paralitici. Nam de

Sed rogo frater non dicas sic. **D**irige oculos mentis tue ad intra te et si virtutē intus nō inuenieris. dñm virtutū inuoca. et eo p̄stan te virtutē aduoca humilis patientie. que et aimam tuā et etiā corporis aima mediāte sicut cynamomū et balsamū aromatizans faciet redolere gratamqz phisionomiā p̄stabit. ac totū hoc quod horres quod vel ab alijs abhorret² una cum imediato suo subiecto. id est cum aīma. que tota est in toto. et tota in qualibz corpibz pte recom pensabit. **S**ed est quoqz et amica non vna tm̄. s̄ inter plures filias ihrl̄m eligere poteris. puta katherinā. puta agnetem vel agathaz mire pulcritudinis. puta vel ipam reginā virginū speciosam et sua uem in delicijs virginitatis. que tota pulcra et suauis est. que ne dum patienter et dpatiēter. **V**erū etiā desiderāter loca corpibz tui dolorosa caritate amorosa q̄ntumcūqz turpia seu feda sint aut fetida deosculabitur amicabiliter et virgineis suis manibus que s̄m p̄em clareuallis lilia cādiddissima sunt deliniet ea atqz leuiter cōtrectabit et breuiter se erga te p̄ oia amorosam monstrabit p̄missis nō obstantib⁹ q̄ formidas. Nam et in eam nihil inquinatū incurrit sed potius ipa tibi occurrēte et accurrēte teqz amplexāte incurret in te ex his que habz in se aromatibus copia suauissimi odoris seu mirū delectamentū suavitatis. **E**st etēm ipa tanta virtutis amica p̄ ad eam et ad om̄e ipi⁹ subiectū sic afficitur. p̄ eiusdē subiecti qua cunqz in parte ipam adesse senserit aude ruit in amplexū. sis cert⁹ sic esse et verificari hec om̄ia vel p̄ interiori tuo hoie. et nōne contentaberis de tam gr̄osa et affabili amica. in cuius merito compa tione spreta tibi et abhoiabilis esse debet ois alia hic in terra.

Capitulum vicesimūsecundū dñi n̄s solationes super epilen tia seu morbo caduco.

Dicesimosecūdo ad p̄fatam dñam dñsolatricē accessit et ali us tristis cuius q̄rela de caduco morbo admodū erat fle bilis. Illa vero mox eidē cōpatiens pro consolatione du as adiūxit de suis puellis.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** homo q̄ caducū morbum habes cur de hoc turbaris. Non deberes quidē. **N**eor em̄ si hunc morbū nō haberes q̄ secundum animam caducus essem̄. **S**ed quid. **D**rofecto caducus secundum animā sine compatione grauius infirmatur q̄ caducus secundū corpus. **N**imir̄ cadit corpus quandoqz in aquā et extrahitur. cadit aīma lepius in p̄fundum laci et inde nunq̄ li beratur. cadit corpus qnqz in ignē qui tempaliter vrit. cadit aīma frequentissime in ignem eternuz. qui nunq̄ vrere desinit. sed ad re diuina incendia iterz qui adust⁹ fuerat repat⁹. **D**ices forte. **S**i nō essem caduco morbo guatus nō sequitur q̄ s̄m aīam essem caduc⁹. **S**z audi in cōtrariū piculū tuū q̄ ille q̄dē iſhuauit q̄dē dixisse dstat

13

auctem in morte in sepatione corporis et anime pondere peccatorum adherete soli anime. adeo ipsam grauabit. p cum tanto onere habet ad modum grauium deossum tendere. et nisi per penam grauissimam purgatorij alleuietur ab onere necesse est eam descendere ad infernum in profundum laci sulfurei. et ibi mergi ac perpetuo cruciari igne infernali.

Capitulum vicesimquartum continens solationes super arte et distractio manuum et pedum et singulorum articulorum impeditient ambulandi cursitandi venandi et aucupandi solacium.

Quesimoquarto post permisso ad dominam consolatricem sepedicem accessit et alius valde tristis apponens grauem querelam de punctis in permisso capituli titulo contentis. cui ilia mox pro sua consolatione deputauit tres ydoneas de suis puellis.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Querte amice carissime a quantis malis pene et culpe perseques et gehene malum pene quod nunc saltines te supportet. atque idcirco gaudeter sustinendu. Dic queso milii. Si malum istud non haberes quid operis exerceres a quo nunc impeditus es. Forsan ope aliquo quereres diuitias. forsan corpales delicias. siquidem diuitias forsan has quereres ut clericus vel placus per regem aiamur. forsan ut canonicus per pluralitatem prebendarum seu beneficiorum forsan ut causidicus seu aduocatus per assumptionem multarum causarum persicatum iniquarum. forsan ut negotiator per frequentationem nundinarum vel plurium terrarum. forsan ut miles propter stipendia te inuolvens piculis guerrarum. Sed quanta omnia hec et singula inducat frequenter picula corporum et semper amarum hoc accidet ceteris accidentibus et scripturis de his loquetibus non sufficeret aliq[ue] enarrare. Porro si sanus existens quereres corpales delicias quanta in hoc etiam mala presentia et futura dissisteret. hoc docent illa que supra per neptes meas pluribus in locis clarissimis sunt deducta. quorum hoc unum ad memoriam reuoca quod ex diuina sententia dicit scriptura intelligendum de qualib[us] persona quantum in deliciis fuit tempore ei tormentum et lucrum. et certe ratio plane dictat per malum quod hucusque passus es. in quantum in toto vel in magna parte te a permisso piculis persicatum damnatur et eternam vel penam purgatoriæ discernitur supposuit. pro nulla re deberes velle caruisse. nec adhuc velle carere sensibili dolore presentis temporis et quasi momentaneo ad perpetuum seu diuturniore et multo grauiorem compato non obstante.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice hi picula iam per sororem meam inserviata te propter sensibilem doloris quem perferis ad plenum non moueat ad patienter tuum cruciatum sustinendum moueat te saltem una cum piculis illis exempli patiencie sancti Job ac bonum etiam sperandum

paralitico cristo apportato dicit magnus ille barbarus **Albertus** quondam ratisponensi antistes q̄ sensu carebat. sed et alius quidam egregius postillator. **Paralis** inquit aufert membrorum calorē naturalē. spiritū animalem opa anime deferentē sensus facultatē. mouendi potestate. et etiam facundiā frequenter. Sed hec te mouere ad tristiciā nō deberet. valde em̄ probabile est q̄ per hec bñ tecum actum est que quidem si non et tibi accidissent quis scit q̄liter istis quibus nūc priuaris usus fuisses utinā nō ad tuam dānationē. fortassis em̄ calor membra naturalis p̄ abusum te feciss̄ nō esse mēbris nisi paraliticū in corpore xp̄i mistico. **Eortassis** p̄ spiritū animalem fortassis etiā p̄ sensus tuos qui p̄ni sunt in malū multa mala p̄ pressus. fortassis mouendi potestas motus dissolutionum in te causasset. et facūdia quoq; fortassis te garrulū et multiloquū feciss̄ cū tamē in multiloquio non desit peccatum. et quis est qui horum usum habet quibus p̄ paralitism priuaris qui nō delinquit vel in aliquo eorundē. magis igitur de paralisi te a calibus supportate teneris deo gratias agere q̄dolere.

II. CONSIDERATIO.

Pecunda puella sic ait. Scias frater de paralitico xp̄o p̄nato sentire doctores q̄ pro culpa animi infirmabat. ita sane quod causa exterioris morbi erat infirmitas anime. Quod ergo tibi restat iudicandum nisi p̄ et tibi missa est hec infirmitas pro culpa anime ad luendā. s. et delendā illam culpam et sp̄aliter culpam quam significat sc̄z culpā pigricie. Se nōne per optimū est culpam talē vel aliam q̄ncunq; paralitism patiēter sustinēdo hic luere. et sic a pena infernali vel purgatoria supportari. deo non bis in diū punitē sed hic tempore penā pro futura incōpabiliter grauiori acceptā te. Nec dicas quid ad me quasi nullā culpam te habente. nō em̄ es exemptus vel acceptus a domini illa offensione qua dicitur i multis offendimus om̄s. et alio in loco. si direrimus qm̄ peccatum non habemus nosipos seducimus. et veritas in nobis non est.

III. CONSIDERATIO.

Treia puella sic ait. Cur homo int̄m doles de paralisi. Dices forte quia ut p̄fatus ratisponēsiū antistes testatur infirmitas illa non macerat hoiem. sed potius ingrossat et grauat mole maxima laxe carnis. Et cur animū tuū tanq; grossus et nō subtiliter cōsidērante nō multo magis squat moles peccatorū et sp̄aliter forte laxe carnis. Animū inq; tuū quē paliticus significat corpore negligētie et deliciaz abundātia tāq; hūorū supfluitate dissolutū. Cesses ergo dolere de primo q̄diu nō doles de secūdo. qd̄ p̄babiliter tibi iness̄. si primū nō esset. Nec obicias q̄ moles p̄tōn nō videretur hic tam grauis esse. Vis enim tibi hui⁹ rationē assignari. Ecce hic non solum anima portat pondus. sed anima simul et corpus. Demū

Tercia puella attendens in homine inuálido et cōtracto nobilitatem et pristinam eius cōsuetudinē venationes exercēdi et aucupādi. et q̄ h̄mō sine magno corporis et anime piculo crederet se si sanus eſſ posſe exercere ſic ait. O amice ſi te perturbat q̄ nec pedes nec eques vales v̄l dſueuisti frequētare prata virētia campos et mōtana. ſiluas ſeu nemora ad venationes diſcurſiuas exercēdas ad ceruos et hinnulos ſeu feras alias capiēdū. p̄ hoc cōſoleris p̄ poteris maiora atq̄z meliora et quo min⁹ pcedere vales ad extera et trāſitoria eo amplius ingredi poteris ad interna ac p̄ occulum meatū ascendere ad ſupna et eterna. ſi insita tibi tremplatiua virtute uti volueris. atq̄z ſic venari in mōtibus eternis vel in montibus sanctis de quib⁹ angelos p̄ eos et sanctos hoies intelligēas loquitur psalmi ḡphus. et hoc ad capiendū rethi amoris tanq̄ ferā amabile xpm splendorē p̄eis compatū feris. de quo et de quib⁹ ſponsa id est deiſormis aima loquitur in canticis dicens. Ecce iſte venit ſaliens in montibus id est in angelis vel in sanctis mentib⁹ et trāſiliens colles id est imperfectos. ſimilis eſt dilectus meus capre. ſ. ppter altitudinē. hñuloq; ceruor. ppter velocitatē ſuarū illuminationū. de quibus dicit psalmista illuminās tu mirabiliter a montibus eternis id est a p̄dictis angelorū vel sanctorū mētib⁹ ad modū montiū ieternū eleuatis. Doro ſi ad nemora vel prata aucupādi gratia ſiue circa fluiuos vel riparias ad capiendū ibi aues venire nō valeas. eo magis aucupari valebis et cape vel illam columbā de qua ecclēſia ſic cantat. Vidi ſpeciosam ſicut columbam ascendentē deſup riuos aquarū. eo q̄ magis p̄moueberis uis et tu in bono ſenu de numero illorū qui in aribus celi ludant non celi aerei vel etherei. ſed empirei quod eſt locus iam predicte columbe id est purissime virginis marie. ibi eſt locus et p̄grandis aquile iohānis euāgeliste. quam quidē aquilam ſi ad manū deuotī opis tui affuefeceris mediante ea cape poteris p̄dictam columbam foraminib⁹ petre id eſt vulnerib⁹ xpi tanq̄ nido ſuo inſiden tem. atq̄z p̄ hoc p̄iniquorē vndis aquarū viuentū id eſt grāz viuificantū que fluūt impetu de libano id eſt xpo. et certe iſta ſola aucupatio ſine om̄i compatione nobilioz et deuote pſone cui⁹ cōuersatio eſt in celis etiā uilioz ē ac delectabilioz eſſe debet q̄ oīe ſolacium aucupationū vel venationū quarūcunq; in iſto miferabili mando.

Capitulum vicesimumquintū continēſ consolationes ſup p̄dro p̄ſi prefertim graui et incurabili.

Ticesimoquinto post p̄missa ad iſtum dominā cōſolatri cem accessit et alijs tristis cōquerens ei q̄ multū graue ipſum p̄dro p̄iſi. At illa mox eidem cōſolationis gratia quinq; adiunxit de ſuis puellis.

E. CONSIDERATIO.

v

Drima puella sic ait. O amice scias q̄ in p̄dopico inflatio cor
poralis tollit inflationem supbie que est p̄dopisis mentalis.
quō em̄ hō mente inflaretur seu intumesceret postq̄ in tali statu se
esse sentiret. quēadmodū in lege mōysi scribitur nullus deinceps
intumescat supbia. Nec obicia² q̄ in p̄dopico tumor corporis et mē
broz significat supbiā. quia nō est sacramentū quod efficiat qđ
figurat. sed est supbiendi impedimentū hoc efficiēs in homine .p
de vanitate supbie vel nihil oīno vel minus curat. Sed quid. Nō:
ne hoc maximū bonum est malicie morbi p̄ponderās. Profecto sic
Nempe carere mīmo gradu supbie melius est multo q̄ carere cor:
poris inflatione. nimiz mīmus gradus nō sublatuſ tantā penam
induceret. siue in inferno siue in purgatorio .p oīm p̄dopicorū
pena seu temporalis passio simul aggregata nullo modo esset tam
acerba et afflictiva.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime si aduerteres quid opetur
p̄dopisis de ipa tua p̄dopisi nō sic turbareris. Ecce in p̄dopico a quo si humoris incorpatō impedit hautdubiū incorpatōez
humoris voluptatis. nec obstat in cōtrarium significatio illa qua
dicitur q̄ i p̄dopico p inflationem genitaliū luxuria significatur
esto em̄ q̄ ita dicatur. tñ sufficit ad p̄positū q̄ per illam inflationē
voluptas luxurie non efficit nec pficit. s̄ magis corde despicitur
et corporaliter etiā ppter inepitudinē impeditur. et nōne hoc bonū
est et malicie morbi p̄ponderās. Est vtiqz nō modo ad euadendum
penā a deo impatam. de qua dicitur q̄ntum in delicijs fuit tantum
date illi tormentū et luctum. sed etiā. quia firmiter est tenēdum. et
nullatenus dubitandū. quin deus tandem ad sanitatē mēbra restitu:
at. que hic morbis vulnerat. quippe ipē vulnerat et medetur et in:
sup mēbra illa sanata ceteris paribus p̄latis claritate gloriola de:
corat et honorat. Tūrsum p̄dicta incorpatio aquosī humoris in
p̄dopico impedit p̄plurimū viscosam incorporationē p cupiditatē
bonorū temporalium aque similiū. que om̄ia p̄tereunt more fluentis
aque. Ita sane .p nec habita inseparabiliter mēti adhereant ad modū
reruz adiuicē p viscū diūtarū. que sine laceratione vix abiuicē
sepantur. nec etiam nō habita que affluūt tali firmo tenore seu in:
corpatiōe cordi applicentur. ut sic leue sit p̄dopico implere hoc
psalmiste osilium. Diuitie si affluāt nolite cor apponere. et nōne
etiam hoc magnū bonū est malicie morbi p̄ponderās. s. cor habere
liberū in pñti et inoccupatū vel ad liberaliter et hylariter dandū
inclinatū ad diuinā dilectionē pmerendū. quippe hylarē datorez
diligit deus. et in futuro eternis diuitijs copiose remunerandum.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Non solū ppter potum aque efficitur quis
p̄dopicus. s̄ etiā propter potū vini. et sicut in corpe p̄dopici

vinum supflue potatum cōuertitur in aquā mēbra sua supfluatē ingrossantē. ita in interiori hōie seu in mente vinū spūalis leticie si nō seruet̄ mod̄ et mēsura. nōmū p̄ duertit̄ i aquā supfluaz carnales voluptatis et amoris fluxibiliū rex. quibus qđam̄ incorpatis ingrossatur et intumescit venter mentis seu homo interior. et p̄ quandā redundantia etiā qñqz exterior. Hec tñ spūalis p̄dropis facile curatur p̄ p̄dropisim corporalem. quid ni curet̄. Mirum etem̄ eset p̄ q̄s supfluo amore ad carnales voluptates vel ad res fluxibiles afficeretur qñ corporalis et incurabilis p̄dropis vicinā sibi mortē minaretur. Nōne igitur p̄dropis corporalis que nō pōt inducere nisi mortē tempalem nō solum patiēter toleranda est. s̄ etiam amanda utpote p̄ quā facile curat̄ dicta p̄dropis spūalis que nata est inducere mortem eternalem.

III. CONSIDERATIO.

Varta puella sic ait. Noueris frater p̄ in p̄dopico ḡuitas pōderosi corporis excludit ḡuitatē et ponderositatē peccator̄ de quibus psalmigraphus. Iniquitates inquit mee sicut onus graue grauate sunt sup me. Quid ni excludat. cum agguatus suo dolore vix possit de peccādo cogitare cum p̄occupet eū cogitatō de morte sibi iminēte attēdendo miserabile statum suū in quo peccādi solaciū necesse est cessare. Audi venerabilē jeronimū. Mem̄to inquit mortis tue et nō peccabis. Sed et magn̄ pater Auḡ. Nihil inqt̄ sic reuocat a peccato. q̄ frequēs mortis meditatiō. Quid ergo. Nōne maximū bonū est etiam mīnum peccatū mortale impediri in homine. eo p̄ est adeo graue. p̄ nec om̄s montes possent hominē premere tam p̄fundē q̄ntum vñ peccatum mortale. est em̄ sicut lapis suspensus in collo canis qui submergi deb̄. quia sicut tunc primo sentit canis grauitatē lapidis cum de nauī p̄icitur ita et aīma tūc primo sentit ḡuitatē peccati cum a corpore separatur et a nauī militātis ecclesie elongatur.

V. CONSIDERATIO.

Vinta puella sic ait. Scias frater p̄ in p̄dopico etiā pigricia pedum magnū bonū opatur malicie morbi p̄penderas. nō solum em̄ impedit p̄gressam ad malū de quo loquēs ysaias. Dedes inquit eorū ad malū currūt Verū etiā occasionē dat ad optimā p̄ficiēdi. Natura em̄ scīpam iuuat. et p̄ non p̄ualet p̄ modū vñ supplerē nititur p̄ alium. quēadmodū infatigabilē paulus sicut distinguebat de modis essendi dicens colosensibus. si corpe absens sum sed spiritu vobiscū. Ita etiā dum vīctus eset nec corporibus pedibus ihrl̄m venire posset. distinguebat de modis p̄cedendi et cogitans illo venire pedibus spiritus dicebat. Alligatus ego sum vadō in ihrl̄m. p̄dopicus itaqz ppter pedum suorum imobilitatē occasionem habet cogitandi deueniēdo etiā nunc in ihrl̄m celestem pedibus spūalibus et infatigabilibus affectuum pedibus mentis

T

seu interioris hominis ad societatem ciuium supernorum iuxta consiliū
venerabilis Ieronimi. Infinita inquit herem vestitas terret. sed tu
paradys mete deambula quotienscumque cogitatōe ac mete illuc
cōscenderis. totiens in heremo non eris. Hec ille pater. Venerabilis
et bene quidem. quō em manebit in vasta heremo qui non pot est esse
solus. utpote quem associat supernorum ciuium maxima multitudine.
Audi iterum platum patrem venerandū. Sapiens inquit nunquam so-
lus esse potest. habet em secum omnes qui sunt et qui fuerunt boni.
et quod corpe non potest cogitatione delectur.

Capitulum vicesimum sextum continens solationes super ptisi
et ethica febre.

Vicesimosexto post premissa ad p̄memoratam dominā consolatrice accessit et alius tristis cōquerens se esse p̄ ptisim
et ethicam febrem consumptū. Qui illa gratia consolatio
nis quatuor deputauit de suis puellis.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur de ethica vel ptisi turbaris.
Profecto si tu scires quid hi morbi operarentur boni. non sic
inde turbareris. Vis scire quid openetur. Ecce in ptisico vel ethico
attenuatio seu exinanitio pinguedinis corporalis patienter tolera-
ta opatur pinguedinem gratissimam ipsius mentis seu interioris ho-
minis. Sed si forte queras. est ne aliqua mentis pinguedo. queraz
et ego a te. nunquid non quandoque appellari audiisti spiritum pin-
guedinem. vel nunquid non legisti cibum esse sacramentalem qui
summe impinguat non corpus. sed cor. non ventrem. sed mentem.
Sane p̄ ad pinguedinem huiuscmodi ipius mentis seu interioris
hominis opetur seu disponat maceratio et corporalis pinguedis
consumptio patienter ppter deus tolerata. hoc sic intelligas. nam
et uniuersaliter quando conditio aliqua corpori et anime analogice
conuenit si priuatio illius in corpe patienter toleratur. tunc secun-
dum potius esse suū in mente recuperatur. verbi gratia. Sanitas ana-
logice conuenit corpori et anime. et si eius in corpore priuatio per
infirmitatem patienter toleretur. tunc sanitas menti acquirit. Vñ
in patrum libro dixisse dicitur sancta sinclite. Infirmitas totum
corpū nō tenet. s̄ interiori hoī nō sanitas crescit. Similiter secū-
dum egregium doctorem Gregorium. Si a carne hoc quod liber id ē
delectat abscidimus. mox in spiritu hoc quod delectat inuenim⁹.
Sic et scriptura dicit. Infirmitas grauis. puta que excedit mensuraz
facit mente sobriam id est tenentē briam seu mensuram. Sed quid
Hunquid non pinguedo spiritus seu spiritualis malicie. predicti
morbi pinguedine corporis consumentis pponderat. Vtique. Nam
et pinguedini corporis pponderat pinguedo spiritus et anime seu
mentis quēadmodū ipi corpori quod est de limo pponderat anima
que est angelica similitudo et mens nostra ymagō.

II. CONSIDERATIO.

Scunda puella sic ait. Cur o frater de tua maceratione et atre-
nuatione tm doles. Cur pinguedinez magis diligeres. Cur nō
attendis scripturā illam que dicit. Mitteret dominator dñs pingui-
bus eius tenuitatē id est attenuatōez. de qua dixit sanct⁹ job. Spir-
itus meus attenuabitur id est anhelitus miserabitur. Sed de hoc
non terretur. quinimo cum post ad modū ptisi vel ethici seu hoīa
iam consumpti loquēs dixit. pelli mee dsumptis carnibus adhesit
os meū et derelicta sunt tantummodo labia circa dētes meos .mor
consolatur se per hoc p̄ subiūgit. Scio p̄ redemptor meus viuit et
in nouissimo die de terra surrectur⁹ sum. et rarsum. circūdabor p̄
le mea et in carne mea videbo deum. Cur ergo et tu ptisi vel ethi-
ca consumptus non teipm d̄solaris pari modo in hoc quidē p̄ caro
tua dep̄dita restaurabit⁹ et post modicū huius tempis in melius p̄
si nullā eam infirmitas dsumplisset reformabitur qn et impassibilis
reddetur et gloriſca claritate supinduetur.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Tu homo q̄ de amissa tua p̄ ptisim v̄l ethi-
cam corporali pinguedine intantum curas queso scrutare scri-
pturas. Nōne dicit propheta. Sicut adipe et pinguedie repleat⁹ aia
mea et labijs exultationis laudabit os meū. Nunquit hic pingue-
dinem carnis sue exoptat. et non magis de anima curat. qui dicit
Repleatur aima mea sicut adipe et pinguedine. Quid igitur curas
de corporis pinguedine. Propheta tentatur de pinguedinis simi-
litudine quā p̄ aia sola petit. sicut inquit adipe et pinguedine. qd̄
pter aduerbiū sicut. pot intelligi de similitudie. forte dices. que
nam est illa similitudo. Ecce pinguedo sicca humectat. pinguedo
frigida inflāmat. pinguedo hylarē reddit et delectat. dicere psaia.
Delectabitur in crassitudine aima mea. Petet ergo propheta effect⁹
d̄similes effectibus pinguedinis. scz aiam suā tanp̄ aridā p̄ deuo-
tionem humectari. et tanp̄ frigidā p̄ amorez inflāmari. et tanp̄ tri-
stem p̄ gaudiū spūs exhilarari et delectari. et qntum ad hunc effe-
ctum principaliter intentū. postp̄ dixit sicut adipe et pinguedine
repleatur aima mea subiungit immediate. et labijs exultationis lau-
dabit os meū. s. quasi p̄ redundantia a gaudio spūs. quēadmodū
alibi dixit cor meum et caro mea exultauerunt in deuz viuū. quem
quidē rōne ḡtitudinis laudabit os meū. Ecce ergo quō tanp̄ nihili
lum ducit pinguedinē corporis ut per similitudinez obtineat quā so-
lam postulat pinguedinem mentis.

III. CONSIDERATIO.

Quarta itaqz puella sic ait. O frater nonne propheta oeo io-
quens sic dicit. Holocauſtum tuum pingue fiat. Sed quo pa-
eto forsan inquieres. Audi filium syrach. Oblatio inquit iusti im-
pinguat altare. et odor suavitatis erit in conspectu alissimi. quod

quidē secundū glosam quandā sic intellige. oblatio iusti id est de iusto labore oblata deo impinguat altare id est mente illius offerētis que est altare dñi. Quid ergo. Profecto ptisicus vel ethicus si est homo iustus. et pinguedine suā p macerationē quā in corpe suo patitur patiēter deo offert et libenter impinguat alatare id ē mētem que est alti⁹ aie. hoc inq̄ altare impinguat oleo exultationis et odor suavitatis erit ī d̄spectu altissimi. et nōne sic offerre semet ipm̄ deo magnū quid est et tale bonuz p malicie morbi p̄ponderat in imensum. H̄imuz sicut se habet altare id est mens ipsi corpori p̄ponderans cum sit altius qd̄ est in aima. Ita pinguedo huius altaris sic se habet p̄ p̄ponderat pinguedini corporis. Presertim pinguedo olei exultationis ipi offerenti leticiā d̄ferentis. que etiā p̄p̄onderat rōne durationis cum quasi momētanea et durationis breuisime sit pinguedo corporalis. ¶ H̄ursum pinguedo dicti altaris easc̄z que dicta est int̄m̄ etiā p̄p̄onderat pinguedini fetētis corporis in quantū ex ea in cōspectu altissimi iam actu p̄sentī in tempe p̄cedit odor suavitatis id est qui altissimo est delectabil et suavis. quo solo mouēte leuis esse deberz infirmitas d̄sumens pinguedinem corporis d̄uersam in dictā odoriferam pinguedinez que deo patri esse creditur delectabilis.

Capitulum vicesimum septimum continens solationes sup effimerā terciana q̄rtana acuta et qua cūqz febre etiam grauissima.

Uincemoseptimo post pmissa ad sep̄dictā dñam cōsolatricē accessit et aliis tristis et de diversis febribus q̄s p vices pateretur est d̄quest⁹. At illa ad cōsolandū eam de omnibus de suis ei puellis quatuor assignauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Noueris amice ex patrū lib: o p̄ cum qui dam peteret ab heremita ut sanaret eum a terciana. r̄ndit rem tibi necessariā cupis abicere. ut em̄ corpora nitro ita aime languoribus et castigationibus purificant. Hec ille. Cur ergo d̄quereris de febre aut cur eam velles abicere qua diuina disp̄satione bene tecum agitur ad purgationez anime tue quasi post partum eius id est postq̄ habitibus viti⁹ impregnata a dyabolo per actus viti⁹ osos pepit tibi mortē. An velles eam post partū hm̄oi multis forte peccator⁹ sanguinibus sordidatā non purificari. an pro eius purificatione nō d̄tentari de medicina seu remedio ext̄issimi et fidelis simi medici de quo habes p̄sumere p̄ si aliud remedium tibi magis proficuum nouisset illud tibi adhibuisset.

II.CONSIDERACIO.

Seunda puella sic ait. Amice adhuc noueris quod quidam dicebat. p̄ diues est cristianus qui non habet nisi solam febrem quatuor accessionum vel etiam solam effimeram dummodo solum

sciat et velit de illa cum deo negociari. **Hec ille** Sed tu dices forte quo pacto hoc intelligam. Ecce licet istud modis posset q̄mplu rimis declarari hoc ad presens sufficiat q̄ diues est qui magna vel multa possidet. Sed quid. Certe possessioz anime sue rem magnam possidet. quippe anima s̄m magnum patrem Augustinum maior est q̄ tota celi machina. nōne etiam multa possidet dicente mundi sapiente q̄ anima est quodāmō om̄ia. Sed ecce dicit animaꝝ amator pariter et estimator. In patientia vestra possidebitis aias vestras. cū ipo autē prudēter negotiāmur. si patientiā habeam⁹ circa penam de qua d̄tentari videtur. Si ergo imittat nobis febrem quatuor ac cessionū vel effimerā cum non puniat bis in idīm de patientia nostra circa illā videtur p̄ om̄ibus n̄ris culpis d̄tritis et d̄fessis d̄ten tari. si in illa nos d̄tingat morte p̄ueniri. p̄ hunc igitur modū possu mus diuites fieri. Dices forte audire desidero et aliū modum. Audi igitur. Nōne diues esset qui cum deo negociādo lucraret⁹ rē equivalēte centūmilib⁹ marcis auri. Vtqz talez diuite esse necel se est fateri. Sed quid. Certe p̄ febrē vnicā vel effimeram patienter toleratā quēadmodū est dictū pro om̄ibus peccatis suis a deo supportari a maximis penis purgatoriis vel inferni. hoc equiualeat centūmilibus marcis auri. per hoc igitur patet q̄ diues est censem dus qui hoc habet. si ergo volumus diuites fieri de febre qua in cambio dei mercamur dictū equivalēs non debemus conqueri ut impatientes nec tristari.

III. CONSIDERATIO.

Tertia puella sic ait. Cur amice turbaris de febribus. Ecce de quoda egregius loquēs pater Gregorius sic dicit. Nesciebat q̄ multo meliꝝ arderet flāmis febriū p̄ igne vitionꝝ. et tñ cum febre corripimur. quia vitionꝝ estum qui occupare nos poterat cōsiderare negligimus. de percussione murmuramus. **Hec ille** pater. Tu ergo ex his verbis eius motus vitionꝝ tuorꝝ estum cōsiderare non negligas. qui te deducere secū possent ad eternas flāmas. **Nimis** sicut s̄m p̄bos idem est locus unius globe et totius terre. Ita idez est locus ignis vitionꝝ et flāmarꝝ eternarꝝ infernaliuz. si non hic ignis vitionꝝ extinguitur. non igitur mumures nec recuses ardere flāmis febrium breui tempore duraturis quibus deus te corripit ne per estum vitorum descendas ad infernum tanq̄ ad locum eiꝝ proprium cum eternis flāmis penaꝝ infernaliū. nec causeris de febrilis estus prolixitate. nam et hunc plixiorem cruciatum requiri vel quandoq; vitorum tuorum prolixitas. dicto patre testante. Durum inquit non estimes esse qđ pateris dum exterius cruciatib⁹ ab interna passione liberaris. diuina dispensatione agitur. ut prolixiora vitia plixior egrit udo exurat.

III. CONSIDERATIO.

Quarto puella sic ait. O amice audi pro tua consolatione ex parum lib: o quid de febricitate corpe dixerit sancta sicut lete quis inquit corpus validis febribus inflametur. Insup etiam si intolerabili siti affligat. siquidem peccator es qui hec sustines recordare futuri seculi penas. et eternum ignem. et iudicialia tormenta. et ita non deficies ad ea que in pnti dantur. Insup et gaude quod visitavit te deus et illud famosissimum dictum in lingua habeto. castigatio castigauit me dominus et morti non tradidit me. si ferrum es per adhibitus tibi ignem amittis erugine. quod si iustus es. et hec pateris de magnis ad maiora promoueris. Tunc es. sed per ignem probatus eris. Si febribus et rigore frigoris castigaris. memor esto quod scriptura dicit. transiimus per ignem et aquam. ut quod sequitur mereamur. ut inducamur in refrigerium. obtinuisti primum. expecta secundum. O quod gratum hoc secundum scripturam expectandum tanquam dulce tempamentum letiui frigoris et caloris in futuro presus exclusum. et sic secundum ista per febrez. nunc frigore. nunc calor. hic pro tempore te grauante si patienter sustineris. et cum deo prudenter negociatus fueris. euades in futuro pena grauissimam in ferni que est transitus ad calorem nimium ab aquis niuia id est a nivem et frigore. quippe secundum magnum patrem Augustinum. Homo peccat ex timore habilitate. aut ex amore male inflamante. quibus haec due pene respondent.

Capitulum vicesimum octauum continet solationes hominis circa signa habentia de breuitate vite et tempestu morte.

Ilestimooctauo post premissa ad illustrē dominam consolatricem accessit et aliis tristis perturbatus propter certa signa breuis vite sue et mortis tempestu. cui illa pro solatione mox de suis pueris quinq; adiuxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O karissime cur turbaris signa huius breuis vite. An nescis quod secundum poetam. dulce natale solu. Igitur de longa via et peregrinatione declude oppositum. scilicet priuat te quodiu durat dulcedine patrie. de qua etiam distat quod non potest exerceri sine lassitudine. Sed quid. Profecto longa vita est longa via et longa peregrinatio. Audi illustrē Senecā. Morieris inquit. et subiungit. Deregatio est vita cum multū ambulauerim diu redeunduz est. Audi et quendam patrem palcre loquentem. quid est inquit vita mortalis nisi via. et quale sit fructus mei pendite in via lassari et viam nolle finiri. quasi dicat hoc stulticie attestat. quare de breui vita que peregrinationis lassitudinem finit. et ad dulcedinem patrie cito perducit non nisi stultus homo turbatur.

II. CONSIDERATIO.

Seunda puella sic ait. Cur homo velles longam vitam. Nescis quod hec vita tota deducitur in valle miserie. Audi filium sprach.

Melior est inquit dies mortis die nativitatis. cuius quidem dictū sic inuenitur declaratū. quia mors est egressus a miseria. sed natuitas est ingressus ad miseriā. melior aut est egressus a miseria qm ingressus. eodē quoqz pacto melior est breuis vita q̄ lōga. s. propter longā miseriā. **S**ed quid nōne stultissimū est longā miseriā desiderare. **N**ōne melius esset miseriā breue q̄ longā esse. **V**t quis em̄ alias dixisset propheta heu mihi. quia incolatus meus plongat̄ est Deniqz eiusdē prophete sentētia est si i potētati b̄ octoginta anni et amplius eoz labor et dolor de breui igitur vita tanq̄ de meliori et minus misera nō est habenda tristitia.

III. CONSIDERATIO.

Arcia puella sic ait. **O** homo mortalis peto cum sorore mea ut scias primo quid sit vita. et deinde an longa vita sit appetēda. Ecce magnus pater Aug⁹ hanc vitā mortale vocat vitale morte. **S**ed et Seneca illustris. Quotti die inquit morim⁹. quia quotidian pars aliqua vite demitur. et tūc quoqz vita decrescit cū crescimus hinc et in libro regū dicit⁹. **O**m̄s morimur et quasi aque dilabimur sup terrā. Deniqz et nos cantu sonoro recognoscimus q̄ media vita in morte sumus. **A**ppetens itaqz longam vitam. appetit lōgam mortē seu longum mori. **S**ed mors v̄l mori mīme videtur inter appetibilia d̄putari. **D**ices forte ppter bñ agere velle diu viuere. **S**z q̄ tu magis studere debeas prudēter agere et bonos actus q̄ dies multiplicare. de hoc audi illustrē Senecā. **V**nus inquit dies hom̄ erudit̄ pl̄ valet q̄ impiū lōgissima etas. **S**ane qđ d̄tra tristiciā sufficit. **S**i de breui vita gaudere nō potes. **S**is velindifferēs cū magno patre Augustino qui solus cū deo colloquiū h̄ns. de salute inquit corporis mei qđi quid mihi sit utile nescio tibi dñe hoc cōmittō. **I**dē quoqz suadet canonica scriptura petri. **O**mnē inqt sollicitudinē piciētes in eum qm̄ ipsi cura est de vobis.

III. CONSIDERATIO.

Rarta puella sic ait. **O** homo cur queris de breuitate vite quasi bonum sit nos hic esse. **A**d cuius sciendū d̄craiū. **A**udi p̄em clareuallis. Quō inquit iam bonū est nos hic esse. **I**mmo vere molestum est. graue est. piculosum est. **N**imiz̄ ubi malicie plurimum. sapientie modicū. si tñ vel modicum inuenit̄. ubi viscosa om̄ia. oia lubrica opta tenebris. obessa laqueis peccatoruz. ubi piclitantur aīme. ubi spiritus affliguntur sub sole. ubi nihil nisi tantum vanitas et afflictio spirit⁹. **H**ec ille. et certe bene. **N**am et iōsie regi iuda pro magno beneficō pmissum est a deo q̄ ip̄m citius ad patres suos in pace colligeret. ne mala ventura sup terram videret.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **O** hominum stultissime si sapiēs essem nō longam. sed bonam vitam appeteres. **T**udi illustrē **S**enecam. **S**apiens inquit semp̄ cogitat qualis non quāta sit. non em̄ viuere bonū est. sed bene viuere. **H**ec ille. **S**ed quid Profecto multū dif fert longa vita a bona vita. **T**udi rursus enimdē illustrē. **H**omo inquit vite amendat⁹ est nō donat⁹. **N**eū q̄ multa penitenda omittuntur viuedo diu. **S**z certe vita i q̄ omittūt mlt̄a penitēda hec ut sic non est bona vita. longa est vita ut in pluribus non pōt dici bona vita eo q̄ nec bene recta. nec secura. **T**udi adhuc pdictū illustrem. **D**icas inquit vitā dtemnere. nemo illā hñ rexit qui nō dtempserat nulli potest secura vita dtingere. qui de pdicēda nimis cogitat. **D**ices forte de pdicēda non cogito. sz de pficiēda. **S**ed audi iti dē dictū illustrē. **V**ita inquit n̄ est impfecta si honesta ē. ubiqz desines. si bene desines. tota est. sz et fortiter desinēdū est. n̄ est res magna viuere oīs serui cui et animalia viuūt. **H**ec pdictus vir gentilis. **T**udi igitur et catholicos de malis accidētibus lōge vite. **E**cce magnus pater Augustinus verbum illud canonicū tractās que est vita vestrā. vapor est ad modicū parens. **V**ita inquit hec est dubia. vita ceca. vita erūnosa. quaz humores tumidant. dolores extenuant. ardores exsiccant. aera morbidant. esce inflant. ieunia macerant. ioci soluūt. tristie dsumunt. sollicitudo coartat. securitas hebetat. diuitie iactant. paupertas dicit. iuuētus extollit. senectus incuruat. infirmitas frangit. meror deprimit. et post hec oīa mors interimit. omuersis gaudijs finē imponit. ita cum esse desierint n̄ fuisse putentur. **H**ec Augustin⁹ pater de pñti vita angusta de q̄ et venerad⁹ antistes Ambrosius. **T**antis inquit malis hec vita repleta est. ut compatione eius mors remediu esse putetur non pene. nā ideo breuem illam fecit deus ut molestie eius. quia p̄speritate vim ci non poterant. tempis exiguitate finirentur.

VI. CONSIDERATIO.

Aesta puella ad tempestiuā mortem intentionem suam diriges sic ait. **O** amice de morte tempestiuā si bene intelligeres plus gaudere q̄ turbari deberes. **T**udi vincentium quendam francorū regi scribentem. **M**ors inquit iudex est cuius iudicio subiciuntur omnes etiam reges et imperatores. **I**udex iste trinam citationē secundum iuris formam solet facere. prima est egritudo. secunda corporis defectio. tercia vero pemptoria est. quā non per nunciū facit. sed ipsamet venit. quādoqz tamen pro tribus vnam facit. quando. s. iudex sumus sub quo mors est iudex delegat⁹. ex aliqua causa vult festinare. nam electos suos quādoqz citius euocat ne cadat malos etiā. ne peccata peccatis supaddat. **H**ec ille qui de scđo suo motu illud p̄s inducit. **V**iri sanguinū et doloſi non dimidiabunt dies suos. **D**e primo vero illud inducit sapientie. **L**ustus si morte

preoccupatus fuerit in refrigerio erit placens deo factus dilectus et viuens inter peccatores translatus est. raptus est. ne malitia munitaret intellectum eius. aut ne fictio deciperet animam illius obscuratus in breui expleuit multa tempa. placita enim erat deo anima eius. propter hoc propauit educere illum de medio iniquitatum. Denique contra tempestiuam morte solatur etiam illustris Seneca. Iuuenis inquietus optimum est antecepentes moxi. Iuuenis moriar fortassis alicui malo te seducet fortuna et si nulli alii certe saltem senectus. Nec ille. Sed et vincetius historiographus quintilianus quendam inducit sic dicentem. Siquis sciat quis sit bonorum finis que vera felicitas nunquam sibi videbitur per matutinam morte piturus.

Capitulum vicesimanonum continens consolationes super morte de propinquuo imminente.

Uncelimonono post permissa ad predictam dominam consolatricem accessit et aliis tristis de propinqua morte sua tota litera perturbatus. cui illa consolationis gratia quanto exhibuit de suis pueris.

I. CONSIDERATIO.

Prima puerilla sic ait. Cur amice de morte imminente tamen desperare. Et non potius ipsam delectabiliter amplectes maior indicium sequeris. Sequareis sanctorum de morte iudicium qui nouerint mortua finem et terminum bonum. Vtique et optimum. Ecce venerandus Ambrosius. Mors inquit corporis iustus videtur bona. in istis manibus quietis est portus. dicit autem et martyris cyprianus. Mortalitas ista Christi hostibus pestis est. eius autem servis salutaris excessas est. et nonne in iudicando de morte uterque istorum sequendum est. Sequareis in hoc iudicium Iohannem os aureum. Mors inquit munus est nature iam corrupte. que non est fugienda. sed amplectenda. Sequareis in hoc iudicio magnum premum Augustinum. Quid est inquit mors. relatio corporis depositio sarcine gavis. sed ipsius terreni corporis. Nam corpus quod corrupitur aggrauat animam et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitance. Sequareis et premum clarevallis. Bona inquit mors iusti propter requiem. melior propter nouitatem optima propter securitatem. Qui pro rursum sic dicit. Preciosa mors sanctorum preciosa plane tanquam finis laborum. tanquam victorie obscuratio. tanquam vite ianua. et perfecte securitatis ingressus. Sequareis quoque et ipsius pauli qui morte sitiuit. quod cupiuit dissolui. et esse cum Christo. de quo loquens magnus pro Augustino. Qui inquit desiderat dissolui. et esse cum Christo non patienter moritur. sed patienter vivit et delectabiliter moritur. Denique sequareis et misericordie ecclesie de morte iudicium per premum clarevallum insinuatum. Novit inquit ecclesia quod melior est dies mortis die nativitatis et quod ortus hominum tristitia comitem. inde est per martini morte non nativitates solenescat ecclesia. morte eorum nataliorum nomine noians. quibus factus est de morte natalis. tunc enim ceperunt nasci ad vitam cum vitam deposuerunt per vita. Nec dicit pater.

II. CONSIDERATIO.

Secunda pulla sic ait. O amice cur de morte tibi iminēte crista: ris et non potius gaudes put nedum exemplis. sed et rōibus moueri poteris. **N**imir̄ tres pro nunc occurrūt rōnes mortē hyla riter et amabiliter suscipiendi. **P**rima quidē est. quia mors est iudi ciuz. dei hoc aut̄ amplectendū est iusto homini dicēte filio sprach. **N**olite metuere iudicium mortis. hoc em̄ iudiciū a dño om̄i carni. **A**udi illustrē **S**enecā. Morieris inquit nec primus nec ultim⁹ om̄s te antecesserūt om̄s te sequetur. et vere iudicium moris iustum est. quia nec psonas accipit. nec exceptiones friuolas. nec aduocatos vel intercessores. vel appellates admittit. **H**ec docet experientia et nihilominus q̄ psonas nō accipit hoc ex scriptura patet docente. q̄ mors om̄ibus sit dñinis iurta dictum filij sprach. cōione inq̄ mortis scito. **H**inc et egregie **h**ildebertus quidā cenomanēsis metrice sic ait. Inter opes ac delicias populiq; fauores. **H**oc animus recolat. hoc tua lingua sonet. Mors dñm seruo mors sceptrā ligōnibus equat. **D**issimiles simili cōditione trahens. **S**ecunda ratio est quia finis peccati mors est. Sed quid. Profecto vir iustus cui⁹ est iusticiā sitire habet optare peccatū finiri. Iuxta illud danielis. Einem accipiat peccatū et deleatur iniquitas. et adducat iusticia sempiterna. **V**is aut̄ scire q̄ mors sit finis peccati. **A**udi archiantistēm **A**mbrosiū. Grauius est inquit ad peccatū viuere q̄ etiam in peccato mori. qm̄ impius peccatum auget q̄diu viuit. et si moriatur peccare desinit. **A**udi rursus eundē. Nonnulli ait p̄hi disputaverut impīs obesse absolutionē. p̄desse vero mortē. eo q̄ in illa sit intentiu delinquēdi. in morte aut̄ finis delicti. **V**n et iuxta ecclesiasten. mortuus viuēti p̄fertur. quia peccare desit et mortuo nondum natus quia peccare nesciuit. **T**ercia ratio est. quia mors tū mortē mortis aufert. qui etiā ip̄a morte grauior est. **V**is de hoc doceri. **A**udi illud poeticū. Morte mori melius q̄ mortis ducere vitā. Denam minor subito certā p̄ferre ruinā. Quā q̄ ptineas sustinuisse diu. **H**inc et illustris **S**eneca. Crudelius est p̄ mori semp̄ mortē timere. Sed et ille magnus antistes **A**mbrosius. His inquit certe nō est graue mori quibus timor mortis est grauis. sed graue est viuere sub metu mortis. Non est igitur mors grauis. s̄ metus mortis. **A**udi eundē rursus. Quāti inquit deniq; mortē merozi. qnti mortē fecimidi p̄ulerūt iudicātes grauiorē esse metū mortis q̄ mortē. adō suis malis mors nō timet. s̄ vite miserijs antefertur q̄ exit⁹ moriētis expetitur ut formido viuentis evitetur. **H**ec ille antistes.

III. CONSIDERATIO.

Ercia puella sic ait. O amice vis ne post premissas sororis meae rōnes etiam ad idem alias tres audire. Ecce prima ista: est. q̄ mors nihil aliud est p̄ carceris effractio. Vl̄ dici potest q̄ mors ostium nobis efficit in carcere in quo capti detinemur corpore. s. in mundo. **A**udi de hoc psalmistam deo loquentez. **E**duc inquit de

carcere animā meam. Sed quis captiuus non multum libenter vel
let de carcere liberari. Hinc etenim paulus ait. Infelix ego homo
quis me liberabit de corpe mortis huius. Secunda ratio est quia
mors naturalis debiti solutio est. Vis hoc scire. Audi varrone quē
dam. Cum inquit natura ligat qui mori graue fert. Duplexqz ma-
lum est cum moleste ferimus quod necesse. Hinc et illustris Benes-
ca. Illum inquit lauda et imitare quem non piget mori cum iuuet
viuere. que est em̄ virtus cum eiciaris exire. sapiens nil inuitus fa-
cit. necessitatē effugit. quia vult q̄ illa coactura est. Audi eundem
rursum. Morieris inquit et respondet hac conditione intraui ut ex-
irem. Morieris. gentium lex est quod acceperis redde. Morieris.
stultum est timere quod vitare non possis. Morieris. istud nō effu-
git etiā qui distulit. pegre morieris ego qd̄ debeo soluere parat̄
sum videat fenerator quo me appellat. Audi deniqz venerandū an-
tistitem Ambrosium. Mortem inquit probamus non esse lugendā.
quia omnis est et debita cunctis. Tercia ratio est quia mors ē
periculorum euasio quibus vndiqz vita p̄fens obfessa est. Iuxta il-
lud pauli piculis fluminum. piculis latronū r̄c. Hinc et ille poeta
ouidius dicit sic. Occurrunt animo peundi mille figure. Morsqz
minus pene q̄ mora mortis habet.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Adhuc frater audi et alias rationes p̄p̄
situm confirmantes quarum quidem hec prima est q̄ mors mi-
seriarum finis est et obliuio. Audi Senecam illustrem. Mors inq̄t
malorum omnīū remediū est. Idem Seneca in agamōne dicit. q̄ ru-
dis est tyrannis qui morte penam exigit. quia sc̄z ipm a pena libe-
rat quē punire se credit. Audi quoqz et veneradū antistite Ambro-
sum. Nulla inquit potest esse iocūditas inter has vite nostre ama-
ritudines ac dolores que vel ex corporis infirmitate vel extrinse-
cus accidentium inmoditate generantur. Anxii em̄ semper et ad
ipsa letioruz vota suspensi quodam fluctuamus incerto sperantes
dubia p̄ certis. incōmoda pro secundis. caduca pro solidis. nihil
habentes potestatis in arbitrio firmitatis in voto plusqz aduerso-
rum dolore frangimur. q̄ secundorū fructu patimur. Deniqz quid
nobis miseris qui tanqm̄ spoliati et nudi in hanc vitam proicimur
corpo fragili. corde lubrico. imbecillo animo. anxii ad sollici-
tudines. desidiosi ad labores. proni ad voluptates non nasci lōge
melius secundū sententiā salomonis. Vnde sanct⁹ job cognosces
nasci malorum oīm esse principium diem qua natus fuerat p̄ire op-
eravit. vt toleretur origo incōmodorū. optauit p̄ire diem sue gene-
ratōis. vt diē accipet resurrectōis. Deniqz fuisse quidam feruntur
populi qui ort⁹ boīm lugerent obituqz cum gāndiō celebrarent.

eo q̄ ex eis mundi p̄cellas emersissent. nos quoq; natales defūcto
 rum dies obliuiscimur. et eum quo obierunt diem celebri solenni
 tate renouamus. Itaq; sicut ade peccandi p̄ pena dictū est male
 dicta terra in ope tuo r̄c. sic etiam additum est p̄ remedio donec
 reuictaris in terrā r̄c. Ideo dicit etiā cato. Eac tibi p̄ponas mor-
 tem nō esse timendā. Que bona si nō est finis tñ illa malorum est.
 Mors ergo p̄ remedio data est que finis malorū est. Hec p̄dict⁹
 antistes. Sed et p̄pter hoc de mortuis dicit Iohānes in apocalip̄si
 Ammodo iam dicit sp̄us ut requiescat a laboribus suis. Dicitq; et
 filius sprach. Melior est requies eterna qm languor perseverans.
 Secunda ratio est ista. quia mors eterne ac iocude vite est ingre-
 sus. est em̄ vorta glorie seruis dei. ipsa est inchoatio vite et natiui-
 tas s̄m sp̄m nobilioz. p̄ nativitas s̄m corpus. Vn transitus sancto-
 rum natale eoz ab ecclesia appellat⁹. Audi ad p̄positum gloriostū
 martyre cyprianū. Q; inquit nunc morimur ad immortalitatē morte
 transgredimur. nec p̄t eterna vita succedere. nisi contigerit hinc
 exire non exitus iste. sed transit⁹ et itinere tpali decurso ad eterna
 transgressus. Hec ille. Sed et quidam Lactantius dicit q̄ multi ex
 phis. quia eternas esse animas tan̄p̄ in celum migraturi essent ipsi
 manus sibimet intalerūt ut eusippus. et zeno. empedocles et extra-
 tionis cato. Tercia et ultima ratio accedit. q̄ sc̄z ex morte mul-
 tiplex bñficiuz nobis puenit. Vnde et venerādus pater Ambrosi⁹
 pluribus bñficijs enarratis subiugit. In resurrectione quoq; surget
 eadem natura stipendijs mortis honoratioz. Deniq; mortui qui in
 xp̄o sunt resurgent primi dum in aera simul cum illis rapientur et
 viui. Hec ille pater. Post cuius dictū vt testimonij habeam⁹ etiā
 ab his qui foris sunt nequaq; iudico dictū nullij egregij locutoris
 de mortis die loquētis reticendū. O inquit p̄clar⁹ diez cum ex hac
 turbe colluuiione deceđā et ad illud diuinū aimar⁹ cōcilium sece-
 dam. pficiscar em̄ ad viros sapiētes et p̄cipue ad cathonē meū cu-
 ius corpus a me fuit crematū. quo nemo nat⁹ est melior. nemo pie-
 tate p̄stantior. Hec homo ille gentilis. quid si fuiss⁹ fidelis. Vnq;
 tunc qn̄ dixit. secedā ad illud diuinū aimar⁹ cōcilium potius dixi-
 set. accedā ad illud diuinar⁹ p̄sonar⁹ atq; angelor⁹ familiare con-
 tubernū. qn̄ dixit pficiscar ad viros sapientes pot⁹ dixisset ad vi-
 ros sanctos et beatos deo sapide fructes. et qn̄ dixit p̄cipue ad ca-
 thonē meū quo nemo natus est melior potius dixisset ad iohannez
 zacharie. quo nemo natus est sanctior. vel ad iohānē zebedei quo
 nullus purior. nec xp̄o et eius matri familiarior et dilectior. Nos
 igitur xp̄ani gloriemur de morte qua pficiscimur ad dominū deū
 nostr⁹ dominū vniuersor⁹ ac ad gloriosam eius genitricē reginam
 virginū et generaliter ad societatē ciuiū supnoz. Nec causetur q̄s
 longam morā in purgatorio faciente ad tardius pueniendū. Nimi-
 rum d̄tra hoc videt⁹ illud iohannis esse dictum. Venit hora et nūc

est quando mortui audient vocem filij dei et qui audierint viuere
quippe dilationis tempus respectu eternitatis adeo est modicū q̄
videtur quasi nūc finiri et nihil distare reputandū. cui⁹ prius simi-
le per cognatam meam est dictum.

Capitulum tricesimū continēs solationes super instanti agone
mortis et derelictione vite presentis.

Tricesimo post premissa ad illam illustrē sepedictā domi-
nam consolatricem accessit et alius tristis sup agone suo
instāte et derelictione presentis vite admodū perturbat⁹.
Qui illa ad consolandum eum de suis pueris septem as-
signauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puerilla sic ait. O amice homo tuus interior gaudere debet
ret in agone. eo q̄ a malo socio vel ab hoste. s. ab exteriore.
qui occupiscit aduersus spiritū liberatur. Sed q̄ nūc tristis est anima
tua in agone vel circa. saltē usq; ad mortem hoc eo quidē reor esse
quo te credis cum diues sis ingentia reliquerit. nec es memor supra
traditionis neptis mee que ex magni atq; magnanimi anthoni⁹ se-
tentia dicebat. Nemo cū despererit mundū reliquisse se arbitretur
ingentia. Exiurus igit̄ e mundo scias nō esse ingentia que reliqua
quod quidē videres clarius si ostaret tibi p̄ntis et future vite difa-
ferentia. Audi quid tibi dicit p̄tum ad utrumq; illustris Seneca.
Magna inquit existimas esse que relictus es postposuisti illā se-
curitatem ad quā iturus es. retinet te hui⁹ vite fulgor a qua transi-
turus es tanq; in sordida et obscura casurum. erras. ex hac vita ad
illam ascenditur. q̄ interest inter splendorē et lucem. cum hec cer-
tam originem habeat atq; suam. ille niteat ex alieno. hoc interest
inter hanc vitam et illam. Hec fulgor veniente extrinsecus percussa
est statim crassam illi faciet umbram quidquid obstiterit illa suo lu-
mne illustris. Hec seneca. Et ecce vir ille gentilis q̄ntum ad ea ap-
propriat que sperare habet homo fidelis. s. nō se casur in fetida
et obscura. s; puentur in luce sanctā et securā. quēadmodū a xp̄o
petimus pro animab⁹ defunctorū dicētes. libera aias ne absorbeat
eas tartarus. ne cadant in obscura. sed signifer sanct⁹ michael re-
presentet eas in lucem sanctā. et subiungitur fac eas trāsire de mora-
re ad vitam que scz suo lumine est illustris. nec eclipsari potest ad
modum vite presentis per crassam umbram peccati vel tenebre in-
fernalis. Vnde hec vita p̄sens q̄ntumcūq; ex alieno fulgeat tamē
secundū se non res ingens est. sed exilis. de qua fidelis agonisans
habet non cadere. sed ascēdere ad lucem patrie celestis.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puerilla sic ait. O amice forte tristaris circa agonem eo
maxime q̄ relictus es post te uxori⁹ dilectam atq; plenim
prouisam. Sed tu sup dñm qui pupilluz et viduam suscipiet. Iacta

cogitatū tuum. Iactent et ipsi si sint adulti cogitatum suum et ipse eos enutriet. **A**n deceptorium est dictū ἀphete id suadentis. Absit. **E**st em̄ fidelis ἀpheta dñi et ip̄e dñs vocatus est fidelis et verax. estq; pius et misericors. **I**acta ergo secure sup̄ dñm cogitatū tuum et ip̄e te enutriet. te inq; in celo in tua. et te etiam in persona plis in terra. **S**i em̄ amicus est aliter ipse et filij artoris amoris necessitu dine tibi sunt astricti. et viscerosi⁹ dilecti. quēadmodū ad spūales filios ait magnus **A**nthoni⁹. **O** viscera mea. sequit̄ verbū ἀphete et ad ip̄os filios tuos esse extendendū. **I**ta sane ut sup̄ dñm cogita tum tuum iactantē ip̄e te enutriet in te. **V**tq; te enutriet et in ip̄is p̄sertim si mater nō esset que te decedere ip̄os nutrire posset. necesse em̄ est pie credere q; ip̄os in hoc casu dñs assumeret. quēadmodū dixit ἀpheta pater meus et mater mea dereliquerunt me. dñs autē assumpsit me. **N**unc igit̄ p̄ illis. iacta tuū p̄cipue qui r̄cis v̄su ca rentis suum nō h̄nt quē sup̄ dñm iactent cogitatū. **S**iquidē in fide parentū baptizati sunt quod sufficit in hoc statu ad nutriendū eos ad vitaz eternā. cur ergo nō sequeret̄ id qd̄ min⁹ ē. s. q; ip̄i in fidu cia et spe tua p̄ ip̄is sint p̄uisi p̄ dñm. et enutriti quo ad vitā temp alem. **S**ic igit̄ cogitatus tuus pro ip̄is huiuscemodi. **O** dñe pastor eterne pastor bone. ecce hij filioli mei sunt filioli tui et magis tui quos dedisti michi deus. quos nūc reddo et dñedo tibi. sunt pau pculi tui tibi derelicti. scio q; tibi derelictus est paup̄ orphano tu eris adiutor. sunt oricule tue ne pastor oues deseras. **F**leccine co gitans p̄q; volucres celi pascit. ac quinq; panibus quinq; milia hoīm paut plene d̄fides in dño q; ip̄e p̄lem tuā enutriet et nequa q; deseret vel relinquat. **I**am magis suā q; p̄lem tuā non modo vo lucrem s̄z creaturā rōnalem suām quidē formatam ad ymaginem. **C**ursum cogita si potes et illud verbū ἀphete. **D**ñs regit me et nihil mihi deerit in loco pascue ibi me collocauit. **S**ic hec vox si ne voce p̄pria plis tue te pro ip̄is dicēte. **D**ñs regit me cū me p̄sus nec sciam nec possim regere. s̄z eo p̄uidēte nihil mihi deerit in loco pascue ibi me collocauit. **D**eniq; si his ut poteris circa ago nem p̄missis decedas firmiter tene et nullatenus dubites quin vel deo corda fidelium mouēte ip̄orum fidelium pietas et deuotio pascet et enutriet p̄lem tuam aſi necesse fuerit etiam eoz matrem.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Hescis o homo agonizās q; mori cōtingit in egressu aīme a corpē. qui egressus aīme iuste merito deb̄z fieri cum iocūditate. **A**udi hugonē illum regularē illi vocatōi qua dei filius suam matrem de hac mortali vita tanq; de aspera hyeme vocauit taliter alludentē. **H**yems inquit trāſiit. En aīa sancta age quod vis. mundus transit et decupisctia eius. **C**ur diligatur quod transit. cum diligendū non esset. etiam si maneret. **N**am cū staret nocevit. cum p̄traſiret decepit. in altero crudele. in altero fallax.

Audi ergo potius unde gaudeas qm̄ hyems trāsijt. ymber abijt et recessit. qd̄ est hyems. Nōne mortalis vita quā corruptōis sue torpor constringit et ignoratiē caligo obnubilat. Ad agendū quippe bonū est pigrā. et ad pficiendū nubila. et ubi est ymber. Nam gelu quidē interius d̄stringit. ymber aut̄ extrinsec⁹ ruens dissoluit. ymber igitur in his q̄ p̄ter ingemī corruptionē quotidie molesta ingruūt. Egredere ergo cum iocūditate. nec dux tibi videat² carnis corruptibilis indumentū morte deponere. exilium euadis. ab erūna liberaris. Hec ille regularis. Iunus sane cōsiderationi hoc adici poterit q̄. f. aima quasi quodā habitu corpali substantia sup̄ induta turpem videtur habere et grossam tunicam rusticā. a qua pecie d̄tinue defluūt. Quippe partes corporis s̄m materiā testante mundi p̄ho d̄tinue fluūt et defluūt. et si durāte vita p̄ partes refluētes quasi p̄ pecias restaurētur ille nō sunt ita pure nec ita p̄ porcionate sicut pecies seu partes defluētes et depdite. quare tale rusticā indumentū deponere. non debet ip̄i aie esse graue. sed iocundum magis sub spe certa stole glorie citius recipiende.

III. CONSIDERATIO.

Qvara puella sic ait. O amice multū p̄ omnē modū pōt te ago. Onizante d̄solari spes vel res de experientia gratissimaz visionū vel alioz effectuū in morte contingentū. de quibus scribit egius pater Gregorii. Plerūqz inquit iustis d̄tingit ut in morte sua sanctorum p̄cellentiū visiones aspiciāt. ne ip̄am mortis sue penale sententia p̄timescant. Sepe quoqz aimabus eorum exequentib⁹ solet dulcedo laudis celestis erumpere. ut dum illam libenter audiunt dissolutionē carnis ab anima mīme permittantur sentire. Nōnunqz vero in d̄solationē egredientis aime ip̄e etiā appere solet actoz et retributor vite. aliquā vero aime meritū. nō in ip̄o egressu suo ostēditur. post mortē vero citius declarat². Vnde et sancti martires ab infidelibus crudelia multa p̄pessi sunt. qui tamē ad ossa sua quotidie signis et miraculis clarescūt. Quid igitur et viris sanctis obesse putatur si admodū dure moriant². et est fortassis eoz culpa nō nunqz licet mīma que reserari debeat in morte ip̄a. Nam etiā legitur p̄ vir dei d̄tra samariā missus. quia p̄ iobedientiā in itinere comedit. hunc leo in itinere occidit. et postmodū leo iuxta asinū stet et de cadauere nō comedit. ex quo. s. ōnditur p̄ inobediētie peccatum in ipsa morte fuerit laxatum. quia idem leo quē viuentē p̄sumpsit occidere d̄tingere non p̄sumpsit occisum. Plerūqz vero de culpis mīmis ip̄se solus paor egrediētis aimas iustoꝝ purgat. si eut viro sancto cuidā accidit. quia sc̄z ad mortē veniens vēhementer timuit. s̄z post mortē discipulis in alba stola apparuit. et p̄ preclare suscep̄tus sit indicauit. Hec Gregorius.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **O** amice adhuc permultū poterit te agere nisi antem dissolari. hoc quod venerabilis pater jeronim⁹ ei qđ de visionibus p̄mititur vel in parte discordans scribit ad Eustochium. **O** inquit virgo regredere queso paulisper de carcere. ac pñtis laboreis mercede aī oculos tuos depinge. quā oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in corde hoīis ascendit. **Q**ualis erit illa dies cum tibi maria mater dñi choris occurrit comitata virginis. cum post mare rubrum p̄hone submerso cum exercitu suo tenet timpanū precinet respōsūris. **C**antem⁹ dño glo r̄c. **T**unc tecla in tuos leta volabit amplexus. tūc et ipse sponsus occurret et dicet. surge et veni colubā mea. **I**am em̄ hiems trāsist et recessit r̄c. **T**unc et angeli mirabunt. et dicēt. que est ista que p̄reditur quasi aurora r̄c. **V**idebūt te filie et p̄dicabūt regie et laudabūt. **S**ara cū nuptis obuiā veniet. Anna cū viduis. pueri quoqz clamabūt. **O**sanna in excelsis quoties te vana seculi delectat ambitio. sic mente trāsgredere ad paradysum. **H**ec dictus pater. VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. **O** bone frater dissolationē accipe nunc etiā ex epistola scripta francoz regi in morte filij i qua sic habet. Occurrūt vniqz iustoz aimab⁹ et angeli et sancti sicut ecclesia postulat in equeis defuncti. Subuenite inquit sancti dei. occurrite angeli dñi. **I**psas iustoꝝ aimas exeunte a corporib⁹ adiuuat boni angeli modis tribus. **D**rimo scz quia offerūt eis aliquid p̄ quod obliuiscunt affectus quē habēt naturaliter erga corpus. **N**am illo pondere dilectionis s̄m Augustinuz deprimatur naturaliter ut exeat inuite. etiam si penitus sint purgate. a quo pondere angeli eas abstrahunt dum eas ad gaudiū paradysi plus et plus desiderandū provocant et accēdunt. **I**ta p̄ libenter et defacili exeunt. **I**uxta illud deutonomij. Letare zahulon in exitu tuo. **S**ecundo quia demones arcent ne illas exeunte impediāt. **I**uxta illud p̄s. **S**up aspidem et basiliscū. r̄c. qm̄ angelis suis mandauit de te r̄c. **T**ercio quantū ad quasdā priuilegiatas aimas quas assumpto corpore visibiliter in celum deferūt. ut animā beati martini. et beati bñdicti. et plures alias ppter hec om̄ia canit ecclesia. chor⁹ angeloz eas suscipiat. et in sinu abrahe eas collocet. **H**ec in p̄dicta ep̄la. VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. **O** frater si post om̄ia premissa p̄ sorores meas tradita nōdum plene dissolari. eo forte p̄ nihilominus ppter insinuatas demonum temptationes et impugnationes apud te cogites bella mihi video. nec sum cert⁹ de adiutorio oportuno Erras omnino nisi tu non velis adiutorium tibi promissum i nuocare. **C**uius inquies. **D**rofecto illius virginis que fulta fide iudicem maxentium non formidabat. katherinam loquor de qua canit ecclesia. **I**mmidente passione virgo hoc interset assequatur. **I**hesu bone quod a te petierit suo quisquis in agone memor mei fuerit.

V

Sed quid. Certe ad ipam facta est vox celitus eam asserens exaudis tam. Hanc igitur in agone tuo inuoca. si sup omnia reginam virginum de qua sic ait pater clareuallis. Ille solus o virgo beata tuas ludes fileat qui te fideliter inuocata sensit vñq i suis necessitatib si bi defuisse et qd miru si inuocata adest q etiam non vocata psto est. Audi rursus eundem patrem. Si inq criminum imanitate turbaris. si conscientie feditate dfusus. si iudicij horrore perterritus. si baratro desperationis absorptus. mariam cogita. mariam inuoca. non recedat a corde. nō recedat ab ore. nam ipam cogitans non erras. ipam ro gans non desperas. Hec ille pater. His itaq pcellentib aduocatis maria. s. et katherina deuote inuocatis poterit anima tua in possa exitus sui a corpe inimicis suis siquè senserit aduersantem audacter insultare. quemadmodum docet pater clareuallis qui sic dicit. Felix anima que fiducialiter sic loquitur inimicis suis i porta. q. ad hic astas cruenta bestia nihil in me funeste repies.

ExPLICIT liber decimus tertius de consolatione theologie. **I**ncipit decimus quartus continens consolationum remedia contra turbationes que opponuntur bone ipius anime dispositioni seu conditioni. **C**apitulum primum continens consolations super ingenij duricia et obtusitate.

Quartodecimo post pmissa decem tristibus ad principalem dominam consolatricem supradictam accedentibus primo omnium vñ ex eis questionis est de ingenij sui duricia. Cui illa ptnus de suis puellis consolationis gratia tres adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Drima puella sic ait. O amice de duricia ingenij nō debes mulrum turbari. Vis scire quare. Ecce cuius finis bonus ipm quoq; bonu esse affirmat. ad finem igitur spectandum est. Sed quid. Profecto ubi donu scientie cuius usus negligit plaga dei est occasio. quippe seru sciens voluntate domini sui et nō fatiens plagis vaporabit multis. ibi cum sciendi desiderio tarditas atq; labor p cōsequens scientiam acquirēdi finem meretur maioris pmij. Audi illū psonderum. Quidā inquit dei iudicio donu scientie. quia negligunt accipiunt ut durius de rebus creditis puriatur. tardiores aut ideo qd scire cupiunt difficulter iueniunt. ut p maxio exercitio laboris maximum premiu habeat retributionis. Audi quoq; et Gregorii. idcirco desidiosus ingeniu sepe accipit ut de negligētia iusti punitur quia quod sine labore assequi potuit scire cōtenit. et ideo nō nunq studiosus tarditate intelligētie pmitur ut eo maiora pma retributio nis iueniat. quo magis in studio inuetionis elaborat. Hibil ergo est in terra sine causa quando et studio tarditas ad premium proficit. et desidioso velocitas ad supplicium crescit.